

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

ZDRUŽENIA OBCÍ MIKROREGIÓŇ MACHNÁČ-INOVEC na roky 2024-2030

December 2023

Autor:

Bánovská regionálna rozvojová agentúra

Zadávatel':

Združenie obcí Mikroregión Machnáč-Inovec

Realizátor:

Obec Horňany

Dátum schválenia obecným zastupiteľstvom:

Bánovská Regionálna
Rozvojová Agentúra

OBSAH

1	ÚVOD.....	- 1 -
1.1	Základné východiská	- 1 -
1.2	Proces tvorby PHRSR a uplatňovanie princípu partnerstva	- 2 -
1.2.1	Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR	- 3 -
1.2.2	Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR	- 4 -
1.3	Súlad PHRSR s dokumentmi na národnej a regionálnej úrovni.....	- 5 -
1.4	Charakteristika a štruktúra dokumentu	- 9 -
2	PROFIL MIKROREGIÓNU.....	- 10 -
2.1	Základná charakteristika mikroregiónu	- 10 -
2.1.1	Geografická poloha.....	- 10 -
2.1.2	Sídlna štruktúra.....	- 11 -
2.2	Identifikačné údaje obcí	- 12 -
3	ANALÝZA MIKROREGIÓNU	- 22 -
3.1	Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií	- 22 -
3.2	Identifikácia vnútorných potencionalov mikroregiónu.....	- 26 -
3.2.1	Krajina a životné prostredie	- 27 -
3.2.2	Demografia a trh práce	- 42 -
3.2.3	Technická infraštruktúra.....	- 50 -
3.2.4	Občianska infraštruktúra	- 53 -
3.2.5	História a cestovný ruch.....	- 58 -
3.3	SWOT analýza	- 72 -
3.3.1	Identifikácia výziev a problémov z vonkajšieho prostredia.....	- 72 -
3.3.2	Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie.....	- 73 -
3.3.3	Identifikácia disparít a faktorov rozvoja	- 78 -
3.3.4	Strom výziev a problémov.....	- 80 -
4	STRATÉGIA ROZVOJA MIKROREGIÓNU	- 81 -
4.1	Vízia na roky 2024-2030.....	- 81 -
4.2	Stanovenie cieľov, priorít a opatrení	- 81 -
4.2.1	Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority	- 82 -
5	ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE A HODNOTENIA.....	- 87 -
5.1	Nástroje na implementáciu stratégie	- 88 -
5.1.1	Hospodárska oblasť.....	- 88 -
5.1.2	Sociálna oblasť	- 94 -
5.1.3	Environmentálna oblasť	- 98 -
5.2	Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	- 102 -
5.2.1	Organizačné zabezpečenie manažmentu programu	- 102 -
5.2.2	Administratívne a inštitucionálne zabezpečenie realizácie PHRSR.....	- 103 -
5.2.3	Komunikačná stratégia	- 103 -
5.3	Monitorovanie a hodnotenie	- 104 -
5.4	Riziká implementácie a ich prevencia.....	- 109 -

6	FINANČNÝ PLÁN	- 110 -
6.1	Plán využitia/aktivizácie zdrojov	- 110 -

Zoznam tabuliek

Tab. č.1.	Progammové a strategické dokumenty	- 5 -
Tab. č.2.	Veľkostné kategórie obcí podľa počtu obyvateľov	- 11 -
Tab. č.3.	Celková rozloha mikroregiónu	- 11 -
Tab. č.4.	Zrealizované aktivity v roku 2015-2023 na území mikroregiónu	- 22 -
Tab. č.5.	Výmera pôdy v mikroregióne za rok 2022	- 29 -
Tab. č.6.	Nepoľnohospodárska pôda v katastrálnom území obcí v hektároch za rok 2022 .. - 29 -	
Tab. č.7.	Poľnohospodárska pôda v katastrálnom území obcí v hektároch za rok 2022 -	30 -
Tab. č.8.	Vývoj počtu obyvateľov od roku 2000 do roku 2022	- 42 -
Tab. č.9.	Vývoj počtu obyvateľov prirodzenou výmenou a migráciou 2022	- 43 -
Tab. č.10.	Počet obyvateľov v obciach mikroregiónu podľa pohlavia za rok 2022	- 44 -
Tab. č.11.	Stupeň dosiahnutého vzdelania obyvateľstva v mikroregióne (k 1.1.2021).....	- 46 -
Tab. č.12.	Religiózna štruktúra obyvateľov mikroregiónu (k 1.1.2021)	- 47 -
Tab. č.13.	Počet právnických osôb v mikroregióne	- 48 -
Tab. č.14.	Počet fyzických osôb v mikroregióne	- 48 -
Tab. č.15.	Vývoj počtu nezamestnaných v obciach mikroregiónu	- 49 -
Tab. č.16.	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva v roku 2021	- 49 -
Tab. č.17.	Napojenie domácnosti na vodovod a plynovod	- 51 -
Tab. č.18.	Stav technickej infraštruktúry mikroregiónu Machnáč-Inovec	- 53 -
Tab. č.19.	Počet obydľí v mikroregióne	- 54 -
Tab. č.20.	Zoznam zdravotných zariadení	- 57 -
Tab. č.21.	Počet zamestnancov jednotlivých obcí za rok 2022	- 58 -
Tab. č.22.	Hlavné faktory rozvoja a kľúčové disparity	- 79 -
Tab. č.23.	Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov	- 84 -
Tab. č.24.	Partneri pre implementáciu PHRSR	- 85 -
Tab. č.25.	Inštitucionálne zabezpečenie	- 103 -
Tab. č.26.	Systém monitorovania a hodnotenia napĺňania PHRSR	- 105 -
Tab. č.27.	Merateľné ukazovatele jednotlivých aktivít	- 106 -

Zoznam obrázkov

Obr. č. 1	Kroky pri tvorbe PHRSR	- 3 -
Obr. č. 2	Strategické riadenie tvorby PHRSR	- 4 -
Obr. č. 3	Katastrálne územie mikroregiónu Machnáč-Inovec	- 10 -
Obr. č. 4	Analýza vonkajších zdrojov	- 72 -
Obr. č. 5	Strom výziev a problémov	- 80 -
Obr. č. 6	Štruktúra priorít	- 82 -
Obr. č. 7	Postup pri čerpaní zdrojov pri neinvestičných aktivitách	- 110 -
Obr. č. 8	Postup pri čerpaní zdrojov pri investičných aktivitách	- 111 -

1 ÚVOD

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHRSR) Združenia obcí Mikroregión Machnáč - Inovec na roky 2024-2030 je strednodobý plánovací dokument, ktorého východiskom je analýza hospodárskeho a sociálneho potenciálu obcí **Bobot, Dubodiel, Horňany, Motešice, Neporadza, Petrova Lehota, Svinná, Trenčianske Jastrabie, Trenčianske Mitice a Veľká Hradná**. Stanovuje opatrenia, ktoré je nevyhnutné vykonať na úrovni miestnej samosprávy pre oživenie sociálneho a ekonomického rozvoja obce, aby boli dosiahnuté stanovené priority a ciele. Zameriava sa na hospodársky rozvoj obce, spolu s možnosťami financovania projektových zámerov. Ale ide aj o sociálny dokument, ktorý berie do úvahy a dbá na potreby sociálneho a kultúrneho rozvoja obce. PHRSR je dokumentom otvoreným a na základe výsledkov hodnotenia môže byť aktualizovaný a dopĺňaný.

Cieľom je vytvoriť dokument, ktorý plní úlohu programovacích dokumentov pre implementáciu EŠIF na regionálnej a subregionálnej úrovni v období 2021-2027; je nástrojom integrácie verejných politík na úrovni regiónov a obcí a zabezpečenia skutočného zvýšenia kvality života obyvateľov, zlepšenia podnikateľského prostredia a prístupu občanov k rozhodovaniu; je postavený na vecnom prístupe k riešeniu výziev a problémov rozvoja obcí a regiónov založenom na ich poznaní, objektívnom zhodnotení a hľadaní najefektívnejších a najúčinnějších riešení s využitím najnovších poznatkov, techník a technológií a je užitočným, efektívnym a vecným nástrojom pre potreby orgánov samosprávy.

1.1 Základné východiská

Základné východiská procesu tvorby a obsahu PHRSR sa opierajú o legislatívu upravujúcu jeho tvorbu a následnú implementáciu.

Základným podkladom pre vypracovanie PHRSR je **Zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií schváleného uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017**.

Spracovanie podliehalo aktuálnej Metodike tvorby PHRSR 2020, verzia: 1.0.4 - **Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného SMART (inteligentného, rozumného) rozvoja**.

Východiskom pre spracovanie sú aj predchádzajúce PHSR jednotlivých členských obcí Združenia Mikroregiónu Machnáč-Inovec na roky 2015-2023, ako aj Územné plány niektorých obcí.

Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR:

- Dokument schvaľuje zastupiteľstvo obce.

1.2 Proces tvorby PHRSR a uplatňovanie princípů partnerstva

Príprava PHRSR prebiehala od druhej polovice roku 2023 podľa harmonogramu schváleného na základe zmluvy s dodávateľom. Prvá etapa prác zahŕňala prípravu analytickej časti, ktorej súčasťou bolo spracovanie analýz: *prírodných podmienok, ľudských zdrojov, ekonomiky, občianskej vybavenosti a životného prostredia*.

Spracovanie strategickej časti zahŕňalo rozpracovanie rozvojových priorít do opatrení s cieľom zadefinovať potrebné aktivity s cieľom naplnenie vízie do roku 2030. Výsledkom je strategický rozvojový program aplikovateľný pre celé územie mikroregiónu.

Pri spracovaní dokumentu bol použitý **partnerský prístup**. Partnerstvo tvorí 10 obcí, pričom spolu tvoria jeden Mikroregión v okolí vrchov Machnáč a Inovec, sú katastrálne navzájom prepojené. Partnerstvo vzniklo pred viac ako dvadsiatimi rokmi, v roku 2000, a dodnes si členovia uvedomujú dôležitosť partnerstva v regionálnom rozvoji a rozvoji mikroregiónu ako aj obcí samotných. Do nasledujúcich období plánujú členovia rozvíjať mikroregión aj spoločnými aktivitami a aj preto sa rozhodli vytvoriť spoločný strategický dokument viacerých obcí. Jednotliví starostovia obcí majú vytvorené svoje pracovné skupiny zložené z poslancov obecných zastupiteľstiev a zástupcov verejnosti, ktorých úlohou je zapojiť jednotlivé skupiny obyvateľstva do tvorby partnerstva aj PHRSR a projektov z neho vyplývajúcich. Pri tvorbe dokumentu prebehol proces zapájania verejnosti vo viacerých fázach. Hlavné potreby a možnosti rozvoja záujmového územia, ako aj následný výber hlavných cieľov, konkrétnych cieľov, požadovaných výsledkov a priorít, ktoré im boli priradené, sú výsledkom viacerých sedení a rokovaní zástupcov združenia a vyhodnotenia online dotazníkového prieskumu obyvateľov všetkých obcí mikroregiónu.

Pri identifikácii kľúčových partnerov pre spracovanie a implementáciu PHRSR vychádzame z troch druhov zapájania sa:

- **Aktéri rozvoja obce/skupiny obcí** - subjekty (fyzické a právnické osoby), ktoré zohrávajú akúkoľvek úlohu v rozvoji obce, bez ohľadu na ich dotknutosť a záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii.
- **Verejnosť a dotknutá verejnosť** – subjekty (fyzické a právnické osoby) dotknuté procesom tvorby a implementácie PHRSR. A teda verejnosť, ktorá má záujem, alebo môže mať záujem o prípravu PHRSR pred jeho schválením.
- **Sociálno-ekonomickí partneri** – subjekty (fyzické a právnické osoby), ktoré sú aktívne pri cieľavedomom rozvoji obci alebo v nich existujúcich strategicko-plánovacích regiónov (skupín obcí) a majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii, teda sú pri nich partnermi verejného sektora.

Jednotlivých akterov má každá obec zadefinovaných vo svojej Vstupnej správe, ktorá tvorí prílohu č. 1 PHRSR.

1.2.1 Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR

Spracovanie PHRSR bolo motivované potrebou koncepčného cieľavedomého a transparentného riadenia a rozhodovania samosprávnych orgánov v snahe čo najefektívnejšie riešiť problémy a výzvy rozvoja územia. Existencia PHRSR je podmienkou pre získanie zdrojov zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov pre rozvojové projekty samospráv.

Pri spracovaní sme dbali na tieto podmienky:

- dokument spĺňa požiadavky na tvorbu základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja podľa zákona č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov,
- je v súlade s národnými stratégiami,
- aby bol nástrojom formulovania a implementácie smart teda inteligentných/rozumných integrovaných rozvojových stratégií regiónov, miest, obcí a ich skupín s využitím inovatívnych prístupov pre efektívnejšie zabezpečenie kvality života občanov,
- aby bol nástrojom efektívneho, aktívneho a vecného zapojenia aktérov regionálneho rozvoja nielen z hľadiska definovania potrieb, priorít, cieľov, stratégií rozvoja skupiny obcí, ale aj implementácie, riadenia a monitorovania stratégií,
- aby bol postavený na vecnom prístupe k riešeniu výziev a problémov rozvoja daného regiónu založenom na ich poznaní, objektívnom zhodnotení a hľadaní najefektívnejších a najúčinnějších riešení s využitím najnovších poznatkov, techník a technológií,
- aby bol užitočným, efektívnym a vecným nástrojom pre potreby orgánov samospráv.

Obr. č. 1 Kroky pri tvorbe PHRSR

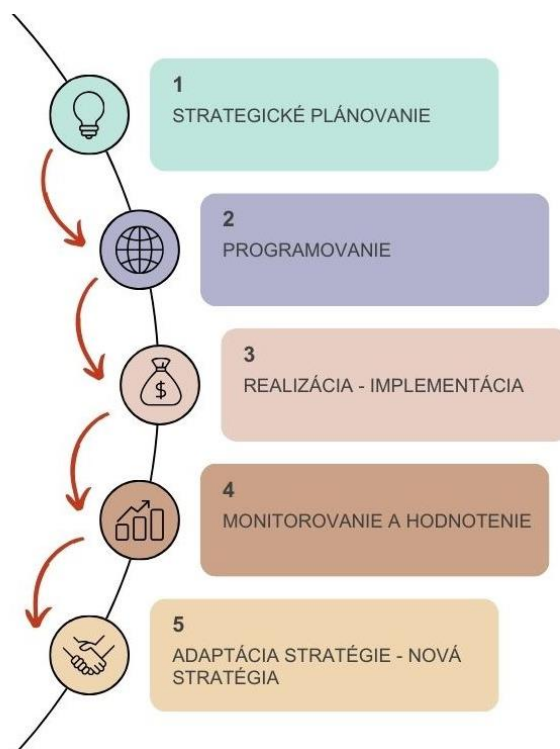
1.2.2 Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR

Proces tvorby a obsah PHRSR musia byť jasne koncentrované na zhodnotenie potenciálu rozvoja obce, na kľúčové výzvy, problémy a limity, osobitne na tie, ktoré sú ako kritické vnímané občanmi a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi. Pritom je treba venovať pozornosť aj očakávaným výzvam a problémom vyplývajúcim z vývoja okolitého socioekonomického a prírodného prostredia, prevencii, zmierňovaniu a kompenzácií ich negatívnych vplyvov.

Proces tvorby PHRSR musí mať na zreteli vyváženosť a synergiu medzi podporou hybných síl rozvoja obce a regiónu a uplatnením princípu solidárnosti voči znevýhodneným skupinám obyvateľstva, častiam obcí, obciam a územiám. Cieľom procesu tvorby PHRSR nie je definovanie súboru investícií z verejných zdrojov a podmienok pre ich riadenie, ale definovanie stratégie obsahujúcej prepojený súbor formálnych a neformálnych nástrojov (riadiacich, organizačných, inštitucionálnych, finančných, investičných...), ktorých nositeľmi sú rôzni aktéri rozvoja využívajúci ich v smere dosiahnutia spoločne vytýčených cieľov. Zoznam investícií, projektov a aktivít následne bude možné vypracovať a realizovať iba v súlade so schválenou PHRSR.

V systéme strategického riadenia proces tvorby PHRSR integruje rozvojové programové dokumenty tak, aby predstavovala ústrednú časť strategického plánovania zastrešujúcu všetky ostatné plánovacie dokumenty obce. Stratégie rozvoja ako jadro PHRSR musia zabezpečiť smerovanie obce a mali by byť smart (inteligentné/rozumné), a to bez potreby spracovávanía ďalších prierezových strategických dokumentov smart rozvoja či udržateľného rozvoja a vytvoriť skôr priestor pre prehlbujúce dokumenty a akčné plány.

Obr. č. 2 Strategické riadenie tvorby PHRSR

1.3 Súlad PHRSR s dokumentmi na národnej a regionálnej úrovni

PHRSR je základným dokumentom, prostredníctvom ktorého sa implementuje **podpora regionálneho rozvoja na miestnej úrovni**. Tým, že definuje a zároveň v sebe spája charakteristické prvky procesu programovania a plánovania v nadväznosti na dosiahnutie vízie a cieľov zadaných na „vyššej úrovni“, je v súlade so všetkými relevantnými strategickými dokumentmi na národnej a regionálnej úrovni. Pri spracovaní bolo teda nevyhnutné brať v úvahu relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov.

Nadradené dokumenty na národnej úrovni, ale aj dokumenty a jednotlivé programy sú základom pre čerpanie štrukturálnych fondov a iných dotačných a grantových schém.

Tab. č.1. Programové a strategické dokumenty

Názov dokumentu	Subjekt, ktorý dokument obstaral/ schvaľoval	Časové zameranie	Relevancia k PHRSR
<i>Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj</i>	Úrad vlády SR	do roku 2030	vysoká miera
<i>Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030</i>	Úrad vlády SR	do roku 2030	vysoká miera
<i>Strategický plán SR pre investície z eurofondov</i>	Úrad vlády SR	do roku 2027	vysoká miera
<i>Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030</i>	Úrad vlády SR	do roku 2030	vysoká miera
<i>Stratégia rozvoja udržateľného cestovného ruchu do roku 2030</i>	Úrad vlády SR	do roku 2030	vysoká miera
<i>Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja</i>	Úrad vlády SR	neurčená	vysoká miera
<i>Partnerská dohoda SR na roky 2021-2027</i>	Úrad vlády SR	do roku 2027	vysoká miera
<i>Plán obnovy a odolnosti</i>	Úrad vlády SR	do roku 2026	vysoká miera
<i>Národný investičný plán</i>	Úrad vlády SR	do roku 2030	vysoká miera
<i>Koncepcia územného rozvoja SR</i>	Úrad vlády SR	neurčená	vysoká miera
<i>PHRSR TSK</i>	TSK	do roku 2030	vysoká miera
<i>Územný plán obce</i>	Obec	individuálne	vysoká miera

Zdroj: vlastné spracovanie

Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj¹

Dokument „Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj“ je súhrnom globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev. Na národnej úrovni bolo definovaných 6 prioritných oblastí pre Slovensko:

- I. Vzdelanie pre dôstojný život.
- II. Smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí.
- III. Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia.
- IV. Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy.
- V. Právny štát, demokracia a bezpečnosť.
- VI. Dobré zdravie.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska

Celoštátnu územnoplánovaciu dokumentáciu, ktorá vyjadruje **hlavné ciele územnoplánovacej politiky štátu**, priestorový rozvoj SR v celoštátnych a medzinárodných súvislostiach. KURS bola sformulovaná na základe požiadaviek rovnovážneho sídelného rozvoja, zabezpečenia rovnocennej dostupnosti k infraštruktúram. Pôsobenie v oblasti zachovania a rozvoja biodiverzity, prírodného a kultúrneho dedičstva, zachovania prvkov prírody, vyjadreného v princípoch trvalo udržateľného rozvoja.

Národný investičný plán

V nadväznosti na ciele udržateľného rozvoja Agendy 2030 OSN obsahuje charakteristiky súčasného stavu, želaného stavu v roku 2030 a kľúčové investičné programy a projekty v nasledovných oblastiach: *doprava, energetika, informatizácia a elektronické komunikácie, výskum a inovácie, zdravotníctvo, životné prostredie, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, sociálna inklúzia a zamestnanosť, regionálny rozvoj.*

Plán obnovy a odolnosti

Plán obnovy a odolnosti „Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky“ je komplexnou odpoveďou EÚ na dôsledky krízy spojené s pandémiou COVID-19, ako aj reakciou na identifikované hlavné výzvy a systémové nedostatky slovenskej ekonomiky. Plán obnovy je postavený na globálnej vízii Slovenska ako **inovatívnej ekonomiky**, ktorá je motorom **udržateľného ekonomického rastu** a zárukou úspešného zvládnutia **zelenej a digitálnej transformácie Slovenska** ako moderného štátu, ktorý poskytuje občanom **kvalitné verejné služby** a napokon Slovenska ako zdravej krajiny, ktorá vytvára predpoklady na plnohodnotné využívanie ľudského a prírodného kapitálu.

¹ Zdroj: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/agenda-2030/index.html>

Slovensko 2030²

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030“ (ďalej len „Slovensko 2030“) je základným implementačným dokumentom plnenia národných priorít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj v Slovenskej republike.

Zároveň plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. „Slovensko 2030“ definuje priority a ciele rozvoja Slovenska v troch integrovaných rozvojových programoch pokrývajúcich kľúčové oblasti rozvoja: ochrana a rozvoj zdrojov, ich udržateľné využívanie a rozvoj komunít.

Obsahuje 2 špecifické priority a 2 špecifické ciele:

Špecifická priorita 1: Zabezpečenie udržateľnosti rozvoja územia a harmonizácia dynamiky rozvoja jednotlivých funkčných systémov miest ako motora rozvoja regiónov a zabezpečenie ich udržateľnosti, a to najmä s dôrazom na

- Zlepšenie a dobudovanie napojenia aglomerácie na blízke veľké sídla, zlepšenie dopravy medzi jadrom aglomerácií a ich zázemím.
- Efektívne riešenie problematiky životného prostredia spojenej s koncentráciou veľkého množstva obyvateľov a adaptácia aglomerácie na zmenu klímy.
- Zabezpečenie dostatočného rozsahu služieb, občianskej vybavenosti a predchádzanie vzniku a prehĺbovania sociálneho vylúčenia.
- Zlepšovanie podmienok pre posun podnikov smerom ku konkurencieschopnosti založenej na znalostiach a inováciách v rámci regionálnych inovačných ekosystémov.
- Zohľadnenie zvýšenia nákladov na výstavbu, údržbu a modernizáciu infraštruktúry v mestských aglomeráciách

Cieľ 1: Zmiernenie a odstránenie disproporcií medzi rozvojom jadrového sídla a jeho okolia a harmonizácia rozvoja jednotlivých funkčných systémov ako sú bývanie, doprava, výroba, služby, rekreácia a prírodné ekosystémy na regionálnej úrovni.

Špecifická priorita 2: Posilnenie konkurencieschopnosti, odolnosti a kapitalizácia synergií metropolitného regiónu Bratislavy a mestských aglomerácií Košice-Prešov, Žilina-Martin a Banská Bystrica-Zvolen ako centier vzniku a šírenia inovácií v ekosystéme vedomostne založenej ekonomiky

Cieľ 2: Posilnenie synergií medzi pólmi ekonomického rozvoja metropolitného regiónu ako ťahúnov rozvoja vedomostne založenej ekonomiky stredoeurópskeho priestoru.

² Zdroj: <https://www.mirri.gov.sk/index.html>

Partnerská dohoda SR³

„Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027“ je základný strategický dokument s celoštátnym významom, ktorým sa stanovuje stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie na programové obdobie 2021 – 2027. V programovom období 2021 – 2027 bolo stanovených 5 cieľov politiky súdržnosti a špecifického cieľa Fondu spravodlivej transformácie (ďalej len „FST“). Politika súdržnosti v programovacom období 2021 – 2027 je realizovaná prostredníctvom Programu Slovensko v gescii Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR.

Ciele a oblasti intervencie politiky súdržnosti PD SR – Investičné priority Partnerskej dohody sú rozdelené do *piatich* cieľov európskej politiky súdržnosti:

- 1 Konkurencieschopnejšie a inteligentnejšie Slovensko (*Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa*)**
 - veda a výskum, digitálna a dátová ekonomika, inteligentné mestá a regióny, ultra rýchle pripojenie pre všetky domácnost
- 2 Ekologické Slovensko pre budúce generácie (*Zelenšia Európa*)**
 - energetická efektívnosť, zníženie emisií skleníkových plynov, inteligentné energetické systémy, adaptácia na zmeny klímy, udržateľné hospodárenie s vodou, ochrana prírody a biodiverzity, mestská mobilita vrátane cyklo dopravy
- 3 Mobilita, doprava a prepojenosť (*Prepojenejšia Európa*)**
 - budovanie európskych koridorov TEN-T, dobudovanie diaľnic D1 a D3, rýchlostné cesty, železničná a vodná infraštruktúra, cesty I., II. a III triedy, regionálna železničná doprava
- 4 Sociálne, spravodlivé a vzdelané Slovensko (*Sociálnejšia Európa*)**
 - podpora zamestnanosti, rodovo vyvážený trh práce, kvalita a účinnosť vzdelávania, celoživotné vzdelávanie, školská infraštruktúra, sociálne služby a zdravotníctvo, dlhodobá starostlivosť, sociálne inovácie
- 5 Kvalitný život v regiónoch (*Európa bližšie k občanom*)**
 - kvalita verejných služieb, bezpečnosť, pohybové a voľnočasové aktivity, ochrana a obnova kultúrneho dedičstva, udržateľný cestovný ruch.

³ Zdroj: <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/>

1.4 Charakteristika a štruktúra dokumentu

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obce nachádzajú. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mikroregiónu vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z:

A) ANALYTICKEJ ČASTI,

ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obcí mikroregiónu s väzbami na širšie územie a odhad jej budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo vzťahu na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce;

B) STRATEGICKEJ ČASTI,

ktorá obsahuje stratégiu rozvoja mikroregiónu pri zohľadnení jej vnútorných špecifík a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia;

C) PROGRAMOVEJ ČASTI,

ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie PHRSR mikroregiónu ako celku a jednotlivých obcí samostatne;

D) REALIZAČNEJ ČASTI,

ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie PHRSR mikroregiónu, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHRSR s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie formou akčných plánov a

E) FINANČNEJ ČASTI,

ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie PHRSR mikroregiónu.

Tieto časti sú rozdelené do prislúchajúcich kapitol. Vypracovanie PHRSR mikroregiónu zabezpečuje obec pri uplatnení participatívneho prístupu a na báze partnerstva. Aktualizácia PHRSR mikroregiónu sa vypracúva podľa potreby. PHRSR ako aj jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo každej obce. Schválenie PHRSR mikroregiónu a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2. Tvorba PHRSR je optimálnym nástrojom a jedinečnou možnosťou na strategický pohľad do samosprávy vôbec. Základom PHRSR je teda občan.

2 PROFIL MIKROREGIÓNU

2.1 Základná charakteristika mikroregiónu

Názov: Združenie obcí Mikroregión Machnáč – Inovec

Sídlo: Svinná 141, 913 24 Svinná

Rozloha: cca 128,219 km²

Počet obyvateľov: 8464 (k 31.12.2022)

Hustota osídlenia: 66 obyvateľov na km²

2.1.1 Geografická poloha

Mikroregión Macháč – Inovec sa nachádza v centrálnej časti Trenčianskeho kraja a je vymedzený katastrami obcí **Bobot, Dubodiel, Horňany, Motešice, Neporadza, Petrova Lehota, Svinná, Trenčianske Jastrabie, Trenčianske Mitice, Veľká Hradná.**

Hranice mikroregiónu tvoria na severe a severozápade hrebeň Strážovských vrchov, na západe hrebeň Považského Inovca, na juhu a východe hranica trenčianskeho a bánovecko-bebravského okresu.

Obr. č. 3 Katastrálne územie mikroregiónu Machnáč-Inovec

Mikroregiónom prechádza cesta medzinárodného významu I/50 (E572), ktorá je tepnou spájajúcou východ Slovenska so západom a pokračuje do Česka. Okrem toho je mikroregión prístupný od Trenčianskych Teplíc po ceste II/516.

2.1.2 Sídelná štruktúra

Združenie obcí Mikroregión Machnáč – Inovec je súčasťou Trenčianskeho kraja ležiace v okrese Trenčín. Z hľadiska medzisídelných väzieb sú významné väzby na mestá Trenčín, Bánovce nad Bebravou a Trenčianske Teplice, predovšetkým z pohľadu pracovných príležitostí, kultúry, školstva a športu.

Tab. č.2. Veľkostné kategórie obcí podľa počtu obyvateľov

Počet obyvateľov obce	Počet obcí	%
0 - 199	1	10 %
200 - 499	1	10 %
500 - 999	5	50 %
1000 - 1499	2	20 %
1500 - 1999	1	10 %
2000 - 4999	0	0 %
5000 a viac	2	0 %
CELKOM	10	100 %

Zdroj: <https://datacube.statistics.sk/> stav k 31.12.2022

Z pohľadu veľkostných kategórií obcí najviac ich spadá do kategórie 500 – 999 obyvateľov – 5 obcí (Bobot, Motešice, Neporadza, Trenčianske Mitice a Veľká Hradná). Petrova Lehota so 197 obyvateľmi zastupuje kategóriu 0 - 199 obyvateľov, Horňany s 425 obyvateľmi kategóriu 200 – 499 obyvateľov, Trenčianske Jastrabie s 1328 obyvateľmi a Dubodiel s 1015 obyvateľmi zastupujú kategóriu 1000 – 1499 obyvateľov a Svinná s 1610 obyvateľmi kategóriu 1500 – 1999.

Tab. č.3. Celková rozloha mikroregiónu

Názov obce	% z celkovej rozlohy mikroregiónu	Rozloha územia v km ²
<i>Bobot</i>	12,24	16,079
<i>Dubodiel</i>	15,75	20,191
<i>Horňany</i>	5,23	6,707
<i>Motešice</i>	13,56	17,393
<i>Neporadza</i>	11,08	14,211
<i>Petrova Lehota</i>	6,29	8,069
<i>Svinná</i>	6,71	8,600
<i>Trenčianske Jastrabie</i>	9,56	12,254
<i>Trenčianske Mitice</i>	10,01	12,833
<i>Veľká Hradná</i>	9,27	11,833
MIKROREGIÓN	100	128,219

Zdroj: <https://datacube.statistics.sk/> stav k 31.12.2022

Celková rozloha mikroregiónu je 128,219 km², najrozľahlejšou obcou mikroregiónu je obec Dubodiel, ktorá zaberá takmer 16 % z jeho celkovej rozlohy. Naopak, najmenšou je obec Horňany, zaberá len 5,23 % z celkovej rozlohy mikroregiónu.

2.2 Identifikačné údaje obcí

Obec BOBOT

Blazón erbu:

V modrom štíte medzi dvoma zelenými listnatými stromčekmi vyrastajúcimi zo zelenej pažite a medzi piatimi (2, 3) zlatými bezostými klasmi na listnatých stebľách vznášajúci sa strieborný sklonený lemeš, na ňom stojaci vzlietajúci rozkrídlený strieborný holub v zlatej zbroji. Erb vznikol spojením historických pečatných symbolov obcí Bobot a Bobotská Lehota, oboch z 18. stor.

Základné a kontaktné údaje o obci:

Obec – kód	Bobot – 505854
Okres – kód	Trenčín – SK0229
Samosprávny kraj – kód	Trenčiansky kraj – SK022
Prvá písomná zmienka o obci	v roku 1240
Nadmorská výška	241 m.n.m.
Geografické súradnice	48° 48' 20" N, 18° 11' 35" E
Rozloha obce	16,079 m²
Počet obyvateľov	730
IČO	00311421
DIČ	2021091347
Adresa	Bobot 56, 913 25 Bobot
Telefón	+421 32 659 48 53
E-mail	ou@bobot.sk
Webová stránka	www.bobot.sk

História obce:

Prvé písomné zmienky o obci sú od roku 1240 pod menami Bodac, Podag, Bobok, Boboc, Babatelei, Boboth, Babath, Bobotha. Bobot bol poddanskou obcou Trenčianskeho hradu a patrila bánovskému panstvu. Do písaných dejín vstupuje v roku 1439 aj Bobotská Lehota. Majerské hospodárenie podľa vtedajších údajov vykazovalo od 16. do 18. storočia na bánovskom panstve značný rozvoj.

V roku 1755 požiadal papiernik Václav Roszner Jozefa Illésházyho o povolenie postaviť v obci papierenský mlyn, pretože suroviny a potok Machnáč boli vhodnými podmienkami na výrobu papiera. V roku 1950 bolo v obci založené Jednotné roľnícke družstvo. JRD SNP Bobot – Horňany vzniklo zlúčením JRD Bobot, Bobotská Lehota a Horňany. Výroba v tomto družstve bola a stále je zameraná na rastlinnú a živočíšnu výrobu. Zvlášť priaznivé podmienky pre rozvoj obce bolo zlúčenie obcí Bobot a Bobotská Lehota v roku 1971.

Obec DUBODIEL

Blazón erbu:

V červenom štíte zo zelenej oboj pažite vyrastajúci strieborný dub s rozdvojeným kmeňom, zlatým lístím a veľkými striebornými žaludmi, sprevádzaný dole pri kmeni dvoma zlatými hviezdami.

Základné a kontaktné údaje o obci:

Obec – kód	Dubodiel - 505978
Okres – kód	Trenčín - SK0229
Samosprávny kraj – kód	Trenčiansky kraj - SK022
Prvá písomná zmienka o obci	v roku 1439
Nadmorská výška	321 m n. m.
Geografické súradnice	48°45'44"SŠ 18°06'31"VD
Rozloha obce	20,191 km²
Počet obyvateľov	1015
IČO	00311537
DIČ	2021091457
Adresa	Dubodiel č. 33, 913 23 Dubodiel
Telefón	+421 32 659 61 28
E-mail	obecnyurad@dubodiel.sk
Webová stránka	www.dubodiel.sk

História obce:

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1439. V najstaršom písomnom doklade sa obec spomína ako Delech, neskôr Dwbowydel, Dobodel, Dubowydyel, či Dubodjel. Až po roku 1927 bola obec úradným názvom pomenovaná Dubodiel.

Územie obce bolo osídlené už v predhistorickom období, čo potvrdzuje aj nález neolitickej kultúry. Národná kultúrna pamiatka Hradisko, bola kedysi dôležitý komunikačný uzol a slúžila na stráženie hradskej cesty z Trenčína na Topoľčiansky hrad a cestu cez Považský Inovec na hrad Beckov.

V 17. storočí bolo rozvinuté hrnčiarstvo a poľovníctvo. V 18. storočí bol v obci vybudovaný pivovar vtedajšími majiteľmi panstva Ilešháziovci.

Obec HORŇANY

Blazón erbu:

V modrom štíte na zelenom hrboľatom kopci zlatý snop bezostých klasov sprevádzaný dvomi striebornými hviezdčkami. Netradične zobrazený poľnohospodársky a zamestnanecký motív podľa odtlačku pečatidla obce z roku 1733.

Základné a kontaktné údaje o obci:

Obec – kód	<i>Horňany - 506028</i>
Okres – kód	<i>Trenčín - SK0229</i>
Samosprávny kraj – kód	<i>Trenčiansky kraj - SK022</i>
Prvá písomná zmienka o obci	<i>v roku 1352</i>
Nadmorská výška	<i>222 m n. m.</i>
Geografické súradnice	<i>48°46'45"S 18°11'54"V</i>
Rozloha obce	<i>6,707 km²</i>
Počet obyvateľov	<i>425</i>
IČO	<i>00311570</i>
DIČ	<i>2021091490</i>
Adresa	<i>Horňany 21, 913 24 Svinná</i>
Telefón	<i>+421 32 648 72 01</i>
E-mail	<i>starosta@hornany.sk</i>
Webová stránka	<i>www.hornany.sk</i>

História obce:

Obec Hornáňany sú starou obcou. Prvá písomná zmienka o obci pochádza už z roku 1352 pod maďarským názvom Hornian, Hornyan (nemecky Oberfeld, Oberdorf). Podľa stručných historických údajov obec patrila najprv panstvu Trenčín a trenčianskemu hradu, potom bánovskému panstvu neskôr viacerým šľachtickým rodom.

V 15. storočí mnoho poddaných ušlo na južné Slovensko, lebo už nemohli znášať biedny život zhoršovaný vojnami a prírodnými katastrofami (povodne, krupobitia, snehové víchrice, sucho). V roku 1623 mala obec 2 richtárov, 19 sedliakov, 4 hoštákov, 9 hofierov a začala sa rozrastať.

Obec MOTEŠICE

Blazón erbu:

V zelenom štíte na hrote postavené strieborné brány, prekryté striebornou dvojuchou vázou s tromi zlatými bezostými klasmi, to všetko sprevádzané štyrmi červenými zlatostredými bezkališnými ružami, hornými sklonenými, dolnými vyrastajúcimi spod vázy na zlatých stopkách. Prírodný a poľnohospodársky motív. Erb je heraldickým zjednotením historických symbolov z 18. stor. tých pôvodne samostatných lokalít, ktoré dnes sú súčasťou Motešíc.

Základné a kontaktné údaje o obci:

Obec – kód	Motešice - 506273
Okres – kód	Trenčín - SK0229
Samosprávny kraj – kód	Trenčiansky kraj - SK022
Prvá písomná zmienka o obci	v roku 1208
Nadmorská výška	257 m n. m.
Geografické súradnice	48°50'33"S 18°10'59"V
Rozloha obce	17,393 km²
Počet obyvateľov	779
IČO	00311804
DIČ	2021079786
Adresa	Machnáčska 288, 913 26 Motešice
Telefón	+421 32 659 47 97
E-mail	obec@motesice.sk
Webová stránka	www.motesice.sk

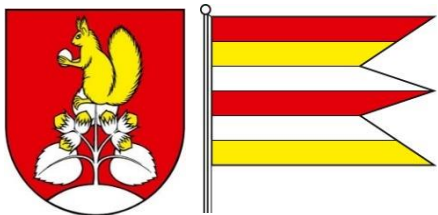
História obce:

Najstaršia písomná zmienka o Motešiciach pochádza z r. 1208. Známe sú aj ďalšie názvy Motešíc ako Moytech, Moythen, Motesicz. Obec Motešice je zložená z pôvodne dvoch samostatných obcí Horné a Dolné Motešice, ku ktorým boli neskôr ďalej pridružené obce Peťovka a Petrova Lehota (neskôr samostatná obec).

Obyvatelia Motešíc a bývalých dedín, ležiacich na ich dnešnom území sa v minulosti zamestnávali predovšetkým poľnohospodárstvom, remeslami a živnosťami. V II. pol. 19. stor. tu vznikli dve menšie miestne pálenice.

V roku 1923 si vojenská správa prenajala veľkostatok od Olivera Seldera v Horných Motešiciach a zriadili tu žriebareň. V roku 1927 sa vojenská správa rozhodla vybudovať v Motešiciach vojenský žrebčín, ktorý po mnohých útrapách funguje dodnes pod názvom Žrebčín Motešice.

Obec NEPORADZA

Blazón erbu:

V červenom štíte strieborný lieskovec držiaca zlatá veverička sediaca na strednom liste striebornej trojlistej lieskovej sadenice, vyrastajúcej zo striebornej obej pažite; medzi listami sadenice na každej strane po tri zlaté oriešky v strieborných čiaškach. Erb sa inšpiroval symbolikou pôvodne dvoch samostatných obcí – Bošianskej Neporadze a Rožňovskej Neporadze. Zo starobylej pečate prvej obce z roku 1733 sa prevzala hlavná figúra erbu, z druhej obce sa prevzala červená farba štítu.

Základné a kontaktné údaje o obci:

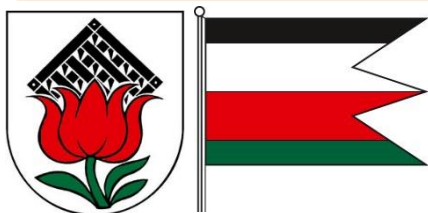
Obec – kód	Neporadza - 506290
Okres – kód	Trenčín - SK0229
Samosprávny kraj – kód	Trenčiansky kraj - SK022
Prvá písomná zmienka o obci	v roku 1269
Nadmorská výška	286 m n. m.
Geografické súradnice	48°49'20"S 18°09'12"V
Rozloha obce	14,211 km²
Počet obyvateľov	785
IČO	00311821
DIČ	2021079808
Adresa	Neporadza 108, 913 26 Motešice
Telefón	+421 32 659 40 16
E-mail	obec@neporadza.sk
Webová stránka	www.neporadza.sk

História obce:

Prvá písomná zmienka o názve Neporadza pochádza z r. 1269 a je v listinách kráľa Belu IV. Samotná obec sa spomína až v r. 1321 ako Pustá Neporadza, ale jestvovala už skôr, a pred rokom 1321 ju protiprávne držal Matúš Čák. Po jeho smrti časť Neporadze vlastnila rodina Bossányiovcov (Bošianska Neporadza) a časť patrila k Trenčianskemu hradu a neskôr ju vlastnila rodina Rozsonyovcov (Rožňová Neporadza).

Obec Neporadza vznikla v r. 1960 zlúčením Bošianskej a Rožňovej Neporadze.

Obec PETROVA LEHOTA

Blazón erbu:

V striebornom štíte čierne, na uhol postavené brány zdola prekryté veľkým červeným tulipánovitým kvetom na zelenej stopke. Pracovné náradie - brány a veľký kvet podľa odtlačku pečatidla obce z roku 1784.

Základné a kontaktné údaje o obci:

Obec – kód	Petrova Lehota - 581348
Okres – kód	Trenčín - SK0229
Samosprávny kraj – kód	Trenčiansky kraj - SK022
Prvá písomná zmienka o obci	v roku 1346
Nadmorská výška	402 m n. m.
Geografické súradnice	48°52'17" s. š., 18°10'18" v. d.
Rozloha obce	8,069 km²
Počet obyvateľov	197
IČO	35590017
DIČ	2021257623
Adresa	Petrova Lehota 51, 913 26 Motešice
Telefón	+421 32 659 42 33
E-mail	starosta@petrovalehota.sk
Webová stránka	www.petrovalehota.sk

História obce:

Z pôvodného chotára Motešíc sa obec Petrova Lehota oddelila v roku prvej písomnej zmienky – 1346. Obec Petrova Lehota mala názvy: Lyhota Peter, Peter Lehota, Petrowa Lhota, Petrowa Lehota, Petrilehota, Péterszabadja.

Obec patrila najskôr zemianskej rodine Motešických, potom rodine Olivera Selderna, ktorá ju predala veľkostatkárovi Rudolphovi Sievenscheinovi. Všetci vtedajší občania boli poddanými svojich pánov.

Počas SNP tu bojovali oddiely Žižkovej brigády. Pôdu obrábali súkromní hospodáriaci roľníci.

Obec SVINNÁ

Blazón erbu:

V modrom štíte na zelenej pažiti zlatý kohút v striebornej zbroji, vpravo od neho na zelenom kopčeku privrátená rovnako sfarbená sediaca sliepka a vľavo ďalšia rovnaká sliepka, nad hydinou letí strieborný prirodzený jastrab v zlatej zbroji. Nezvyklá symbolika hydínarstva podľa pečatidla obce z r. 1733.

Základné a kontaktné údaje o obci:

Obec – kód	Svinná - 506532
Okres – kód	Trenčín - SK0229
Samosprávny kraj – kód	Trenčiansky kraj - SK022
Prvá písomná zmienka o obci	v roku 1439
Nadmorská výška	248 m n. m.
Geografické súradnice	48°47'00"S 18°09'00"V
Rozloha obce	8,600 km²
Počet obyvateľov	1610
IČO	00312011
DIČ	2021079973
Adresa	Svinná 141, 913 24 Svinná
Telefón	+421 32 648 72 32
E-mail	ocusvinna@slovanet.sk
Webová stránka	www.svinna.sk

História obce:

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1439, kedy sa uvádza názov Possessio seu villa ZWYNNA. Patrila k trenčianskemu hradu a neskôr (r. 1550) k bánovskému panstvu.

V roku 1470 získala Svinná v rámci nového dosídľovania právo riadiť sa soblahovským právom a vydržiavať dedičných richtárov. Richtárske privilégia pre sviňanského richtára potvrdzuje výsadná listina kráľa Mateja Korvína z roku 1470.

Práce urbáru evidujeme už v roku 1549, kedy uvádza celý rad peňažných dávok (census). V čase reformácie existovala samostatná evanjelická fara s farárom Andrejom Hodíkom. Mali jediný mlyn na blízkom okolí, ktorý stál pri hlavnej ceste.

Obec TRENČIANSKE JASTRABIE

Blazón erbu:

V modrom štíte na zlatej vznášajúcej sa haluzi stojaci zlatý rozkrídlený ohliadajúci sa jastrab v striebornej zbroji. Hovoriaci symbol podľa erbového pečatidla z r. 1730.

Základné a kontaktné údaje o obci:

Obec – kód	Trenčianske Jastrabie - 506591
Okres – kód	Trenčín - SK0229
Samosprávny kraj – kód	Trenčiansky kraj - SK022
Prvá písomná zmienka o obci	v roku 1269
Nadmorská výška	285 m n. m.
Geografické súradnice	48°48'04"S 18°06'42"V
Rozloha obce	12,254 km²
Počet obyvateľov	1328
IČO	00312070
DIČ	2021080039
Adresa	Trenčianske Jastrabie 102, 913 22 Trenčianske Jastrabie
Telefón	+421 32 659 52 32
E-mail	starosta@trenčianskejastrabie.sk
Webová stránka	www.trenčianskejastrabie.sk

História obce:

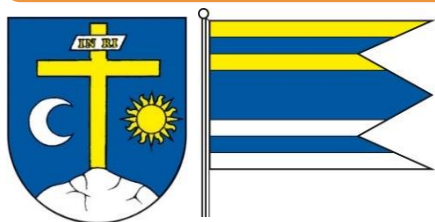
Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1269. Nazývali ju ako „zem hradu Trenčín“. Názov obce Jastrabie vzniklo pomenovaním miesta s bohatým výskytom jastrabov, počas maďarizácie malo názov Olved (Jasztrabje), neskôr bol prijatý názov Jastrabie pod Inovcom, v poštovom styku sa používal názov Jastrabie pri Trenčíne a v roku 1946 Jastrabie dostalo nový úradný názov Trenčianske Jastrabie.

V rokoch 1241 – 1242 vplyvom tatárskeho vpádu bolo územie obce spustošené a vyludnené, čo vyplýva z písomného oznámenia trenčianskeho župana Jakuba.

Dejiny Jastrabia sa po 28 ročnom prerušení začínajú darovacím úkonom kráľa Bela IV., ktorý územie Jastrabia daroval vojakovi Trenčianskeho hradu Reinoldovi, za vernú vojenskú službu v roku 1269, územie patrilo kráľovskému hradu Trenčín.

Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom. Koncom septembra 1944 tu bojovali partizáni s nemeckou armádou.

Obec TRENČIANSKE MITICE

Blazón erbu:

V modrom štíte zo strieborného skalnatého vrška vyrastajúci, strieborným obráteným polmesiacom a zlatým slnkom striedavých lúčov sprevádzaný zlatý kríž so striebornou tabuľkou, nesúcou zlaté litery INRI. Podľa pečate z roku 1733, patriacej kedysi samostatnej obci Rožňove Mitice, ktorá tvorí spolu so Zemianskymi Miticami a Kostolnými Miticami súčasť dnešných Trenčianskych Mitíc.

Základné a kontaktné údaje o obci:

Obec – kód	Trenčianske Mitice - 506605
Okres – kód	Trenčín - SK0229
Samosprávny kraj – kód	Trenčiansky kraj - SK022
Prvá písomná zmienka o obci	v roku 1269
Nadmorská výška	328 m n. m.
Geografické súradnice	48°49'12"S 18°07'04"V
Rozloha obce	12,833 km²
Počet obyvateľov	834
IČO	00312096
DIČ	2021080061
Adresa	Trenčianske Mitice 164, 913 22 Trenčianske Jastrabie
Telefón	+421 32 659 52 30
E-mail	starosta@trencianskemitice.sk
Webová stránka	www.trencianskemitice.sk

História obce:

Názov obce Trenčianske Mitice sa používa od roku 1960, keď došlo k zlúčeniu dovtedy samostatných obcí *Kostolné Mitice*, *Rožňové Mitice* a *Zemianske Mitice*. Nadmorská výška stredu obce je 332 metrov. Chotár, ktorý má rozlohu 1284 hektárov, dosahuje výšku od 285 do 681 metrov nad morom. Mitice sa objavujú v dejinách spolu so svojou mýtnou a strážnou funkciou, keď v 11. storočí boli organizačne napojené na Trenčiansky hrad a stali sa jedným zo sídelných majetkov hradskej vojakov. V roku 1210 sa prvýkrát objavujú v písomných prameňoch, z ktorých vyplýva, že tamojší sídliskový areál už bol majetkovo rozdelený na viac častí. **Kostolné Mitice** sa pôvodne volali Horné Mitice. Meno dostali podľa toho, že ich významná časť bola vyčleneným majetkom nitrianskych biskupov, a tiež podľa cirkevnej stavby – kostola, ktorý je dominantou do súčasnosti. **Zemianske Mitice** dostali svoj prívlastok podľa prevládajúceho zemianskeho obyvateľstva, a predtým sa volali Stredné či Prostredné Mitice, keďže ležali uprostred mitického areálu. Vzhľadom na centrálnu polohu tu dnes sídli Obecný úrad.

Rožňové Mitice sa pôvodne nazývali Dolné Mitice, pretože vzhľadom k ostatným mitickým obciam ležali v dolných polohách. Nový prívlastok dostali podľa rodu Rožňovcov, ktorý sa vyčlenil zo šľachtického rodu Mitických. V dejinách obce spomínaná lokalita **Červený hostinec** je bývalá osada patriaca k Dolným Miticiam a názov Krvavé pole alebo Červené pole dostala po bojoch pri tureckom vpáde v roku 1663 od miestneho obyvateľstva. Prícestný hostinec, ktorý tu vznikol, získal pomenovanie na pamiatku týchto udalostí.

Obec VELKÁ HRADNÁ

Blazón erbu:

V zelenom štíte pred strieborným bezlistým stromom zlatá obrátená ohliadajúca sa laň. Prírodný motív podľa odtlačku starobylého pečatidla obce zo 17. stor.

Základné a kontaktné údaje o obci:

Obec – kód	Veľká Hradná - 506648
Okres – kód	Trenčín - SK0229
Samosprávny kraj – kód	Trenčiansky kraj - SK022
Prvá písomná zmienka o obci	v roku 1329
Nadmorská výška	270 m n. m.
Geografické súradnice	48°46'12" s. š., 18°8'24" v. d.
Rozloha obce	11,883 km²
Počet obyvateľov	761
IČO	00312134
DIČ	2021080094
Adresa	Veľká Hradná 42, 913 24 Veľká Hradná
Telefón	+421 32 648 72 41
E-mail	starosta@velkahradna.sk
Webová stránka	www.velkahradna.sk

História obce:

Obec Veľká Hradná sa spomína od roku 1329 ako locus castri Garadna, 1439 Alsowradna, 1493 Nag Hradna, 1598 Nagy Hradna, 1773 Welka Hradna, Horna Hradna. Patrila panstvu Trenčín. V chotárnej časti Kostolnica stál kedysi hrad. Podľa všetkého Hradná zohrala významnú úlohu pri tvorbe cirkevnej organizácie už počas Veľkomoravskej ríše v období včasného feudalizmu, teda po obnove nitrianskeho biskupstva v roku 1083, kedy v Malej Hradnej (susedná obec – kedysi tvorili jednu sídelnú jednotku spolu s Veľkou Hradnou) vznikol samostatný arcidiakonát. Obyvateľstvo sa kedysi prevažne zaoberalo poľnohospodárstvom, bol tu i kováč a obuvníci. Počas SNP bojovali v chotári obce partizáni Žižkovej brigády.

3 ANALÝZA MIKROREGIÓNU

Analytické východiská sú zoradené do častí, ktoré nám predstavujú plnenia predchádzajúcej PHRSR jednotlivých obcí, následne budú spracované charakteristiky územia, dopravy, infraštruktúry, obyvateľstvo, pokrytia sociálnych služieb, športu a kultúry. Na základe zistení priamo z oblasti bude vypracovaná SWOT analýza, ktorá pomenuje silné a slabé stránky jednotlivých oblastí života v mikroregióne, ale aj príležitostí a ohrození z nich plynúcich.

3.1 Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

Do konca roku 2023 je platná PHRSR, ktorá bola spracovaná na obdobie rokov 2015-2023. Za posledných 8 rokov obce pokročili v mnohých sférach a prioritách, ktoré si určili v roku 2015. Z nich spomenieme najväčšie investičné akcie. Na území mikroregiónu sa zrealizovali tieto aktivity:

Tab. č.4. Zrealizované aktivity v roku 2015-2023 na území mikroregiónu

P.č.	Názov projektu	Celkové náklady v EUR	Rok	Zdroj financovania
Obec BOBOT				
1.	Zateplenie ZŠ +MŠ	36 000,00 €	2016	VZ + MŠ SR
2.	Novostavba BD 16 jednotiek	888 598,94 €	2017	ŠFRB+MDaV + VZ
3.	Detské ihrisko Lienka	9 248,00 €	2018	dotácia UV SR+ VZ
4.	Oplotenie školy	15 699,00 €	2018	dotácia MFSR + VZ
5.	Zníženie energetickej náročnosti obecných budov	281 369,00 €	2019	dotácia MDaV + VZ
6.	Obnova verejnej budovy v obci Bobot	227 027,85 €	2020	dotácia PPA+ VZ
7.	Zvýšenie bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu	128 450,82 €	2020	dotácia PPA + VZ
8.	Triedený zber v obci Bobot	74 040,00 €	2020	dotácia z EF + VZ
9.	Zateplenie budovy TJ Tatran Bobot	179 043,20 €	2022	dotácia z EF + VZ
Obec DUBODIEL				
10.	Rekonštrukcia námestia	50 000,00 €	2022	vlastné zdroje
11.	Vybudovanie detského ihriska	8 000,00 €	2016	dotácia z EF
12.	Vybudovanie miestnej komunikácie Závršie	60 000,00 €	2018	vlastné zdroje
13.	Zateplenie budovy kultúrneho domu	65 000,00 €	2022	vlastné zdroje
14.	Rekonštrukcia autobusových zastávok	12 000,00 €	2021-2022	vlastné zdroje
15.	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	330 000,00 €	2015-2023	dotácia Lesy SR + VZ

16.	<i>Rekonštrukcia interiéru kultúrneho domu</i>	10 000,00 €	2017-2019	vlastné zdroje
17.	<i>Oprava školského nádvoria</i>	20 000,00 €	2019	vlastné zdroje
18.	<i>Rekonštrukcia a dobudovanie verejného osvetlenia</i>	10 000,00 €	2018-2019	vlastné zdroje
Obec HORŇANY				
19.	<i>Športovisko s celoročným využitím</i>	16 064,48 €	2016	VZ + MŠ SR
20.	<i>Úprava verejného priestranstva</i>	96 138,27 €	2018	EPFRV
21.	<i>Vybudovanie detského ihriska</i>	12 193,00 €	2018	Úrad vlády SR
22.	<i>Vybudovanie altánku na cintoríne</i>	6 021,00 €	2022	vlastné zdroje obce
Obec MOTEŠICE				
23.	<i>Oprava miestnych komunikácií</i>	7 900,00 €	2015-2016	vlastné zdroje obce
24.	<i>Rekonštrukcia budovy Novej školy</i>	15 000,00 €	2016-2017	vlastné zdroje obce
25.	<i>Dobudovanie miestnych komunikácií v Dolných Motešiciach</i>	35 000,00 €	2017-2019	vlastné zdroje obce
26.	<i>Zhodnocovanie BRKO – kompostéry, technika</i>	199 000,00 € 43 000,00 €	2017-2018, 2022	NFP + VZ
27.	<i>Rekonštrukcia domu smútku</i>	125 000,00 €	2019-2020	NFP + VZ
28.	<i>Rekonštrukcia vnútorných priestorov kultúrneho domu</i>	85 100,00 €	2017-2018	vlastné zdroje obce
29.	<i>Výstavba športového areálu – multifunkčné ihrisko pri ZŠ</i>	165 000,00 €	2019-2020	NFP + VZ
30.	<i>Rekonštrukcia chodníkov v Horných Motešiciach</i>	80 000,00 €	2022	vlastné zdroje obce
31.	<i>Rekonštrukcia telocvične Základnej školy</i>	265 000,00 €	2021-2022	dotácia + VZ
32.	<i>Rekonštrukcia verejného osvetlenia</i>	85 000,00 €	2017-2018	vlastné zdroje obce
33.	<i>Projektová fáza výstavby kanalizácie</i>	250 000,00 €	2022-2023	súkromné a vlastné zdroje
34.	<i>Rekonštrukcia budovy PZ Peťovka</i>	20 000,00 €	2017	VZ
35.	<i>Prístavba hasičskej zbrojnice</i>	85 000,00 €	2020-2022	dotácia + VZ
36.	<i>Nový stavebný obvod</i>	280 000,00 €	2019-2022	VZ + predaj
37.	<i>Revitalizácia parku a vodnej plochy</i>	200 000,00 €	2015-2023	cudzí zdroje
38.	<i>Oprava vykurovania v budove ZŠ</i>	92 000,00 €	2022	dotácia + VZ

Obec NEPORADZA				
39.	<i>Rozšírenie verejného vodovodu</i>	36 961,73 €	2015	dotácia z EF + VZ
40.	<i>Zvýšenie energetickej hospodárnosti budovy MŠ</i>	61 305,99 €	2015	dotácia z EF + VZ
41.	<i>Vybudovanie digitálneho kamerového systému</i>	180 330,00 €	2015	PPA + VZ
42.	<i>Rekonštrukcia MK ulica Cigánska</i>	97 632,00 €	2018	PPA + VZ
43.	<i>Vybudovanie detského ihriska</i>	11 661,60 €	2019	Úrad vlády SR + VZ
44.	<i>Zvýšenie energetickej hospodárnosti budovy MŠ</i>	212 732,59 €	2020	dotácia z EF + VZ
45.	<i>Vybudovanie miestnej komunikácie</i>	12 925,06 €	2022	vlastné zdroje obce
46.	<i>Výstavba novej hasičskej zbrojnice</i>	81 974,36 €	2022	dotácia z MV SR + VZ
47.	<i>Zvýšenie energetickej náročnosti budovy KD</i>	813 793,00 €	2023	SIEA + VZ
Obec PETROVA LEHOTA				
48.	<i>Vodovod Petrova Lehota I. Etapa</i>	237 574,80 €	2015	dotácia EF + VZ
49.	<i>Rekonštrukcia miestnej komunikácie</i>	101 616,00 €	2018	NFP + VZ
50.	<i>Vodovod Petrova Lehota II. Etapa</i>	105 263,16 €	2019	dotácia EF + VZ
51.	<i>Rekonštrukcia miestnej komunikácie</i>	10 514,00 €	2020	vlastné zdroje obce
52.	<i>Vodovod Petrova Lehota II. Etapa</i>	204 399,03 €	2021	dotácia EF + VZ
Obec SVINNÁ				
53.	<i>Rekonštrukcia zdravotného strediska</i>	70 924,47 €	2015, 2021	dotácia EF + VZ
54.	<i>Rekonštrukcia Domu Smútku a hospodárskej budovy na cintoríne</i>	19 288,66 €	2015	vlastné zdroje obce
55.	<i>Realizácia novej stavby - Priestor pre nakladanie s odpadmi</i>	65 679,59	2015, 2016	dotácia EF + VZ
56.	<i>Detské ihrisko</i>	28 217,40 €	2015	vlastné zdroje obce
57.	<i>Rekonštrukcia budovy školskej jedálne</i>	35 544,16 €	2016	dotácia EF+ VZ
58.	<i>Rekonštrukcia budovy sociálnych služieb</i>	9 702,00 € 13 883,72 €	2015, 2016	MPSVaR SR, vlastné zdroje obce
59.	<i>Rekonštrukcia športovej haly</i>	179 585,17 €	2021- 2022	MŠ, MF, VZ
60.	<i>Komplexná rekonštrukcia KD a obecného úradu</i>	739 346,08 €	2019- 2021	EÚ, ŠR, VZ
61.	<i>Vybudovanie školskej knižnice v ZŠ</i>	24 120,19 €	2021	vlastné zdroje obce
62.	<i>Rekonštrukcia a opravy verejného osvetlenia</i>	16 942,45 €	2022, 2023	vlastné zdroje obce
63.	<i>Rekonštrukcia infraštruktúry obecných bytoviek</i>	40 000,00 €	2022	vlastné zdroje obce

64.	Rekonštrukcia a výstavba chodníkov	38 655,14 €	2022	vlastné zdroje obce
Obec TRENČIANSKE JASTRABIE				
65.	Zriadenie biologickej a chemickej učebne	45 000,00 €	2020	zdroje EÚ
66.	Skvalitňovať materiálno-technické vybavenie materskej školy	35 000,00 €	2020	MF SR + VZ
67.	Predchádzať kriminalite	26 000,00 €	2021	MV SR + VZ
68.	Bezpečnostná zóna centra obce	40 000,00 €	2022	TSK
69.	Zabezpečovať dostupnosť základných tovarov pre obyvateľov	1 mil. €	2023	Coop Jenota Prievidza
70.	Úprava a budovanie športovísk a detských ihrísk	23 000,00 €	2022	VZ + Futbalový zväz
71.	Znižovanie podielu odpadu zneškodňovaného skládkovaním a zvyšovanie podielu vyseparovaného odpadu	100 000,00 €	2019	MŽP SR
72.	Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	60 000,00 €	2018	MV SR + VZ
73.	Rekonštrukcia a budovanie miestnych komunikácií pod správou obce	130 000,00 €	2022	Lesy SR + VZ
74.	Bytová výstavba v súlade s územným plánom	550 000,00 €	2018-2023	developer
75.	Budovanie a rekonštrukcia ostatných komunikácií	360 000,00 €	2023-2030	Zdroje EÚ + VZ
76.	Rozšírenie vodovodnej siete a dažďovej kanalizácie: I. etapa – Nad Záhradou	160 000,00 €	2020	TVK a.s.
77.	Vybavenie obce	180 000,00 €	2017	MŽP
78.	Vybavenie obce	65 000,00 €	2016	VZ
Obec TRENČIANSKE MITICE				
79.	Modernizácia verejného osvetlenia	70 861,13 €	2017	bankový úver + VZ
80.	Rekonštrukcia chodníka v časti Zemianske Mitice	24 848,00 €	2021	VZ
81.	Rozšírenie vodovodu	108 696,00 €	2020	VZ + dar
82.	Rekonštrukcia strechy KD Harmadovec	11 538,00 €	2020	VZ
83.	Výstavba nájomných bytov – Tri byty – 2 byty	91 959,00 €	2022	ŠFRB, dotácia, VZ
84.	Komunálny odpad - kompostéry a drvič dreveného odpadu	48 100,00 €	2022	dotácia + VZ
85.	Wifi pre Teba II.	14 992,00 €	2023	MIRRI SR, VZ
86.	Rekonštrukcia chodníkov v časti Rožňové Mitice	16 262,00 €	2022	VZ
87.	Zníženie prašnosti v obci	109 200,00 €	2016	EF + VZ
88.	Zateplenie Materskej školy	12 118,00 €	2018	dotácia + VZ

Obec VEĽKÁ HRADNÁ				
89.	Výstavba budovy základnej a materskej školy	419 118,55 €	2016	dotácia + VZ
90.	Miestna komunikácia III. etapa Horné Diely	95 949,60 €	2018	dotácia
91.	Oprava strechy obecného úradu	13 752,00 €	2018	VZ
92.	Zateplenie budovy obecného úradu a kultúrneho domu	35 410,63 €	2020	dotácia + VZ
93.	Oprava domu smútku	3 320,22 €	2020	VZ
94.	Výstavba detského ihriska	8 623,26 €	2019	VZ
Združenie obcí Mikroregión Machnáč-Inovec				
95.	Kompostéry pre Združenie obcí Mikroregión Machnáč - Inovec	181 800,00 €	2019	MŽ SP + VZ

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov jednotlivých samospráv

Obce v mikroregióne boli v minulom období úspešné v realizácii rozvojových aktivít. Popri základnej infraštruktúre akou bola oprava ciest a chodníkov, budovanie zložiek verejného vodovodu a kanalizácie, boli revitalizované verejné priestranstvá, oddychové zóny, ale aj obnova a modernizácia verejného osvetlenia či rozhlasu.

Veľkým prínosom pre obce je aj zníženie energetickej náročnosti verejných budov ako rekonštrukcie obecných úradov a kultúrnych domov či budovov MŠ a ZŠ. Vybudované boli multifunkčné ihriská a iné detské ihriská v obciach. V každom roku bolo niekoľko obcí úspešných pri čerpaní dotácií z fondov EÚ, ale i štátnych dotačných schém. Popri povinnom spolufinancovaní investičných akcií prebiehali aj investície hradené z vlastných zdrojov. Investície súviseli aj potrebou zhodnocovania komunálneho odpadu v obciach. Obce chcú pokračovať v nastavenom trende a do budúcnosti využívať zdroje nielen zo štrukturálnych fondov, ale i z Plánu obnovy a odolnosti.

3.2 Identifikácia vnútorných potencionalov mikroregiónu

Vnútorné potenciály obce sú základným predpokladom pre jej ďalší rozvoj. Rast počtu obyvateľov je jasným dôkazom, že obec je atraktívna pre život. Zároveň je tento trend výzvou pre samosprávu na udržiavanie štandardu života a jeho rozvoja. Vypracovanie tejto časti nám poukazuje aj na limity a problémy, ktoré treba mať zadané, aby sa s nimi pri príprave strategických cieľov počítalo a vedeli sa prostredníctvom tohto dokumentu riešiť. Zameráme sa na životné prostredie mikroregiónu, demografické údaje, infraštruktúru technickú a občiansku a v neposlednom rade história a cestovný ruch, ktoré formujú regióny v čase.

3.2.1 Krajina a životné prostredie

Geomorfologické členenie územia

Geomorfologické členenie územia predstavuje priestorové rozloženie geomorfologických jednotiek rôznej taxonomickej úrovne v mapovanom mikroregióne.

Zastúpenie geomorfologických jednotiek v Mikroregióne Machnáč – Inovec:

<i>Sústava:</i>	Alpsko – himalájska
<i>Podsústava:</i>	Karpaty
<i>Provincia:</i>	Západné Karpaty
<i>Subprovincia:</i>	Vnútorne Západné Karpaty
<i>Oblasť:</i>	Fatransko – tatranská
<i>Celok:</i>	Považský Inovec
<i>Oddiel:</i>	Krahulčie vrchy, Vysoký Inovec, Nízky Inovec, Inovecké predhorie (Svinná, Trenčianske Jastrabie, Veľká Hradná, Dubodiel)
<i>Celok:</i>	Strážovské vrchy
<i>Oddiel:</i>	Trenčianska vrchovina (Bobot, Horňany, Motešice, Petrova Lehota, Neporadza, Trenč. Mitice)

Biocentrá a biokoridory

Biocentrá – predstavujú ekosystémy alebo skupiny ekosystémov, ktoré vytvárajú trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev. Sú tvorené najstabilnejšími prvkami krajinskej štruktúry.

Biokoridory – sú to líniové prvky, teda priestorovo prepojené súbory ekosystémov, ktoré spájajú biocentrá a umožňujú migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev. Priestorovo na ne nadväzujú interakčné prvky.

V mikroregióne sa nachádzajú 2 biocentrá nadregionálneho významu (BNRV):

1. **PR Považský Inovec** – vyhlásená v roku 1988 o výmere 600 km², pomerne výrazný hrebeň meria vyše 50 km; z geologického hľadiska má horstvo asymetrickú stavbu – východnú a centrálnu časť tvorí kryštalikum (svory, ruly, zlepenca), severozápadnú časť budujú prvohorné (fylity, piesčité bridlice, pieskovce, zlepenca) a druhohorné horniny, jadro západnej a južnej časti je tvorené druhohornými horninami, príkrovový obal je zložený z karbónskych fylitov, bridlíc, zlepenčov, permských bridlíc a z druhohorných sérií od spodotriasových kremencov a bridlíc k rôznym vápencom, dolomitom a iným horninám triasu, jury a kriedy. Rastlinstvo je veľmi rôznorodé. Na území pohoria sa stretávajú teplomilné aj horské druhy. Lesy sú prevažne listnaté od úpäť dubiny, vyššie dubohrabiny. Najvyššie časti zaberajú bučiny. V hojnom množstve sa tu vyskytujú aj živočíchy. Od zástupcov hmyzu, cez obojživelníky, plazy, vtáky (dravce, spevavce) až po cicavce, najmä poľovnú zver.

2. **CHKO Strážovské vrchy** – zasahuje sem najjužnejšia časť pohoria; vyhlásená v roku 1989 o výmere vyše 900 km², dĺžka pohoria v smere S – J je asi 50 km a maximálna šírka približne 30 km; z geologického hľadiska podstatnú časť pohoria tvoria silno zvrásnené komplexy druhohorných usadených hornín (vápenca, dolomity, sliene, bridlice a pieskovce) na mäkkých bridličnatých horninách vznikli brázdy a kotliny. Na veľmi odolné súvrstvia masívnych vápenčov a dolomitov sa viažu príkrovové trosky s rôznymi formami podzemného a povrchového krasu.

Rastlinstvo územia sa vyznačuje bohatou a pestrou vápencovou flórou so zastúpením náročných teplomilných i horských a vysokohorských druhov. Prevládajúcimi prirodzene rozšírenými lesnými spoločenstvami sú bučiny. Vo vyšších polohách prevládajú jedľobukové spoločenstvá s vyšším zastúpením ihličnatých drevín. Živočíšstvo predstavujú prevažne druhy zóny listnatých lesov, menej stepného bezlesia. Okrem hojne sa vyskytujúcej poľovnej zveri tu žijú početné druhy vtáctva a množstvo rozličných druhov motýľov.

Klimatické pomery

Územie mikroregiónu z klimatického hľadiska patrí do mierne teplej klimatickej oblasti, do obvodu mierne teplého, vlhkého, s priemernou ročnou teplotou okolo 8 °C a priemerným ročným množstvom zrážok okolo 700 mm. Priemerná teplota v januári sa pohybuje medzi -3 °C -5 °C, v júli sa priemerná teplota pohybuje od 15 °C do 18 °C.

Z pohľadu veterných pomerov prevládajú v k. ú. severozápadné vetry, ktoré sa počas roka striedajú s juhozápadnými.

Flóra

Na území Mikroregiónu Machnáč – Inovec sa nachádzajú tieto jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie:

Lužné lesy nížinné (U)

Lužné lesy podhorské a horské (Al)

Dubovo - hrabové lesy karpatské (C)

Dubovo – cerové lesy (Qc)

Bukové lesy vápnomilné (CF)

Bukové kvetnaté lesy podhorské, Bukové lesy kvetnaté (Fs)

Lipovo – javorové lesy (At)

Dubové nátržníkové lesy (Qp)

Dubové kyslomilné lesy (Qa)

Bukové kyslomilné lesy podhorské (LF)

Reálna vegetácia je vegetácia, ktorá sa v území vyskytuje v súčasnosti a je značne odlišná od pôvodnej – potenciálnej prirodzenej vegetácie. Miesto lesných porastov, ktoré by pokrývali takmer celé územie v prípade, že by na krajinu nepôsobil svojou činnosťou človek, sa na značných plochách vyskytujú agrocenózy. Reálnu vegetáciu sídiel môžeme zaradiť do nasledovných skupín:

A. Ochranná vegetácia

- vetrolamy, vodohospodárske a protierózne lesné pásy

B. Sprievodná vegetácia

- vegetácia vodných tokov, ciest a komunikácií

C. Rozptýlená bioticko – homeostatická vegetácia

- ostrovčeky zelene, háje, remízky, medze, neplodné plochy

D. Úžitková vegetácia

- sady, vinice, záhrady

Pôda

Zo širokej škály pôdných genetických predstaviteľov sa v území vyskytujú tieto:

- hnede pôdy nasýtené na plošinatých predhorách (najnižšie polohy) Považského Inovca; najčastejšie na nekarbonátových horninách
- rendziny na karbonatickom substráte vrchovín a nízkych hornatín Považského Inovca
- hnede pôdy nenasýtené na kryštalickom substráte hornatín a plošín Považského Inovca
- rendziny na karbonatickom substráte vrchovín a nízkych hornatín Strážovských vrchov
- nívné pôdy pozdĺž vodných tokov

V nasledujúcich tabuľkách a grafe sú zachytené Údaje o pôdnom fonde v katastrálnych územiach jednotlivých obcí Mikroregiónu.

Tab. č.5. Výmera pôdy v mikroregióne za rok 2022

CELKOVÁ VÝMERA PÔDY v hektároch v Mikroregióne	12 821,93
<i>z toho NEPOL'NOHOSPODÁRSKA PÔDA v hektároch</i>	7 454,30
<i>z toho POL'NOHOSPODÁRSKA PÔDA v hektároch</i>	5 367,63

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Tab. č.6. Nepoľnohospodárska pôda v katastrálnom území obcí v hektároch za rok 2022

Obec	Lesný pozemok	Vodná plocha	Zastavaná plocha a nádvorie	Ostatná plocha	Nepoľnohospodárska pôda v hektároch SPOLU
Bobot	833,48	9,97	49,33	5,55	898,33
Dubodiel	1 317,31	13,88	39,33	75,09	1 445,62
Hornány	30,01	7,99	36,03	9,49	83,52
Motešice	957,95	14,65	68,85	57,48	1 098,93
Neporadza	821,75	7,95	43,78	22,54	896,01
Petrova Lehota	438,92	2,17	23,78	6,63	471,49
Svinná	91,52	23,24	79,3	48,6	242,66
Trenčianske Jastrabie	728,25	7,67	69,22	28,6	833,74
Trenčianske Mitice	605,34	13,07	49,05	117,11	784,56
Veľká Hradná	585,45	20,47	31,23	62,29	699,44
Mikroregión	6 409,98	121,1	489,9	433,38	7 454,3

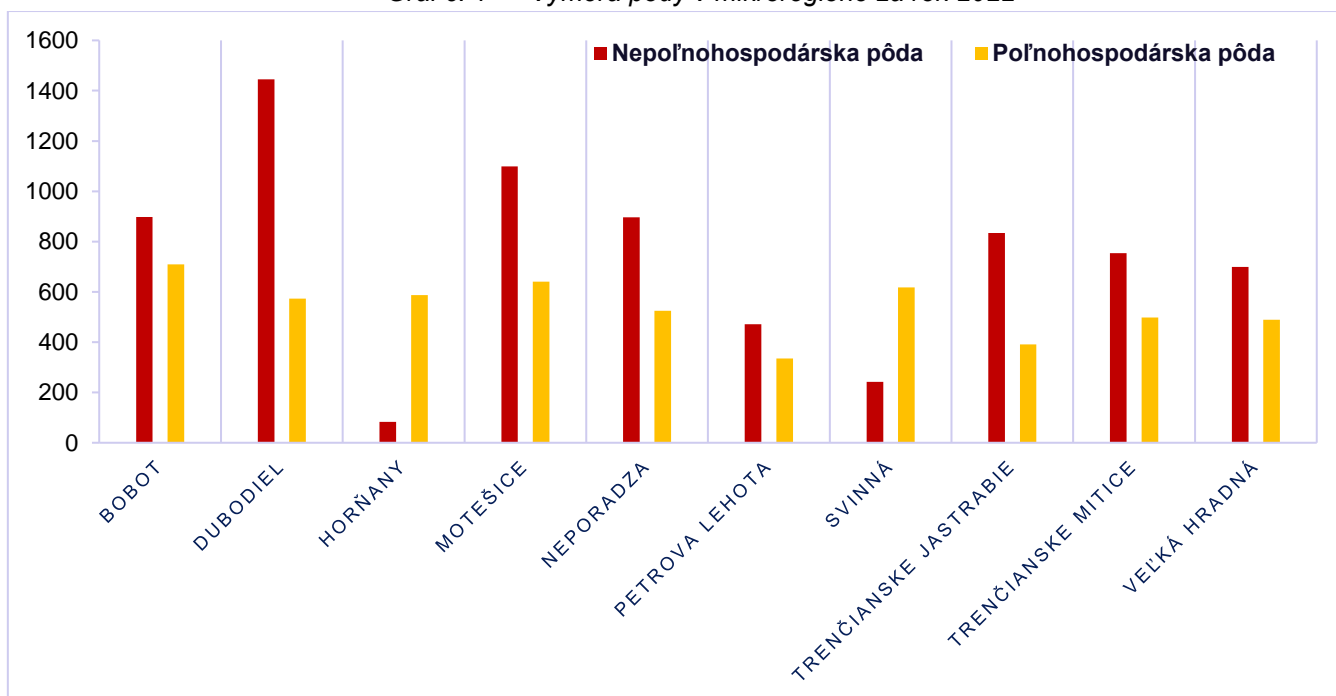
Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Tab. č.7. Poľnohospodárska pôda v katastrálnom území obcí v hektároch za rok 2022

Obec	Orná pôda	Chmeľnica	Vinica	Záhrada	Ovocný sad	Trvalý trávnatý porast	Poľnohospodárska pôda v hektároch SPOLU
Bobot	640,62	20,23	0	19,6	0	29,12	709,57
Dubodiel	416,23	0	0	33,7	0,06	123,5	573,49
Hornány	563,13	0	0	12,71	2,04	9,32	587,19
Motešice	430,55	0	0	24,24	7,84	177,72	640,36
Neporadza	271,17	0	0	19,89	2,36	231,71	525,14
Petrova Lehota	71,35	0	0	8,41	0	255,61	335,37
Svinná	474,42	0	0	32,21	2,33	108,37	617,32
Trenčianske Jastrabie	262,93	0	0	30,39	0	98,33	391,65
Trenčianske Mitice	399,58	0	0	25,75	4,24	69,12	498,69
Veľká Hradná	274,06	0	0	20,37	3,36	191,07	488,85
Mikroregión	3 804,04	20,23	0	227,27	22,23	1 293,87	5 367,63

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Graf č. 1 Výmera pôdy v mikroregióne za rok 2022

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Obec BOBOT

Geologická stavba územia

Katastrálne územie obce leží na úpätí Strážovských vrchov, na južných svahoch Ostrého vrchu (768 m) v Trenčianskej vrchovine. Nadmorská výška v katastrálnom území sa pohybuje od 239 m n.m. po 449 m n.m.. Stred obce leží v nadmorskej výške 240 m n.m..

Podstatnú časť pohoria Strážovských vrchov tvoria silno zvrásnené komplexy druhohorných usadených hornín rozličnej tektonickej príslušnosti a odolnosti: vápence, dolomity, slieky, bridlice a pieskovce. Na kryštaliniku je vyvinutý hladko modelovaný reliéf, na mäkkých bridličnatých horninách vznikli erózne – denudačnými procesmi kotliny s pahorkatinným povrchom.

Chránené územia prírody

V katastrálnom území sa nachádza ochranné pásmo vodného zdroja I. stupňa – Machnáč a PP vodný tok Machnáč, nezregulovaná časť koryta (po vodnú nádrž Bobot a úsek začínajúci za obcou Bobot).

Biocentrá a biokoridory

V riešenom území sú navrhnuté tieto biocentrá miestneho významu (BMV) a miestne biokoridory (MBK):

1. BMV Bukovina – spoločenstvá zmiešaných listnatých lesov
2. BMV Horné bôry – spoločenstvá zmiešaných listnatých lesov
3. MBK brehové porasty potoka Machnáč – nezregulovaná časť
4. MBK brehové porasty – ľavostranných prítokov potoka Machnáč (prvý pod Španím kameňom, druhý od obce Motešice)

Fauna

V lesných biotopoch sa vyskytuje jeleň lesný, srnec lesný, diviak lesný, líška hrdzavá, kuna lesná, veverica stromová, ryšavky, jež obyčajný, krt obyčajný, netopiere, piskory, z vtákov ďatle, žlna, brhlík obyčajný, sýkorky, sojka obyčajná, stehlíky, pinka obyčajná, drozd čvikotavý, hýľ obyčajný, oriešok hnedý, krkavec čierny, jastraby, sokoly, straka obyčajná, trasochvost, hrdlička poľná, zelienska obyčajná, strnádka obyčajná, penica čiernohlavá, kukučka obyčajná, vrabec domový,.... Medzi obojživelníkmi tu nájdeme skokana zeleného, skokana hnedého, kunku, rosničku zelenú, salamandru škvrnitú, jaštericu obyčajnú, z plazov užovku obyčajnú.

Obec DUBODIEL

Geologická stavba územia

Katastrálne územie leží v severozápadnej časti Nitrianskej sprašovej pahorkatiny na rozhraní Považského Inovca. Nadmorská výška v katastrálnom území sa pohybuje od 200 m n.m. po 1042 m n.m.. Stred obce leží v nadmorskej výške 321 m n.m..

Územie obce bola pôvodne rovina. V štvrtohorách intenzívna erózia Považského Inovca viedla k jeho značnému zníženiu a k zmene reliéfu. V dôsledku povodní bol tento materiál povynášaný na podhorskú rovinu a vulkanická činnosť sformovala charakter Považského Inovca s rulovým podložím.

Na úpätí katastrálneho územia Dubodiela sú zastúpené horniny prevažne vápencové skalice a mladšie horniny, v ktorých sa nachádzajú tufy, tufitické pieskovce a zlepenice miocénu, ktoré poskytujú dôkaz o sopečnej činnosti v období neogénu. Typickými vápencovými kužeľmi v Dubodiele sú Hradište, Peťkech skalka, Judinych skalka, Vinohrádek a Tri skalice.

Chránené územia prírody

Do katastrálneho územia obce zasahuje PR Považský Inovec. Ide o kopcovité územie zalesnené s prevahou buka, javora, jaseňa, lipy a v nižších polohách duba. Uprostred lesov sa nachádzajú lúky. Južné a západné okraje tvoria obrábané polia. Územie je významné z hľadiska hniezdenia niektorých lesných dravcov a vtáctva lúk (orol kráľovský, chrapkáč poľný) – Vaškova dolina.

Biocentrá a biokoridory

V riešenom území sú navrhnuté tieto biocentrá miestneho významu (BMV) a miestne biokoridory (MBK):

1. BMV Hradište – vápencový kužeľ, miesto staršieho slovanského osídlenia spred 14. storočia; do roku 1965 ťažba kameňa, v súčasnosti zalesnený kopec
2. BMV Tri Skalice – sú okrajové výbežky podložia vápencových skalíc úpätia Inoveckých hôr (vápencové kužele), v minulosti boli kopce nezalesnené, pravidelne kosené, udržiavané ako pasienky; prvý kopec slúžil do polovice 20. storočia ako baňa (ťažba vápencových skalíc a dolomitového piesku), stredný kopec je čiastočne narušený ťažbou v južnej časti, tretia Skalica je zachovaná bez ťažby, pod prvou a treťou Skalicou sú výdatné studienky; zanedbaním údržby od 50-tych rokov došlo postupnými sukcesnými procesmi k zalesneniu územia
3. BMV Vinohrádek – vápencový kužeľ (vápencová skalica zúrodnená humusovou pôdou), lokalita v hornej časti k.ú., južný svah spĺňajúci podmienky na pestovanie viniča hroznorodého, ktoré zaniklo koncom 18. storočia z dôvodu nízkych výnosov (350 m n.m. – mrazy)
4. BMV Šefranica – nezamokrená pôda nad cestou pod Vápencom v JZ časti k.ú., pestovanie šafranu v 16. a 17. storočí, v súčasnosti lokalita pokrytá borovicovým lesom obkolesená prevažne dubovými lesmi
5. BMV Vaškova dolina – významné vtáčie územie

6. BMV Lesné porasty predhoria Považského Inovca – zmiešané listnaté porasty dubín, dubo-hrabín a bučín, na výhrevných a suchých miestach sa vyskytuje dub plstnatý
7. MBK brehové porasty Inoveckého potoka (miestny názov Jarabina)
8. MBK brehové porasty Hradnianskeho potoka
9. MBK brehové porasty Bratinovského potoka

Fauna

Prevažnú časť katastrálneho územia tvorí úpätie hôr Inovca, v ktorom našli priaznivé životné podmienky z cicavcov jeleň karpatský, srnec hôrny, sviňa divá, líška obyčajná, kuna skalná, kuna lesná, tchor, jazvec obyčajný, hranostaj obyčajný, veverica obyčajná, vydra, zajac poľný, jež tmavý. Z ríše vtákov tu žijú bažant obyčajný, jarabica poľná, prepelica poľná, holub hrivnák, hrdlička poľná, hrdlička záhradná, drozd čierny, drozd čvikotavý, jastrab veľký, jastrab krahulec, sokol myšiar, kaňa popolavá, myšiak severský, výr skalný, sova obyčajná, plamienka driemavý, kuvik obyčajný, sojka, vrana obyčajná, krkavec, straka obyčajná, orešnica perlavá, škorec obyčajný, vlha obyčajná, sýkorky, brhlík obyčajný, oriešok obyčajný, žltouchvosty, slávik, škovránok, trasochvost, penice, pipíška chocholatá, lastovička obyčajná, hýľ obyčajný, pinky, vrabce, žlna zelená, ďatle, dudok, kukučka obyčajná,... Taktiež tu žije veľké množstvo rôzneho druhu hmyzu, plazov a drobných cicavcov.

Obec HORŇANY

Geologická stavba územia

Katastrálne územie sa rozprestiera na severozápadnom okraji Bánovskej pahorkatiny, na juhozápade od Zliechovskej vrchoviny. Stred obce leží v nadmorskej výške 222 m n.m..

Podstatnú časť pohoria Strážovských vrchov tvoria silno zvrásnené komplexy druhohorných usadených hornín rozličnej tektonickej príslušnosti a odolnosti: vápence, dolomity, sliene, bridlice a pieskovce. Na kryštaliniku je vyvinutý hladko modelovaný reliéf, na mäkkých bridličnatých horninách vznikli erózne – denudačnými procesmi kotliny s pahorkatinným povrchom.

Chránené územia prírody

Katastrálnym územím obce preteká PP vodný tok Machnáč, dĺžky 3 km. Pramení v Strážovských vrchoch v podcelku Trenčianska vrchovina na severovýchodnom svahu Trstenca v lokalite Bukovina v nadmorskej výške okolo 400 m .nm.. Z väčšej časti je tento tok súčasťou výbežku Podunajskej nížiny (Nitrianska pahorkatina) z menšej časti Strážovských vrchov. Je to pravostranný prítok Bebravy a je tokom V. rádu. Prírodnou pamiatkou bol vyhlásený v roku 1983 na celkovej výmere 8,89 ha. Ochrana sa vzťahuje na cenné brehové porasty i samotný vodný tok so zachovalou samočistiacou schopnosťou. Ide o významný prvok v odlesnenej poľnohospodárskej krajine. Je tu zakázaná úprava vodného toku, výrub brehových porastov ako aj jeho znečisťovanie.

Biocentrá a biokoridory

V riešenom území sú navrhnuté tieto biocentrá miestneho významu (BMV) a miestne biokoridory (MBK):

1. BMV Bukovina – spoločenstvá zmiešaných listnatých lesov
2. MBK brehové porasty potoka Machnáč – nezregulovaná časť
4. MBK brehové porasty - ľavostranných prítokov potoka Machnáč (pred obcou z oblasti Hája a za obcou z oblasti Klčovín)

Fauna

V lesných biotopoch sa vyskytuje jeleň lesný, srnec lesný, diviak lesný, líška hrdzavá, kuna lesná, veverica stromová, ryšavky, jež obyčajný, krt obyčajný, netopiere, piskory. Z ríše vtákov sa tu vyskytuje bažant obyčajný, jarabica poľná, prepelica poľná, holub hrivnák, hrdlička poľná, hrdlička záhradná, drozd čierny, drozd čvikotavý, jastrab veľký, jastrab krahulec, sokol myšiari, kaňa popolavá, myšiak severský, výr skalný, sova obyčajná, plamienka driemavý, kuvik obyčajný, sojka, vrana obyčajná, krkavec, straka obyčajná, orešnica perlavá, škorec obyčajný, vlha obyčajná, sýkorky, brhlík obyčajný, oriešok obyčajný, žltouchvosty, slávik, škovránok, trasochvost, penice, pipíška chocholatá, lastovička obyčajná, hýľ obyčajný, pinky, vrabce, žlna zelená, datle, dudok, kukučka obyčajná...

Obec MOTEŠICE

Geologická stavba územia

Katastrálne územie obce leží na úpäťí Strážovských vrchov, na južných svahoch Ostrého vrchu (768 m) v Trenčianskej vrchovine. Obec sa nachádza v nadmorskej výške 270 m n.m.. Okrem nánosov v údolí potoka leží obec na neogénnom vápencovom a dolomitickom podklade, v dolnej časti na treťohorných morských náplavoch. Smerom ku Svinnej sa nachádza v podloží sopečný popol s obsidiánovým sklom.

Chránené územia prírody

Katastrálnym územím obce preteká PP vodný tok Machnáč v dĺžke 4 km. Extravilán potoka spadá do ochranného pásma vodného zdroja IV. stupňa. Ochrana sa vzťahuje na cenné brehové porasty i samotný vodný tok so zachovalou samočistiacou schopnosťou.

1. OCHP VZ prameň jazero Motešice – pásmo hygienickej ochrany vodného zdroja.
2. CHA Park Motešice – rozloha 4,5484 ha, IV. stupeň ochrany, narušený nevhodnými stavebno – technickými prvkami. V areáli rastú exempláre ľaliovníka tulipánokvetého, ginka dvojlaločného, drezovca trojtŕňového, platana javorovitého, sumachu šarlátového, liesky tureckej, orecha čierneho a pod..
3. PP potok v Havránkovej doline
4. Peťovka studničky.

Biocentrá a biokoridory

V riešenom území sú navrhnuté tieto biocentrá miestneho významu (BMV) a miestne biokoridory (MBK):

1. BMV Lesné spoločenstvá okolia Machnáča (Bukovina, Trstenec, Holý vrch, Domková) - biocentrum bukových lesov podhorských, zmiešané lipové dubové bučiny, lipové bučiny s prímiesou javora, borovice, jedle, smrekovca, dôležitá ochrana pôdy pred zosuvmi.
2. MBK brehové porasty potoka Machnáč
3. MBK brehové porasty potoka v Havránkovej doline – zachované brehové porasty s biocenózami potočného dna
4. MBK brehové porasty – ľavostranný prítok z južného svahu Trstenca, pravostranný prítok Petrovky a Trenčianky

Fauna

V priľahlých listnatých lesoch žije jeleň obyčajný, srnec hôrny, sviňa divá, kuna hôrna, kuna skalná, lasica obyčajná, tchor obyčajný, z hmyzu modlivka zelenú, fúzače, roháč obyčajného, z motýľov vidlichvosty, jasoň. Na poliach vidieť zajaca poľného, bažanta obyčajného. Z vtákov tu žijú myšiak hôrny, jastrab veľký, jastrab krahulec, sokol myšiar, sova obyčajná, kuvik obyčajný, myšiarka ušatá, výr skalný, sýkorky, mlynárka dlhochvostá, ďatle, žlna zelená, tesár čierny, hýľ, glezg, stehlík a brhlík obyčajný, žltochvost domový, trasochvost biely, lastovička obyčajný, belorítky obyčajná, drozdy, vrabec domový, strnádka, pinka, sojka a straka obyčajná. Z plazov tu žijú užovka stromová, jašterica obyčajná a zelená, salamandra škvrnitá. Obojživelníky reprezentuje skokan hnedý, skokan zelený, kunka obyčajná, pri lesných studničkách mlok veľký a mlok obyčajný.

Obec NEPORADZA

Geologická stavba územia

Katastrálne územie leží na južných svahoch Ostrého vrchu (768 m) v Trenčianskej vrchovine, na juhu siaha po záver Bánoveckej kotliny. Nadmorská výška v katastrálnom území sa pohybuje od 276 m n.m. po 768 m n.m.. Stred obce leží v nadmorskej výške 290 m n.m..

Strážovská hornatina je zložená prevažne z vápencových a dolomitových masívov, zvyškov mohutného druhohorného príkrovu. Taktiež územie obce patrí do druhohorného triasu s prevahou vápencov a dolomitov.

Chránené územia prírody

V katastrálnom území sa nachádza ochranné pásma vodných zdrojov Svitavy 1 a Svitavy 2, o rozlohe cca 0,5 ha.

Biocentrá a biokoridory

V riešenom území sú navrhnuté tieto biocentrá miestneho významu (BMV) a miestne biokoridory (MBK):

1. BMV Lesné spoločenstvá (PR) Ostrý vrch – vyhlásená v roku 1993, rozloha 12,68 ha, juhovýchodné svahy - členitý reliéf osídlený bučinou s bohatým podrastom bylín
2. MBK brehové porasty Svitavského potoka
3. MBK brehové porasty potoka Cípec

Fauna

Územie obce patrí do zóny listnatých lesov. V lesoch sa zachovali vzácne druhy živočíchov, najmä hmyzu (fúzače, bystrušky, drobcíky). Z rýb je v horských potokoch zastúpený pstruh potočný. Z obojživelníkov na vlhkých miestach žije salamandra škvrnitá, v lesoch sa vyskytuje skokan hnedý. Z cicavcov sa v lesoch nachádza jeleň obyčajný, srnec hôrny, sviňa divoká a líška obyčajná. Vzácne sú kuna hôrna a jazvec obyčajný. Z dravých vtákov sa tu vyskytuje myšiak hôrny, jastrab veľký, jastrab krahulec, sokol myšiar, sova obyčajná, kuvik obyčajný, myšiarka ušatá, výr skalný. Zo spevavcov tu žijú sýkorky, mlynárka dlhochvostá, ďatle, žlna zelená, tesár čierny, hýľ obyčajný, glezg obyčajný, stehlík obyčajný, brhlík obyčajný, žltouchvost domový, trasochvost biely, lastovička obyčajný, belorítka obyčajná, drozdy, vrabec domový, strnádka obyčajná, pinka obyčajná, sojka obyčajná, straka obyčajná.

Obec PETROVA LEHOTA

Geologická stavba územia

Katastrálne územie Petrova Lehota sa nachádza v juhozápadnej časti Strážovských vrchov. Nadmorská výška v katastrálnom území sa pohybuje od 375 m n.m. po 425 m n.m.. Stred obce leží v nadmorskej výške 390 m n.m..

Na geologickej stavbe územia sa podieľajú sedimenty kvartéru, ktorých podložie tvoria mezozoické horniny.

Kvartér – sedimenty kvartéru sú zastúpené deluviálnymi a aluviálnymi sedimentmi. Deluviálne sedimenty sú tvorené hlinami a hlinito – kamenitými suťami. Hrúbka týchto sedimentov je väčšinou do 5 m a ojedinele do 10 m. Aluviálne sedimenty sú tvorené štrkami s rôznym stupňom zahĺnenia a hlinami, prípadne piesčitými hlinami. Mocnosť aluviálnych sedimentov sa predpokladá do 3 m, ojedinele do 5 m.

Mezozoikum – v predmetnom území, ktoré je tektonicky porušené a má relatívne zložitú geologickú stavbu, sú zastúpené horniny Manínskeho čiastkového príkrovu (bridlice a organogénne vápence – trias; slienité vápence a piesčitý flyš – krieda), Chočského a Strážovského príkrovu (vápence a dolomity) a taktiež Krížňanského príkrovu (sliene a vápence – jura; slienité vápence, sliene s vložkami pieskovcov a slieňovce – krieda)..

Chránené územia prírody

V katastrálnom území sa nachádza PHO II. stupňa (vonkajšieho) vodného zdroja Vrchovište Dolné Motešice.

Biocentrá a biokoridory

V tesnej blízkosti západnej hranice k.ú. sa nachádza biocentrum regionálneho významu BRV (PR) Trubárka – vyhlásená v roku 1982. Chránené územie o výmere 7,4 ha, je súčasťou juhozápadného okraja Strážovských vrchov. Masív je tvorený slienitými bridlicami, vápenitými pieskovecami, červenými a sivými radiolaritmi, sivými a rohovecovitými vápencami, ktoré miestami vystupujú v podobe brál, inde tvoria sutiny, územie suché, pokryté skalným bezlesím. V tesnej blízkosti rastú teplomilné druhy, takže flóra má prechodný charakter medzi panónskou a západoeurópskou. Fauna je zmiešaná, vyskytujú sa vzácne a chránené druhy, predovšetkým hmyz.

V riešenom území sú vzhľadom na pomerne vysokú ekologickú stabilitu a prirodzený charakter navrhnuté tieto biocentrá miestneho významu (BMV):

1. BMV Močiare – mokradňové vrbovo – topoľové spoločenstvá, biocentrum so špecifickými ekologickými podmienkami, na ktoré sú viazané špecifické rastlinné a živočíšne druhy (stavovce – vtáky, ryby, obojživelníky, plazy; bezstavovce – hmyz).
2. BMV Drieňová – lesné spoločenstvá – biocentrum zmiešaných bukovo – dubových lesov s primiešanými drevinami ako lipa, javor, hrab, smrekovec; bukové dúbravy taktiež plnia funkciu ochrany pôdy pred extrémnym presychaním vrchnej časti pôdneho profilu a eróziou.
3. BMV Petrovka - brehové porasty – biocentrum lužných lesov horských a podhorských prechádzajúcich do lužných lesov nížinných viazaných na alúvium vodných tokov.
4. BMV Lesné spoločenstvá okolia Machnáča - biocentrum bukových lesov podhorských, zmiešané lipové dubové bučiny, lipové bučiny s prímiesou javora, borovice, jedle, smrekovca, dôležitá ochrana pôdy pred zosuvmi.

Keďže biokoridory plnia v krajine integračnú funkciu, boli na základe prirodzenosti prírodných podmienok navrhnuté dva miestne biokoridory (MBK):

1. MBK brehové porasty potoka Petrovka
2. MBK brehové porasty potoka Machnáč

Spájajúce ekologicky významné ekosystémy v severnej a južnej časti katastrálneho územia umožňujú nerušenú migráciu niektorých druhov medzi existujúcimi regionálnymi biokoridormi Trubárka – Žihlavník- Baske a Žihlavník-Baske – Považský Inovec aj cez antropicky narušené územie, inak pre ne nepriechodné.

Fauna

V lesných biotopoch sa vyskytuje jeleň lesný, srnec lesný, diviak lesný, líška hrdzavá, kuna lesná, veverica stromová, ryšavky, jež obyčajný, krt obyčajný, netopiere, piskory, piskory, z vtákov ďatle, žlna, brhlík obyčajný, sýkorky, sojka obyčajná, stehlíky, pinka obyčajná, drozd čvikoťavý, hýľ obyčajný, oriešok hnedý, krkavec čierny, jastraby, sokoly, straka obyčajná, trasochvost, hrdlička poľná, zelienska obyčajná, strnádka obyčajná, penica čierohlavá, kukučka

obyčajná, vrabec domový,... Medzi obožiteľníkmi tu nájdeme skokana zeleného, skokana hnedého, kunku, rosničku zelenú, salamandru škvrnitú, jaštericu obyčajnú, z plazov užovku obyčajnú. Z rýb je v horských potokoch zastúpený pstruh potočný.

Obec SVINNÁ

Geologická stavba územia

Katastrálne územie sa rozprestiera na severozápadnom okraji Bánovskej pahorkatiny v nadmorskej výške 248 m n.m.. Miestna časť obce Malá Neporádzka leží v nadmorskej výške 259 m n.m. a Ihličie až v 283 m n.m..

Pôvod názvu Svinná pochádza z toho, že na území boli kráľovskí pastieri svíň a nachádzali sa tu aj pasienky a lesy určené na takúto pastvu. Úvalinami rozčlenený odlesnený pahorkatinový povrch územia obce tvoria mladotret'ohorné útvary pokryté sprašovými hlinami.

Chránené územia prírody

Potok Svinnica, ktorý preteká obcou Svinná, je chránený v hornej časti toku, ktorá patrí do katastrálneho územia Trenčianske Jastrabie a Veľká Hradná.

Biocentrá a biokoridory

V riešenom území sú navrhnuté tieto biocentrá miestneho významu (BMV) a miestne biokoridory (MBK):

1. BMV vodná nádrž Svinná – rybárstvo
2. BMV Zmiešané listnaté porasty okolia Patrovca
3. MBK brehové porasty potoka Svinnica
4. MBK brehové porasty potoka Cípec
5. MBK brehové porasty Svitavského potoka
6. MBK brehové porasty Hradnianskeho potoka

Fauna

V lesných biotopoch sa vyskytuje jeleň lesný, srnec lesný, diviak lesný, líška hrdzavá, kuna lesná, veverica stromová, ryšavky, jež obyčajný, krt obyčajný, netopiere, piskory. Z ríše vtákov sa tu vyskytuje bažant obyčajný, jarabica poľná, prepelica poľná, holub hrivnák, hrdlička poľná, hrdlička záhradná, drozd čierny, drozd čvikoťavý, jastrab veľký, jastrab krahulec, sokol myšiar, kaňa popolavá, myšiak severský, výr skalný, sova obyčajná, plamienka driemavý, kuvik obyčajný, sojka, vrana obyčajná, krkavec, straka obyčajná, orešnica perlavá, škorec obyčajný, vlha obyčajná, sýkorky, brhlík obyčajný, oriešok obyčajný, žltouchvosty, slávik, škovránok, trasochvost, penice, pipíška chocholatá, lastovička obyčajná, hýľ obyčajný, pinky, vrabce, žlna zelená, ďatle, dudok, kukučka obyčajná,...

Obec TRENČIANSKE JASTRABIE

Geologická stavba územia

Katastrálne územie sa rozprestiera na severozápadnom okraji Bánovskej pahorkatiny v údolí pod Považským Inovcom. Nadmorská výška v katastrálnom území sa pohybuje od 251 m n.m. po 1042 m n.m.. Stred obce leží v nadmorskej výške 275 m n.m.. Na geologickej stavbe katastrálneho územia sa vo východnej časti na pahorkatine podieľajú mladotretohorné uloženiny, miestami s pokryvom sprašových hlín. Západnú časť na východných svahoch Považského Inovca vytvárajú prevažne prvohorné kryštallické bridlice (rula a svor). Pri Mníchovo – Lehotskom priesmyku sa vyskytujú červené sliednaté bridlice s vložkami arkózových červenkastých pieskocov a zlepencov.

Chránené územia prírody

V katastrálnom území obce Trenčianske Jastrabie je chráneným územím „Horný tok potoka Svinnica“. Územie je súčasťou Považského Inovca a výbežku Podunajskej nížiny. Potok pramení na východnom svahu Považského Inovca v nadmorskej výške asi 670 m n.m.. Za chránené bolo vyhlásené v roku 1983 na ochranu zachovalého brehového porastu podhorského toku. Predstavuje dôležitú ekostabilizačnú štruktúru v podhorí Inovca. Prežívajú tu vzácne a ohrozené rastliny a živočíchy. Je tu vylúčená úprava toku a brehových porastov, znečisťovanie toku a brehových porastov a rekreačná výstavba v povodí.

Biocentrá a biokoridory

V riešenom území sú navrhnuté tieto biocentrá miestneho významu (BMV) a miestne biokoridory (MBK):

1. BMV vodná nádrž Svinná – rybárstvo
2. BMV Lesné porasty predhoria Považského Inovca – zmiešané listnaté porasty dubín, dubohrabín a bučín, na výhrevných a suchých miestach sa vyskytuje dub plstnatý
3. MBK brehové porasty potoka Svinnica
4. MBK brehové porasty potoka tečúceho Krásnou dolinou

Fauna

Územie obce patrí do zóny listnatých lesov, len na južných svahoch sa rozšírili teplomilné a suchomilné druhy ponticko – panónske. Z hmyzu sa v lesoch vzácne vyskytujú fuzáče, bystrušky, drobníky, krasce, modlivka zelená. Vody horských potokov obývajú rak riečny, hrúz obyčajný a vzácne aj pstruh potočný. Z obojživelníkov na vlhkých miestach žije salamandra škvrnitá, ropucha obyčajná, skokan hnedý, vzácne skokan štíhly. Z plazov sa najčastejšie vyskytuje užovka obyčajná. V lesoch sú bohato zastúpené aj vtáky, žije tu jastrab veľký, jastrab krahulec, jastriabok hôrny, sluka hôrna, kaňa lesná a množstvo spevavého vtáctva. Vzácny je orol kráľovský, orol krikľavý, sokol lastovičiar, sokol myšiar, tetov obyčajný a tesár čierny. Z cicavcov v horách žije jeleň karpatský, srnec hôrny, sviňa divá, líška obyčajná, veverica obyčajná, kuna hôrna, kuna skalná, jazvec obyčajný, zajac poľný.

Obec TRENČIANSKE MITICE

Geologická stavba územia

Katastrálne územie leží v severozápadnom výbežku Bánovskej kotliny na južných svahoch Strážovskej hornatiny. Nadmorská výška sa pohybuje od 314 m n.m. do 352 m n.m., stred obce leží v nadmorskej výške 344 m n.m.. Územie obce sa zvažuje smerom k juhovýchodu pozdĺž ľavostranných prítokov Svinnianskeho potoka. Strážovská hornatina je zložená prevažne z vápencových a dolomitových masívov, zbytkov mohutného druhohorného príkrovu. Taktiež územie obce patri do druhohorného triasu s prevahou vápencov a dolomitov.

Chránené územia prírody

V katastrálnom území obce sa nachádzajú tieto chránené územia:

1. Ochranné pásma zdrojov minerálnej vody I. a II. stupňa
2. Ochranné pásma vodných zdrojov I. a II. stupňa
3. Chránená oblasť prirodzenej akumulácie vôd (chránená vodohospodárska oblasť)
4. Strážovské vrchy vo výmere 752 km² (časť)
5. PP Mitická slatina – minerálna voda, ťažobný vrt MP – 1 o hĺbke 120 m, má priaznivé účinky pri poruchách zažívacieho traktu, pri zápalových ochoreniach močových ciest, je vyústená a prečerpávaná na plnenie fliaš, známa ako Mitická; vyhlásená v roku 1985, rozloha 2,83 ha, je vyhlásená na ochranu zvyšku slatinného rašeliniska ako útočiska mokradnej fauny a flóry i geologického útvaru pre vedecké a výskumné ciele, ako aj významnú ekostabilizačnú funkciu.
6. CHS Mitické gaštany – 4 kusy na parc.č. 498, dôvodom ochrany je vedecko – výskumný a kultúrno – historický význam, najstarší exemplár má odhadnutý vek 500 rokov.

Biocentrá a biokoridory

V riešenom území sú navrhnuté tieto biocentrá miestneho významu (BMV) a miestne biokoridory (MBK):

1. BMV (PP) Mitická slatina – slatinné rašelinisko, ktoré pokrýva vrstva hĺn; mokradná flóra
2. BMV Lesné spoločenstvá (PR) Ostrý vrch – vyhlásená v roku 1993, rozloha 12,68 ha, južné svahy - členitý reliéf osídlený bučinou s bohatým podrastom bylín
3. MBK brehové porasty Mitického potoka

Fauna

Územie obce patrí do zóny listnatých lesov, v ktorých sa zachovali vzácne druhy živočíchov, najmä hmyzu (fúzače, bystrušky, drobcíky). Z rýb je v horských potokoch zastúpený pstruh potočný. V lesoch sa vyskytuje skokan hnedý, jeleň obyčajný, srnec hôrny, sviňa divoká a líška obyčajná, kuna hôrna a jazvec obyčajný. Z vtákov tu žijú myšiak hôrny, jastrab veľký, jastrab krahulec, sokol myšiar, sova obyčajná, kuvik obyčajný, myšiarka ušatá, výr skalný, sýkorky, mlynárka dlhochvostá, ďatle, žlna zelená, tesár čierny, hýľ obyčajný, glezg obyčajný, stehlík obyčajný, brhlík obyčajný, žltouchvost domový, trasochvost biely, lastovička obyčajný, belorítky obyčajná, drozdy, vrabec domový, strnádka, pinka, sojka a straka obyčajná.

Obec VELKÁ HRADNÁ

Geologická stavba územia

Katastrálne územie leží v severnom výbežku sprašovej Nitrianskej pahorkatiny, v blízkosti Považského Inovca. Nadmorská výška katastrálneho územia sa pohybuje od 252 m .n.m. do 330 m m.m., stred obce leží vo výške 270 m n.m..

Územie obce bola pôvodne rovina. V štvrtohorách intenzívna erózia Považského Inovca viedla k jeho značnému zníženiu a k zmene reliéfu. V dôsledku povodní bol tento materiál povynášaný na podhorskú rovinu a vulkanická činnosť sformovala charakter Považského Inovca s rulovým podložím. Na úpätí katastrálneho územia sú zastúpené horniny prevažne vápencové skalice a mladšie horniny, v ktorých sa nachádzajú tufy, tufitické pieskovce a zlepenca miocénu, ktoré poskytujú dôkaz o sopečnej činnosti v období neogénu.

Chránené územia prírody

V katastrálnom území obce Veľká Hradná je chráneným územím „Horný tok potoka Svinnica“ a ochranné pásma vodných zdrojov I. a II. stupňa, prameň 1 –6.

Biocentrá a biokoridory

V riešenom území sú navrhnuté tieto biocentrá miestneho významu (BMV) a miestne biokoridory (MBK):

1. BMV vodná nádrž Svinná – rybárstvo
2. MBK brehové porasty potoka Svinnica
3. MBK brehové porasty Hradnianskeho potoka a jeho pravostranných prítokov

Fauna

Územie obce patrí do zóny listnatých lesov. V lesoch je bohato zastúpený hmyz, obojživelníky, plazy, vtáky a cicavce. Z cicavcov tu žije jeleň karpatský, srnec hôrny, sviňa divá, líška obyčajná, kuna skalná, kuna lesná, tchor, jazvec obyčajný, hranostaj obyčajný, veverica obyčajná, vydra, zajac poľný, zajac poľný, jež tmavý. Z ríše vtákov sa tu vyskytuje bažant obyčajný, jarabica poľná, prepelica poľná, holub hrivnák, hrdlička poľná, hrdlička záhradná, drozd čierny, drozd čvikoťavý, jastrab veľký, jastrab krahulec, sokol myšiar, kaňa popolavá, myšiak severský, výr skalný, sova obyčajná, plamienka driemavá, kuvik obyčajný, sojka, vrana obyčajná, krkavec, straka obyčajná, orešnica perlavá, škorec obyčajný, vlha obyčajná, sýkorky, brhlík obyčajný, oriešok obyčajný, žltouchvosty, slávik, škovránok, trasochvost, penice, pipiška chocholatá, lastovička obyčajná, hýľ obyčajný, pinky, vrabce, žlna zelená, d'atle, dudok, kukučka obyčajná...

3.2.2 Demografia a trh práce

Pre určenie situácie v mikroregióne jej socio-ekonomckej základne, úrovne jej sociálneho a ekonomického rozvoja, ale i samotnej kvality života slúži viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí: **vývoj počtu obyvateľstva, prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva, hustota obyvateľstva, veková štruktúra a vzdelanostná úroveň obyvateľstva, náboženstvo, národnosť a zamestnanosť/nezamestnanosť v regióne**. V tejto časti kapitoly sú spracované štatistické dáta do tabuliek a grafov s cieľom určenia trendov v demografii a ostatné charakteristiky obyvateľstva. Všetky údaje sú platné k 31.12..

3.2.2.1 Vývoj počtu obyvateľov

Celoslovenský trend je znižovanie počtu obyvateľov, ktorý je spojený so starnutím populácie, s nižšou pôrodnosťou a vyššou úmrtnosťou. Obyvateľstvo prezentuje vývoj, štruktúru a predpokladaný vývoj do budúcnosti v oblasti ľudských zdrojov. Analýza obyvateľstva je nevyhnutná na ciele plánovanie verejných služieb, ale aj komplexnej infraštruktúry. Nasledujúca tabuľka zobrazuje vývoj počtu obyvateľov v mikroregióne od roku 2000 do roku 2022.

Tab. č.8. Vývoj počtu obyvateľov od roku 2000 do roku 2022

Územie	Počet obyvateľov v danom roku							
	2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021	2022
Obec Bobot	704	719	758	742	772	754	737	730
Obec Dubodiel	906	916	925	944	954	956	1001	1015
Obec Horňany	352	396	413	462	436	441	423	425
Obec Motešice	802	809	798	801	793	791	773	779
Obec Neporadza	795	768	792	796	812	794	781	785
Obec Petrova Lehota	203	165	176	183	186	194	198	197
Obec Svinná	1498	1530	1565	1594	1570	1596	1619	1610
Obec Trenčianske Jastrabie	1226	1214	1220	1212	1250	1242	1271	1328
Obec Trenčianske Míto	739	733	789	767	781	778	792	834
Obec Veľká Hradná	656	648	682	708	749	772	761	761
Mikroregión	7881	7898	8118	8209	8303	8318	8356	8464

Zdroj: Štatistický úrad SR, <https://datacube.statistics.sk/>

V roku 2000 žilo na území Mikroregiónu Machnáč-Inovec 7881 obyvateľov. Počet obyvateľov postupne narastal a k 31.12.2022 evidujeme na danom území už 8464 obyvateľov.

Pokles alebo rast počtu obyvateľov je vyjadrený v ukazovateli „Prírodná výmena a migrácia“. Prírodný prírastok, resp. úbytok obyvateľstva je rozdiel medzi narodenými a zomretými obyvateľmi v obci. Celoslovenský trend je spojený s vyššou mierou úmrtnosti ako pôrodnosti. Migračné saldo je rozdiel medzi počtom prisťahovaných a odsťahovaných v obci. Celkový prírastok je súčet prírodného prírastku a prírastku sťahovaním.

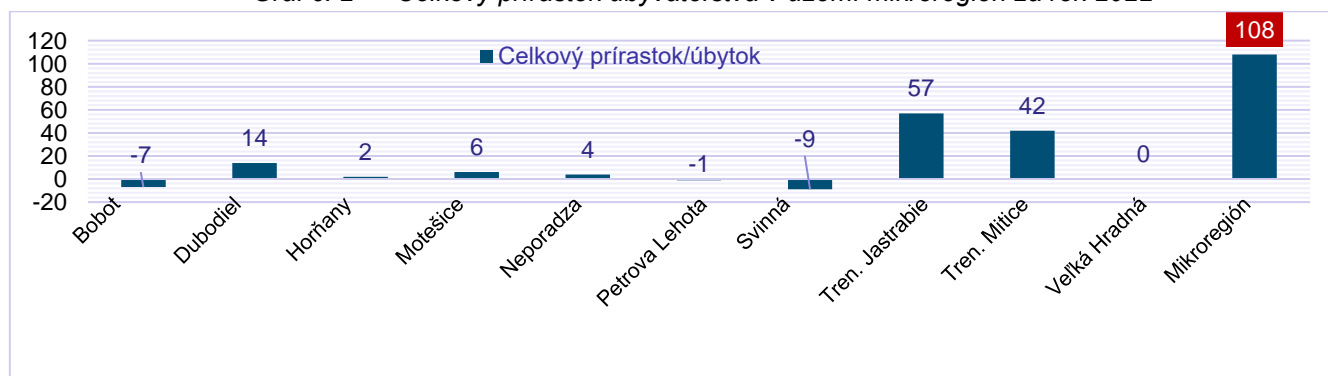
Tab. č.9. Vývoj počtu obyvateľov prirodzenou výmenou a migráciou 2022

Obec	Živonarodení	Zomrelí	Prírodný prírastok/úbytok	Migračné saldo	Celkový prírastok/úbytok
Bobot	9	12	-3	-4	-7
Dubodiel	6	8	-2	16	14
Horniany	4	5	-1	3	2
Motešice	7	7	0	6	6
Neporadza	6	12	-6	10	4
Petrova Lehota	4	2	2	-3	-1
Svinná	10	12	-2	-7	-9
Trenčianske Jastrabie	17	15	2	55	57
Trenčianske Mitice	6	1	5	37	42
Veľká Hradná	7	6	1	-1	0
Mikroregión	76	80	-4	112	108

Zdroj: Štatistický úrad SR, <https://datacube.statistics.sk/>

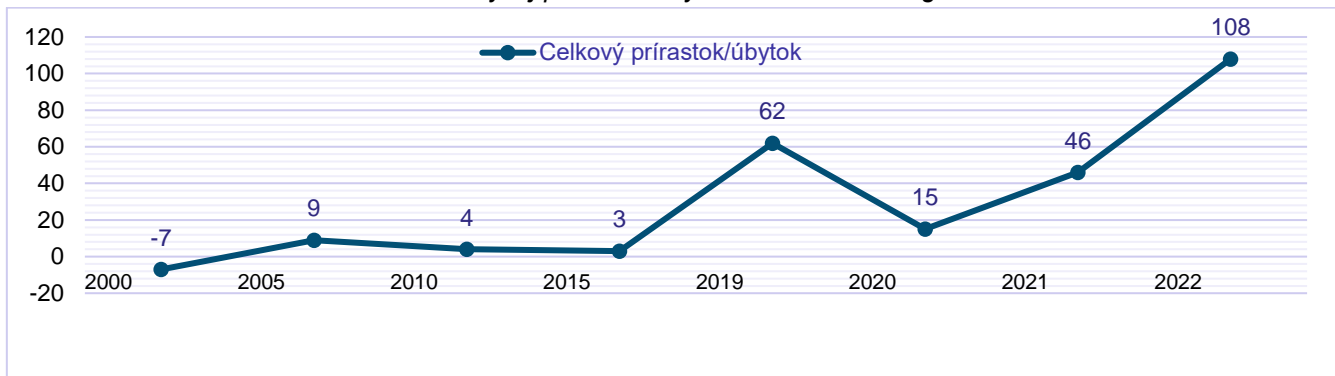
Z tabuľky č. 5 vyplýva, že mierny nárast počtu obyvateľov je v obciach mikroregiónu závislý od počtu prisťahovaných osôb. Ako vidíme v tabuľke, viac obyvateľov v mikroregióne zomiera ako sa rodí, ale hodnota celového prírastku je 108, čo znamená, že stále je viac prisťahovaných obyvateľov ako vysťahovaných. Hodnoty môžeme vidieť aj v grafe č.2 nižšie.

Graf č. 2 Celkový prírastok ubyvateľstva v území mikroregión za rok 2022

Zdroj: vlastné spracovanie z tab. č.9

Graf č. 3 Vývoj prírastku obyvateľstva v mikroregióne v čase

Zdroj: vlastné spracovanie z Štatistický Úrad SR, <https://datacube.statistics.sk/>

Na území Mikroregiónu Machnáč-Inovec bolo k 31.12.2022 evidovaných 8464 obyvateľov, z toho bolo 4215 žien a 4249 mužov. Môžeme preto konštatovať, že na území je viditeľný princíp rovnosti mužov a žien. Údaje sú zachytené v tabuľke č. 6 nižšie.

Tab. č.10. Počet obyvateľov v obciach mikroregiónu podľa pohlavia za rok 2022

Obec	Ženy	Muži	Spolu
Bobot	370	360	730
Dubodiel	513	502	1015
Hornáany	231	194	425
Motešice	378	401	779
Neporadza	381	404	785
Petrova Lehota	97	100	197
Svinná	809	801	1610
Trenčianske Jastrabie	639	689	1328
Trenčianske Mitice	416	418	834
Veľká Hradná	381	380	761
Mikroregión	4215	4249	8464

Zdroj: Štatistický Úrad SR, <https://datacube.statistics.sk/>

3.2.2.2 Veková štruktúra obyvateľstva

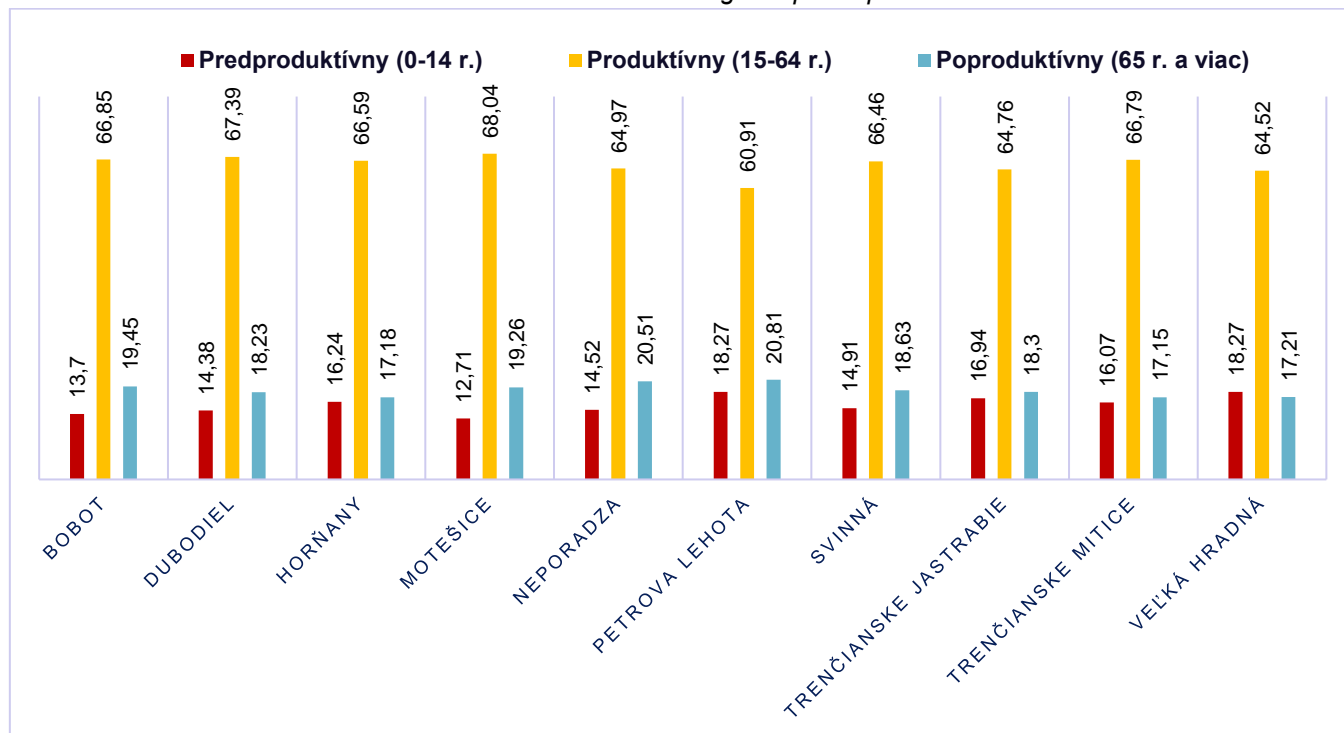
Veková štruktúra obyvateľstva je demografický ukazovateľ, ktorý rozdeľuje obyvateľov obce do kategórií podľa veku, podľa tohto ukazovateľa je presne zadefinované koľko sa nachádza v mikroregióne detí, ktoré sú vo veku pre návštevu materskej školy, či základnej školy, následne produktívne obyvateľstvo a obyvateľov v dôchodkovom veku.

Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v mikroregióne. Vekovú štruktúru sme zadefinovali do kategórií predproduktívneho veku, produktívneho a poproduktívneho. Z uvedeného je jasné, koľko detí do 14 rokov sa v danej obci nachádza (predproduktívny vek), koľko obyvateľov je vo

veku 15 – 64 rokov (produktívny vek) a koľko obyvateľov je v dôchodkovom veku nad 64 rokov (poproduktívny vek). Rozdelenie je vyšpecifikované v % pre jednotlivé obce.

Pokles pôrodnosti v posledných rokoch vedie k postupnému znižovaniu podielu predproduktívneho veku (do 14 rokov) a nárastu obyvateľstva v produktívnom veku (15 -64 rokov) a poproduktívnom veku (65 rokov a viac). Stav za rok 2022 môžeme pozorovať v nasledujúcom grafe.

Graf č. 4 Podiel osôb v mikroregióne podľa produktivnosti v %

Zdroj: Štatistický Úrad SR, <https://datacube.statistics.sk/>

Z grafu môžeme určiť tieto skutočnosti:

- je zrejmé, že v obciach Bobot, Dubodiel, Motešice a Neporadza je väčší podiel osôb v poproduktívnom veku ako v predproduktívnom, čo charakterizuje stárnutie obyvateľstva;
- stárnutie obyvateľstva je charakteristické aj pre obec Horňany, aj keď je len malý rozdiel medzi podielom osôb v predproduktívnom a poproduktívnom veku;
- len malý rozdiel medzi podielom osôb v poproduktívnom a predproduktívnom veku môžeme vidieť v obci Petrova Lehota, ale aj pre túto obec je charakteristické stárnutie obyvateľstva;
- pre obec Svinná, Trenčianske Jastrabie a Trenčianske Mitice môžeme povedať, že ide o stárnutie obyvateľstva, pretože je väčší počet obyvateľov v poproduktívnom veku ako v predproduktívnom veku;
- v danom roku prevládala v obci Veľká Hradná väčší podiel osôb v predproduktívnom veku ako v poproduktívnom, čo môže viesť k pozitívnemu vývoju skladby obyvateľstva.

3.2.2.3 Vzdelanostná úroveň obyvateľstva

Tento ukazovateľ vypovedá o úrovni vzdelanosti obyvateľstva. Vzdelanie patrí medzi hlavné predpoklady budúceho zamestnania obyvateľstva, jeho uplatnenia na trhu práce a je jedným zo základných kritérií pri hodnotení celkového potenciálu mikroregiónu.

Tab. č.11. Stupeň dosiahnutého vzdelania obyvateľstva v mikroregióne (k 1.1.2021)

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Mikroregión	
	Počet	%
Základné	1147	13,8
Stredné odborné (učňovské) bez maturity	2236	26,91
Úplné stredné vzdelanie s maturitou	2282	27,46
Vyššie odborné vzdelanie	421	5,07
Vysokoškolské spolu	1175	14,14
Ostatní bez udania vzdelania	190	1,85
Ostatní bez školského vzdelania	28	0,22
Deti do 14 rokov	877	10,55
Spolu	8356	100

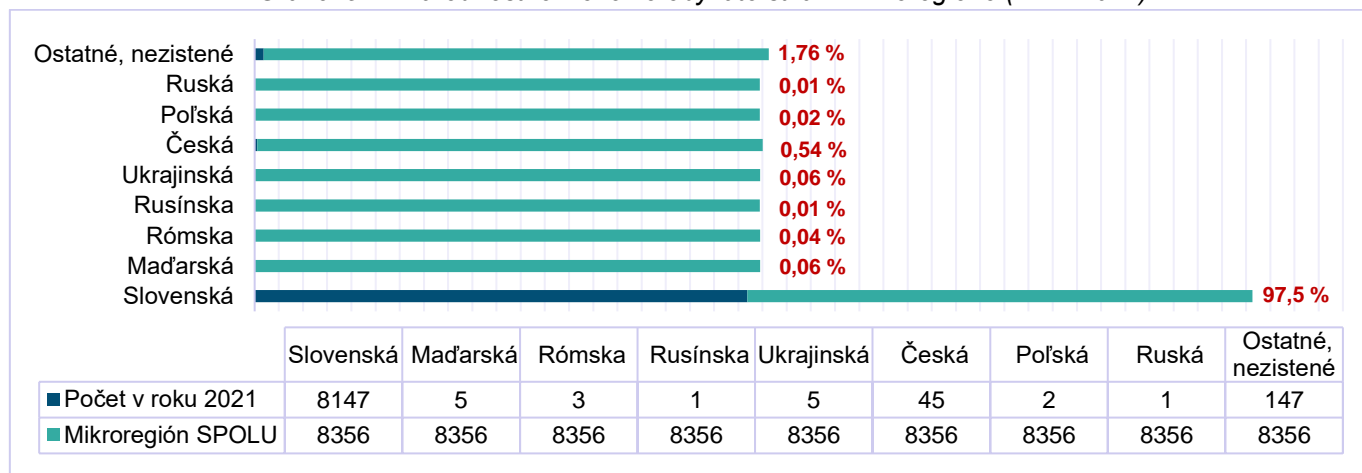
Zdroj: vlastné spracovanie na základe získaných údajov zo Štatistického úradu Trenčín

Z tabuľky č. 7 je zrejmé, že v mikroregióne Machnáč – Inovec je najviac obyvateľov s úplným stredným vzdelaním s maturitou, až 27,46%. Druhou najpočetnejšou skupinou sú obyvatelia so stredným odborným (učňovským) vzdelaním bez maturity, 26,91%. S vysokoškolským vzdelaním je v mikroregióne 14,14% obyvateľov. Najmenej obyvateľov je bez školského vzdelania, iba 0,22%.

3.2.2.4 Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Z hľadiska národnostnej štruktúry žilo na území mikroregiónu v roku 2021 97,5% obyvateľov slovenskej národnosti. U 1,76% obyvateľov nebola zistená národnosť. K českej národnosti sa hlásilo 0,54% obyvateľov. Ostatné národnosti tvoria v mikroregióne zanedbateľné percento.

Graf č. 5 Národnostné zloženie obyvateľstva v mikroregióne (k 1.1.2021)

Zdroj: vlastné spracovanie na základe získaných údajov zo Štatistického úradu Trenčín

3.2.2.5 Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského vyznania

Náboženským vyznaním sa rozumie účasť obyvateľov na náboženskom živote niektorej cirkvi (náboženskej spoločnosti) alebo vzťah k nej. V Mikroregióne Machnáč – Inovec sa najviac obyvateľov hlási k rímskokatolíckej cirkvi, až 81,10%, k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania sa hlási 1,22% obyvateľov. Bez vyznania sa tu nachádza 13,20% obyvateľov.

Tab. č.12. Religiózná štruktúra obyvateľov mikroregiónu (k 1.1.2021)

Vierovyznanie	Mikroregión	
	Počet	%
Rímskokatolícka cirkev	6777	81,10
Gréckokatolícka cirkev	44	0,53
Pravoslávna cirkev	11	0,13
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	102	1,22
Reformovaná kresťanská cirkev	4	0,05
Cirkev československá husitská	1	0,01
Cirkev adventistov siedmeho dňa	0	0
Kresťanské zbory	25	0,30
Židovské náboženské obce	2	0,02
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	6	0,07
Ostatné	120	1,44
Bez vyznania	1103	13,20
Nezistené	161	1,93
Spolu	8356	100

Zdroj: vlastné spracovanie na základe získaných údajov zo Štatistického úradu Trenčín

3.2.2.6 Ekonomická štruktúra

Ekonomickú štruktúru vytvárajú **podnikateľské subjekty** alokované v obci a ich zameranie. Podieľajú sa na tvorbe hrubého domáceho produktu, ponúkajú pracovné príležitosti a s tým súvisiace osobné dôchodky pre obyvateľstvo, prispievajú k rozvoju obce prostredníctvom miestnych daní. Sú teda hlavnou silou ekonomického rozvoja v obci. Na ekonomickom rozvoji obce sa podieľa i miestna samospráva, predovšetkým vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania, ale i priamou podnikateľskou činnosťou. Na území mikroregiónu pôsobí spolu **1140** podnikateľských subjektov z čoho 235 právnických osôb a 905 fyzických osôb. Rozdelenie a počet fyzických a právnických subjektov je zachytený v dvoch nasledujúcich tabuľkách podľa obcí.

Tab. č.13. Počet právnických osôb v mikroregióne

Rok 2021	Bobot	Dubodiel	Horňany	Motešice	Neporadza	Petrova Lehota	Svinná	Trenčianske Jastrabie	Trenčianske Mítice	Veľká Hradná
Právnické osoby ziskové	14	14	6	18	9	5	49	35	23	14
Právnické osoby neziskové	6	5	3	10	3	1	5	7	6	2
PRÁVNICKÉ OSOBY SPOLU	20	19	9	28	12	6	54	42	29	16

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

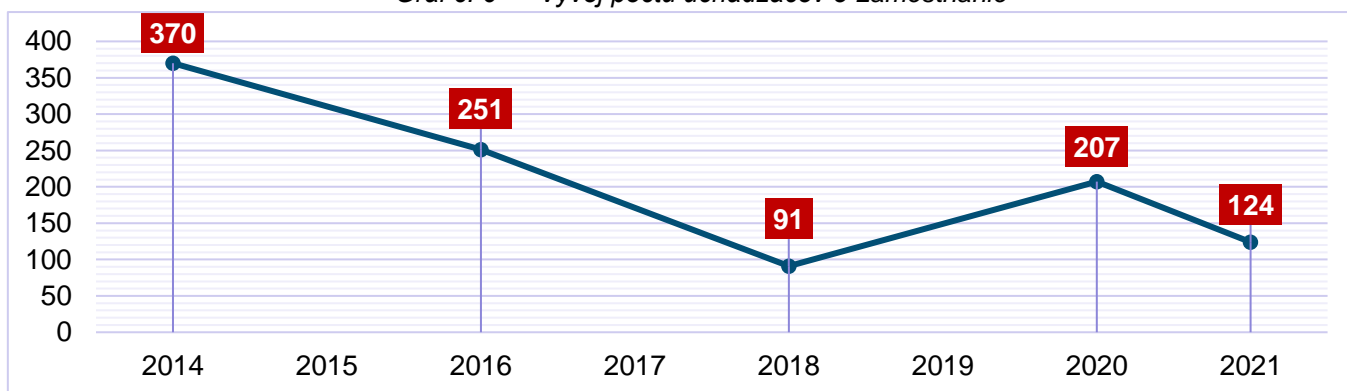
Tab. č.14. Počet fyzických osôb v mikroregióne

Rok 2021	Bobot	Dubodiel	Horňany	Motešice	Neporadza	Petrova Lehota	Svinná	Trenčianske Jastrabie	Trenčianske Mítice	Veľká Hradná
Živnostníci	43	43	23	40	48	16	80	74	50	23
FO-podnikatelia	44	44	25	42	49	16	84	77	55	29
FYZICKÉ OSOBY SPOLU	87	87	48	82	97	32	164	151	105	52

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Zamestnanosť, resp. nezamestnanosť je jedným zo sprievodných javov trhovej ekonomiky a stále viac sa stáva ekonomickým a sociálnym problémom regiónov. Výrazný vplyv na zamestnanosť majú veková štruktúra obyvateľstva a úroveň vzdelanosti.

Graf č. 6 Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie

Zdroj: vlastné spracovanie z tab. č. 15

Tab. č.15. Vývoj počtu nezamestnaných v obciach mikroregiónu

Územie	Počet nezamestnaných v danom roku				
	2014	2016	2018	2020	2021
<i>Bobot</i>	38	21	4	21	7
<i>Dubodiel</i>	41	40	16	26	14
<i>Hornány</i>	24	15	7	14	9
<i>Motešice</i>	38	25	10	18	11
<i>Neporadza</i>	33	23	12	17	12
<i>Petrova Lehota</i>	12	4	5	4	2
<i>Svinná</i>	65	40	17	31	27
<i>Trenčianske Jastrabie</i>	62	39	9	35	21
<i>Trenčianske Mitice</i>	35	20	7	26	10
<i>Veľká Hradná</i>	22	24	4	15	11
Mikroregión	370	251	91	207	124

Zdroj: vlastné spracovanie na základe získaných údajov zo Štatistického úradu Trenčín

Počet nezamestnaných v mikroregióne Machnáč – Inovec od roku 2014 do roku 2018 výrazne klesal, v roku 2020 opäť stúpol, čo mohlo byť spôsobené pandemickou krízou COVID-19 a v roku 2022 počet nezamestnaných opäť klesol. Vývoj môžeme sledovať aj v grafe č. 6 vyššie.

Tab. č.16. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva v roku 2021

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby v mikroregióne		
	Počet	Z toho prichádza	Z toho odchádza
<i>Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov</i>	105	41	91
<i>Administratívne a podporné služby</i>	119	3	101
<i>Činnosti v oblasti nehnuteľností</i>	50	1	41
<i>Odborné, vedecké a technické činnosti</i>	146	6	100
<i>Priemyselná výroba</i>	1168	130	1096
<i>Umenie, zábava a rekreácia</i>	31	5	22
<i>Stavebníctvo</i>	289	20	271
<i>Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov</i>	574	91	510
<i>Ubytovacie a stravovacie služby</i>	104	18	88
<i>Doprava, skladovanie a spoje</i>	204	19	187
<i>Finančné a poisťovacie činnosti</i>	35	3	22
<i>Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov</i>	24	9	20

Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	327	89	300
Vzdelávanie	179	111	171
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	193	16	167
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	129	8	97
EA bez udania odvetví	360	10	173
Spolu	4037	580	3457

Zdroj: vlastné spracovanie na základe získaných údajov zo Štatistického úradu Trenčín

Z tabuľky č. 16 môžeme pozorovať, že počet obyvateľov, ktorí dochádzajú do zamestnania mimo svojho trvalého bydliska je pomerne vysoký. Za rok 2021 z počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva na území mikroregiónu 4037 bolo 85% EAO odchádzajúcich do zamestnania. Najväčšie zastúpenie zamestnanosti má odvetvie priemyslu, kde aj z tohto mikroregiónu dochádza za prácou viac ako štvrtina ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

3.2.3 Technická infraštruktúra

3.2.3.1 Doprava

Mikroregión Machnáč – Inovec je situovaný v centrálnej časti Trenčianskeho kraja, je ohraničený sídelnými útvarmi okresných miest Trenčín a Bánovce nad Bebravou, mestom Trenčianske Teplice a pohoriami Považský Inovec a Strážovské vrchy.

Hlavnou cestnou dopravnou tepnou mikroregiónu je štátna cesta I. triedy č. 50 v smere Trenčín – Bánovce nad Bebravou, ktorá rozdeľuje mikroregión na jeho severnú a južnú časť. V severnej časti mikroregiónu sa nachádzajú obce Petrova Lehota, Motešice, Neporadza, Trenčianske Mitice, Bobot a Horňany a v jeho južnej časti sú obce Trenčianske Jastrabie, Dubodiel, Svinná a Veľká Hradná. Cestná sieť mikroregiónu je ďalej tvorená sieťou ciest II. a III. triedy a miestnymi komunikáciami obcí. Dôležitými cestnými komunikáciami sú cesty Trenčianske Jastrabie – Dubodiel, Svinná – Veľká Hradná, Motešice – Bobot – Horňany, Motešice – Trenčianske Teplice a Trenčianske Mitice – Neporadza – Motešice.

Globálne je možné z pohľadu cestnej infraštruktúry mikroregión charakterizovať ako dobre rozvinutý, s dostatočne vybudovanou cestnou sieťou. Nie je zasiahnutý a zaťažený dopravnými ťahmi celoštátneho významu, napriek tomu je priamo napojený štátnou cestou I. triedy č. 50 na komunikácie v smere na hraničné priechody s Českou republikou, diaľnicu s možnými smermi Bratislava alebo Žilina a na komunikácie v smere na Banskobystrický a Nitriansky kraj.

Železničná dopravná sieť je v mikroregióne zastúpená lokálnou železničnou traťou Trenčín – Bánovce nad Bebravou – Topoľčany, ktorá prechádza mikroregiónom popri štátnej ceste I. triedy č. 50 a je využívaná pre osobnú aj nákladnú železničnú dopravu.

3.2.3.2 Zásobovanie pitnou vodou

Zásobovanie obyvateľstva, miestnej občianskej vybavenosti a podnikateľských subjektov mikroregiónu pitnou vodou je základným predpokladom ich existencie, vývoja a komplexného rozvoja.

Všetky obce, okrem obce Petrova Lehota a miestnej časti Peťovka v obci Motešice, sú napojené na rozvody pitnej vody a celkovo je na vodovod napojených 86 % všetkých domov v mikroregióne. Domy v obci Petrova Lehota, v miestnej časti Peťovka v obci Motešice a výnimočne aj niekoľko domov v ostatných obciach sú zásobované pitnou vodou z vlastných studní.

Rozvody pitnej vody boli pre obce budované v druhej polovici 20. storočia a v súčasnosti sú prevažne v dobrom technickom stave. Vodovody sú vyhotovené z rôznych materiálov podľa obdobia, v ktorom boli realizované, staršie sú vyhotovené z liatiny, novšie z PVC a polyetylénu.

Vlastníkmi vodovodov sú buď obce alebo Trenčianske vodárne a kanalizácie, a.s., Trenčín, do ktorej obce vstúpili so svojím majetkom (vodovodmi). Vodovody sú prevádzkované priamo obcami alebo prostredníctvom Trenčianskej vodohospodárskej spoločnosti, a.s., Trenčín.

3.2.3.3 Kanalizácia, ČOV a plynofikácia

Splašková kanalizácia v obciach mikroregiónu nie je vôbec vybudovaná, čiastočne je vybudovaná len dažďová kanalizácia a odvodnenie ciest. Z toho vyplýva, že obce mikroregiónu nie sú napojené na centrálnu čistiareň odpadových vôd a splaškové vody sú vypúšťané voľne do recipientu, resp. do domových žúmp, ktoré sú v prípade potreby vyprázdňované. V obciach sú výnimočne vybudované domové čistiarene odpadových vôd.

Všetky obce mikroregiónu, okrem obce Petrova Lehota, sú v plnom rozsahu plynofikované, pričom na plynovod je napojených 86,7 % domov mikroregiónu. Plynovody boli vybudované v rokoch 1997 až 2022 a sú v dobrom technickom stave. Plynovody sú majetkom SPP, a.s., Bratislava.

Tab. č.17. Napojenie domácnosti na vodovod a plynovod

Obec	Napojenie domov v obciach na vodovod (%)	Napojenie domov v obciach na plynovod (%)
<i>Bobot</i>	100,00	100,00
<i>Dubodiel</i>	95,00	97,00
<i>Hornáany</i>	100,00	100,00
<i>Motešice</i>	92,00	90,00
<i>Neporadza</i>	100,00	88,00
<i>Petrova Lehota</i>	0,00	0,00
<i>Svinná</i>	100,00	100,00

<i>Trenčianske Jastrabie</i>	100,00	96,00
<i>Trenčianske Mitice</i>	98,00	93,00
<i>Veľká Hradná</i>	80,00	80,00
Mikroregión	86,50	84,40

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov jednotlivých samospráv

3.2.3.4 Elektrifikácia a verejné osvetlenie

Rozvody elektrickej energie sú zrealizované vo všetkých obciach mikroregiónu, pričom sú prevažne nadzemné a sú naň napojené všetky domy mikroregiónu. Vlastníkom a prevádzkovateľom týchto rozvodov je Západoslovenská energetika, a.s., Bratislava.

Verejné osvetlenie sa nachádza vo všetkých obciach, pričom vo väčšine obcí prešlo v minulých rokoch rozsiahlou rekonštrukciou. Celkovo je zrekonštruovaných 80 % vedení a svetelných bodov v obciach mikroregiónu.

3.2.3.5 Miestny rozhlas a telekomunikačné siete

Obce mikroregiónu sú pokryté sieťou miestneho rozhlasu, pričom tento je využívaný na obecné spravodajstvo, oznamy obce, občanov a miestnych spoločností.

Technický stav predmetných zariadení je rôzny, závisí od toho, či bola vykonaná ich rekonštrukcia. V niektorých obciach si zariadenia vyžadujú kompletnú rekonštrukciu, v niektorých je potrebné zrekonštruovať len rozvody a reproduktory, pričom bola zrekonštruovaná ústredňa miestneho rozhlasu, v iných obciach už boli zariadenia kompletne zrekonštruované.

Do všetkých obcí mikroregiónu sú zavedené telekomunikačné káble s možnosťou napojenia všetkých obyvateľov, občianskej vybavenosti i podnikateľských subjektov, pričom prevažná väčšina domov v mikroregióne je napojená na tieto siete. 80 % telekomunikačných káblov je vedených v zemi, ostatné vedenia sú nadzemné. Všetky obce sú telekomunikačnými vedeniami pripojené na digitálnu ústredňu. V každej obci sa nachádza aspoň jeden verejný telefónny automat.

V obciach mikroregiónu je možné využiť siete mobilných operátorov, lokálne sa vyskytuje slabšie pokrytie signálom. Televízny signál verejno-právnych staníc je možné zachytiť na celom území mikroregiónu, v niektorých malých lokalitách však kvalita signálu nie je dostačujúca. Káblová televízia je zavedená iba v Trenčianskom Jastrabí. V Trenčianských Miticiach je zavedené optické pripojenie pre 10 domov signálom Telekom. Optická internetová sieť 4ka je dostupná pre 87% domácností. Dostupná je aj verejná WIFI pre Teba - 10 miest pripojenia.

3.2.3.6 Odpadové hospodárstvo

Komunálny odpad vyprodukovaný v obciach je odoberaný a zneškodňovaný zneškodňovateľom BORINA EKOS s.r.o., ktorá je dcérskou spoločnosťou Marius Pedersen, a.s. Spoločnosť na skládke tejto spoločnosti v Livinských Opatovciach.

V obciach sa vykonáva separácia odpadu – plasty, sklo, textilný odpad, elektronický odpad, železný šrot a pod., pričom je využívaný vrecový systém, kontajnerový systém, dočasné skládokovanie na zberných dvoroch alebo na vyhradených miestach, resp. kombinácia týchto systémov. Separáciu odpadu zabezpečujú obce, pričom vyseparovaný odpad vyváža vo všetkých obciach v mikroregióne spoločnosťou BORINA EKOS s.r.o., Livinské Opatovce. Kompostovanie v obci je zabezpečený v domácnostiach kompostérmi, na ktoré mikroregión v minulosti čerpal dotáciu, zakúpených bolo 1592 záhradných komposterov nad 1000 litrov pre obce Bobot, Dubodiel, Horňany, Neporadza, Petrova Lehota a Veľká Hradná.

Tab. č.18. Stav technickej infraštruktúry mikroregiónu Machnáč-Inovec

Infraštruktúra v mikroregióne	Ukazovateľ	Súčasný stav
Pošta	počet	4x
Káblová televízia	áno/nie	9x Nie, 1x Áno (T. Jastrabie)
Verejný vodovod	pokrytie v %	86,50 %
Verejná kanalizácia dažďová	pokrytie v %	40,00 %
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	pokrytie v %	0 %
Rozvodná sieť plynu	pokrytie v %	84,40 %
Pripojenie na internet	áno/nie	Áno
Skládka TKO	počet	Nie
Separovaný zber	áno/nie	Áno
Zberný dvor pre separovaný zber	áno/nie	9x Nie 1x Áno (Horňany)
Kompostovisko	áno/nie	Nie
Cintorín	počet	15x
Dom smútku	počet	13x
Verejné studne	počet	7x
Pokrytie signálom O ₂ ,	áno/nie	9x Áno 1x Nie (Petrova Lehota)
Pokrytie signálom Orange	áno/nie	Áno
Pokrytie signálom Telekom	áno/nie	9x Áno 1x Nie (Petrova Lehota)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov jednotlivých samospráv

3.2.4 Občianska infraštruktúra

Jedným z hlavných cieľov podpory regionálneho rozvoja podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja je „zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení udržateľného rozvoja“. Obnova a regenerácia občianskej infraštruktúry je predpokladom sociálnej prevencie a rozvoja služieb, čo má priamy vplyv na hospodársky rozvoj, zvyšovanie životnej úrovne a rozvoj spoločenského kapitálu na miestnej a regionálnej úrovni.

3.2.4.1 Domový a bytový fond

Cieľom do roku 2030 je zvýšenie predpokladaného nárastu obyvateľstva a vytvorenie priaznivých podmienok pre zvýšenie kvality bývania v mikroregióne. Individuálna bytová výstavba sa bude realizovať prednostne v zastavanej časti obcí v existujúcich prielukách, na voľných plochách a tiež formou prestavieb a nadstavieb existujúceho fondu.

Hustota osídlenia mikroregiónu je 704,14 obyvateľov na km². Zo sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 je na území evidovaných 3127 obydľí.

Tab. č.19. Počet obydľí v mikroregióne

Obec	Počet rodinných domov			Počet bytových domov			Iné	Spolu
	Obývané	Neobývané	Spolu	Obývané	Neobývané	Spolu		
Bobot	202	86	288	5	0	5	6	299
Dubodiel	271	103	374	4	0	4	17	395
Horňany	102	35	137	6	0	6	6	149
Motešice	211	107	318	10	0	10	8	336
Neporadza	215	70	285	3	0	3	5	293
Petrova Lehota	65	45	110	0	0	0	7	117
Svinná	400	81	481	14	0	14	9	504
Trenčianske Jastrabie	338	73	411	4	0	4	6	421
Trenčianske Mitice	221	84	305	1	0	1	25	331
Veľká Hradná	216	47	263	4	0	4	15	282
Mikroregión	2241	731	2972	51	0	51	104	3127

Zdroj: <https://www.scitanie.sk/> (údaje k 1.1.2021)

V obci Petrova Lehota nie je žiadny bytový dom, čo môže byť prekážkou ako prilákať do obce nových obyvateľov a zároveň príležitosťou obce začať s výstavbou bytovej jednotky.

V obciach jednoznačne prevláda **bývanie v domoch**. Celkový počet rodinných domov v mikroregióne je 2972, z nich je 21,73% neobývaných. Takéto nehnuteľnosti a blízkosť krajského mesta Trenčín sú veľkým predpokladom pre prílev mladých rodín do obcí.

3.2.4.2 Školstvo

Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry je predpokladom pre vyššiu kvalitu vzdelávania, ktorá súvisí aj s vyššou mierou zamestnanosti. Aktívnejšie obyvateľstvo znamená aj nárast životnej úrovne a prispievanie k ekonomickému rastu.

V obciach Horňany a Petrova Lehota nie je ani materská, ani základná škola. Materská škola sa nachádza v ôsmich obciach mikroregiónu a základná škola v siedmich obciach. V obciach Motešice, Svinná a Trenčianske Jastrabie sa nachádza plnoorganizovaná základná škola pre žiakov 1. aj 2. stupňa. V ostatných obciach so základnou školou je možnosť výučby len na 1. stupni.

V mikroregióne – v obci Svinná – pôsobí pobočka Základnej umeleckej školy Trenčín. V mikroregióne sa nenachádza žiadna stredná škola.

Niektoré budovy ZŠ a MŠ v obciach mikroregiónu sú čiastočne zrekonštruované, jedna budova MŠ je novopostavená. Nie všetky školy sú vybavené telocvičňou a žiaci musia športovú činnosť vykonávať v triede a na školskom dvore. Šport patrí medzi aktivity všetkých vekových kategórií, nielen žiakov základných škôl, a preto je nevyhnutné venovať oblasti športu v rámci celého mikroregiónu – celoplošne väčšiu pozornosť.

3.2.4.3 Kultúra a šport

Mikroregión by v prvom rade mal dbať o to, aby sa na jeho území rozvíjali všetky druhy kultúry, o ktoré majú jeho obyvatelia záujem. Pretože práve v oblasti kultúry, viac ako v ktorejkoľvek inej, vystupuje do popredia priama demokracia a participácia občana na veciach verejných. Mikroregión by mal prenechať aktivitu v tejto oblasti na svojich obyvateľov a čo najmenej zasahovať z pozície verejnej autority.

Hlavnými ukazovateľmi rozvoja kultúry v jednotlivých obciach je existencia, funkčnosť a udržiavanie kultúrnych domov, knižníc, spoločenských priestorov a miestnych kultúrnych pamiatok.

V rámci oddychu a športu je v letných mesiacoch obyvateľom k dispozícii viacúčelová športová hala s hľadiskom v obci Svinná, futbalové a tenisové ihriská v jednotlivých obciach, jazdenie na koňoch v obci Motešice a iné. Zo zimných športov môžu obyvatelia v rámci mikroregiónu využívať lyžovanie na bežkách, zjazdovku s lyžiarskym vlekcom na Považskom Inovci, za obcou Dubodiel na „Chráske“ sa nachádza prírodné klzisko, z obce Petrova Lehota vedie turistický chodník do Trenčianskych Teplíc, ktorý je prístupný v lete aj v zime.

V rámci mikroregiónu sa neprevádzkujú žiadne adrenalínové športy a nie je tu ani požičovňa bicyklov, motoriek či áut. Taktiež sa tu nenachádza ani letné kúpalisko alebo krytá plaváreň. Toto všetko sú výzvy do budúcnosti.

Kultúrny dom a obecná knižnica predstavujú v obci jediný zdroj kultúry, zábavy a čerpania duševných hodnôt. Preto je úlohou každej obce udržať a zabezpečiť rozvoj kultúry v obci, keďže táto oblasť spoločenského života má široké zázemie. Vybavenosť kultúrnej infraštruktúry nespĺňa kritéria moderného, rozvíjajúceho sa mikroregiónu. To, čo sa neriešilo v posledných desaťročiach, sa vo veľkej miere prejavuje v súčasnosti. Oblasť kultúry bola v rámci celého Slovenska finančne poddimenzovaná a práve preto sa musí rozvoju kultúry venovať mimoriadna pozornosť v najbližších rokoch.

Úlohou každej obce v rámci mikroregiónu bude eliminovať nedostatky v oblasti kultúrnej infraštruktúry.

V posledných rokoch mikroregión spoločne tvorí podujatia pod názvom „**Kultúrne slávnosti združenia obcí mikroregiónu Machnáč – Inovec**“, pričom zakaždým sa udalosť koná v inej z členských obcí, pripravený je vždy bohatý kultúrny program.

3.2.4.4 Zdravotná a sociálna starostlivosť

Mikroregión disponuje zdravotníckymi zariadeniami na dobrej úrovni, v ktorých sú poskytované základné zdravotnícke služby občanom v rôznych oblastiach, napríklad všeobecní lekári, zubné oddelenie, detské oddelenie, gynekológia a iné.

Zdravotný stav obyvateľstva má významný vplyv na celkovú ekonomickú situáciu krajiny aj regiónu. Preto otázka zdravotného stavu obyvateľstva je veľmi dôležitá a je potrebné sa ňou zaoberať. Obce preto musia vychádzať svojim obyvateľom v ústrety a musia dbať o ich zdravotný stav.

Úlohou obce je preto vytvoriť vyhovujúce podmienky pre lekárov a zabezpečiť tak svojim občanom bezproblémový prístup do ambulancií. Budovanie a tvorba sociálnej infraštruktúry pomáha nárastu poskytovania sociálnej starostlivosti a služieb a tiež prispieva k zvyšovaniu kvality života občanov, ktorí potrebujú zariadenia sociálnej starostlivosti.

Najbližšia nemocnica sa nachádza v meste Bánovce nad Bebravou alebo fakultná nemocnica v krajsom meste Trenčín.

V obci Bobot sa nachádza **zdravotnícke stredisko**, je tu jeden praktický lekár a jeden stomatológ. Zdravotnícke zariadenie poskytuje služby pre občanov obcí Horňany, Motešice, Petrova Lehota. Zdravotné stredisko v obci Trenčianske Jastrabie využívajú aj obyvatelia z obcí Trenčianske Mitice a Dubodiel. Zdravotnú starostlivosť zabezpečujú 4 lekári. Nachádzajú sa tu tri ambulancie – 1 praktický lekár, 1 detský lekár a 2 stomatológovia V obci Svinná sa nachádza zdravotnícke stredisko, ktorého súčasťou sú 4 ambulancie: všeobecný lekár a stomatológ, detský lekár a gynekológ. Vybavenosť Zdravotného strediska je na požadovanej úrovni. Zdravotnícke služby sa poskytujú aj občanom z obcí Veľká Hradná a Neporadza.

V rámci sociálnej starostlivosti fungujú v obciach pre starších občanov **opatrovateľské služby**, ktoré zabezpečujú opatrovateľky. Taktiež majú zabezpečené aj stravovanie v školských jedálniach s možnosťou donášky obedov domov vo vlastných nádobách.

Na území mikroregiónu sa nenachádza ani domov dôchodcov, ani hospic, je tu však zriadené **zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS)**, ktorého zriaďovateľom je obec Svinná a poskytuje sa v ňom opatrovateľská služba starším občanom formou útulku s dohľadom profesionálnej opatrovateľky počas pracovnej doby. Pôvodne sa v obci Svinná sa uvažovalo s vybudovaním domova sociálnych služieb, ktorý by slúžil celému mikroregiónu, avšak súčasná legislatíva je v tomto ohľade tak nepriaznivá a komplikovaná, že zariadenie prevádzky takéhoto zariadenia bez pomoci štátu obce nie sú schopné ani v rámci mikroregiónu zvládnuť, najmä ekonomicky. Naďalej však platí, že v prípade priaznivých podmienok, majú obce mikroregiónu ambíciu spoločne vybudovať takéto zariadenie, ktoré by vedelo poskytovať starostlivosť a opateru tým, ktorí sa nedokážu sami o seba postarať a vyžadujú si celodennú starostlivosť.

Tab. č.20. Zoznam zdravotných zariadení

Územie	Typ zdravotného zariadenia				
	Zdravotné stredisko	Opatrovateľská služba	Stravovanie	Domov dôchodcov	Hospic
Bobot	Áno	Áno	Áno	Nie	Nie
Dubodiel	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Horňany	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Motešice	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie
Neporadza	Nie	Áno	Áno	Nie	Nie
Petrova Lehota	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Svinná	Áno	Áno	Nie	Nie	Nie
Trenčianske Jastrabie	Áno	Áno	Áno	Nie	Nie
Trenčianske Mitice	Nie	Áno	Nie	Nie	Nie
Veľká Hradná	Nie	Áno	Áno	Nie	Nie
Mikroregión	3x	6x	5x	0x	0x

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov jednotlivých samospráv

3.2.4.5 Samospráva

Obce sú samostatnými samosprávnymi celkami, právnickými osobami s vlastným majetkom a finančnými prostriedkami, povinnosti je im možné ukladať iba zákonom, majú vlastné volené orgány (starosta, zastupiteľstvo), možno na ne preniesť aj výkon štátnych úloh za podmienok daných ústavou a zákonmi, majú finančnú nezávislosť, môžu podnikáť, vyberajú miestne dane a poplatky. Môžu sa zúčastňovať medzinárodnej, cezhraničnej a vnútroštátnej spolupráce.

Verejná správa sa vo všeobecnosti dá charakterizovať ako správa vecí verejných a jej vykonávanie je vo verejnom záujme, t.j. v záujme všetkých obyvateľov. Ide predovšetkým o výkonnú moc.

Obce vo svojich samosprávnych kompetenciách môžu vydávať všeobecne záväzné nariadenia a stanoviská. Zabezpečujú samosprávnú pôsobnosť (originálne kompetencie), ale vo vybraných oblastiach, kde je to pre štát výhodnejšie, aj výkon prenesenej pôsobnosti štátnej správy. Ide o oblasť matrík, stavebného poriadku a časti kompetencií v školstve. Tieto úlohy vykonávajú v mene štátu, štát je zodpovedný za riadenie a kvalitu služieb a financovanie týchto úloh.

Medzi originálne kompetencie (samosprávna pôsobnosť) patria: miestne komunikácie, hromadná doprava, verejné priestranstvá, zeleň, čistota, ochrana prírody a životného prostredia, vodné hospodárstvo, odkanalizovanie, komunálny odpad, územné plánovanie, miestny rozvoj, bývanie, predškolské a školské zariadenia, sociálne zariadenia, polikliniky,

niektoré nemocnice, kultúra, osvedčovanie listín, niektoré priestupky, miestna polícia, výber miestnych daní a poplatkov, participácia na regionálnych plánoch.

Úlohy obce vykonávajú rôznym spôsobom: samostatne, spoluprácou s inými obcami (spoločný obecný úrad, medziobecná spolupráca), spoluprácou s podnikateľmi, privátnym sektorom. Obce založili veľa medziobecných podnikov (odpadové hospodárstvo, vodné hospodárstvo, údržba,...). Obce si zakladajú pre výkon úloh rozpočtové a príspevkové organizácie, prípadne vkladajú majetok do neziskových organizácií. Môžu zakladať obchodné spoločnosti.

V každej obci sa nachádza samostatný obecný úrad so svojimi zamestnancami. Časť obcí v rámci mikroregiónu (Bobot, Dubodiel, Horňany, Neporadza, Petrová Lehota, Svinná, Trenčianske Mitice a Veľká Hradná) majú zriadený Spoločný stavebný úrad, ostatné obce mikroregiónu túto agendu riešia samostatne. Samotné obce spolu v mikroregióne zamestnávajú spolu 105 zamestnancov, pričom najvyšší počet je v obci Trenčianske Jastrabie.

Tab. č.21. Počet zamestnancov jednotlivých obcí za rok 2022

Obec	Bobot	Dubodiel	Horňany	Motešice	Neporadza	Mikroregión SPOLU
Počet zamestnancov	16	7	4	6	18	
Obec	Petrova Lehota	Svinná	Trenčianske Jastrabie	Trenčianske Mitice	Veľká Hradná	105
Počet zamestnancov	2	12	21	14	5	

Zdroj: vlastné spracovanie podľa <https://www.registeruz.sk/>

3.2.5 História a cestovný ruch

Mikroregión Machnáč – Inovec leží v regióne Stredného Považia, ktoré je z hľadiska cestovného ruchu (CR) veľmi zaujímavou a pestrou krajinou vzhľadom na prírodné i historické atrakcie, kúpeľníctvo a solídne služby. Už názov mikroregiónu, obsahujúci pomenovania vyhladávaných miestnych vrcholov Machnáč (568 m. n. m.) a Inovec (1042 m. n. m.) napovedá aké sú hlavné príčiny návštevnosti regiónu na úrovni CR. V tejto kapitole je popísaný potenciál pre cestovný ruch, s **analýzou potenciálu každej obce, jej prírodné zaujímavosti, historické pamiatky a významné osobnosti v mikroregióne.**

3.2.5.1 Predpoklady na cestovný ruch

Cestovný ruch je veľmi dôležitým faktorom pre rozvoj územia. Pozostáva z primárnej a sekundárnej ponuky. Do **primárnej ponuky** cestovného ruchu patria najmä prírodné podmienky. Za **atraktívne prírodné podmienky** môžeme považovať tiché a pekné prírodné prostredie, taktiež chránenú krajinnú oblasť alebo krajinný úkaz. K primárnej ponuke môžeme zaradiť tiež **kultúrne a historické pamiatky**. Mesto by sa malo preto snažiť o udržiavanie týchto pamiatok v dobrom stave. Prostredie mesta bude krajšie a na území sa nebudú nachádzať chátrajúce historické pamiatky v zlom stave. Do **sekundárnej ponuky** cestovného ruchu patria **stravovacie a ubytovacie služby**. Každé územie s potenciálom na rozvoj cestovného ruchu by sa malo snažiť využiť svoje výhody cestovného ruchu.

Návštevníka zaujme rôznorodosť reliéfu – výšková členitosť, čo je výborným predpokladom pre rozvoj pešej turistiky, cykloturistiky a v tuhej zime aj lyžovania. **Región je bohatý na minerálne pramene a kyselky**. Dobrým potenciálom pre letné kúpanie a športy je **vodná nádrž Svinná**.

Atrakciami regiónu môžu byť kostoly, kaplnky, kaštiele, dedinská ľudová architektúra, samozrejme je potrebná renovácia poškodených či zanedbaných objektov. Tiež folklór, zvykoslovie, kroje a ľudové remeslá môžu pritiahnúť hostí do obcí mikroregiónu. Významné osobnosti regiónu môžu byť dôvodom pre príchod návštevníkov z oblasti školstva, prípadne špeciálnych oblastí, v ktorých oni pôsobili. Nie zanedbateľnou prednosťou tohto kraja je **tradícia chovu koní, čo dáva reálny predpoklad pre rozvoj agroturistiky**.

Pokiaľ ide o infraštruktúru cestovného ruchu a služby cestovného ruchu je mikroregión veľmi slabo rozvinutý

Športovo-rekreačné zariadenia ako ihriská alebo niekde i športové haly, či posilovňu nájdeme takmer v každej obci rovnako ako kultúrne domy, ktorých využitie ale nie je dostačujúce. Zvláštnosť regiónu je krytá **jazdiareň v Motešiciach**.

Pre pešiu turistiku a cykloturistiku sú okrem tých značených využívané i neznačené chodníky a cesty. Bolo by vhodné rozšíriť značenie, umiestniť smerovníky, popisné tabule k miestnym zaujímavostiam.

Propagácia mikroregiónu je veľmi slabá. Výnimku tvoria obce s kvalitnými web – stránkami a publikáciami vydanými v posledných rokoch. Je dôležité zriadiť kvalitnú web prezentáciu mikroregiónu vydať propagačné materiály a pracovať na zatraktívnení mikroregiónu vo všetkých oblastiach.

Postupne si prejdeme analýzu potenciálu každej z členských obcí mikroregiónu.

Obec BOBOT

Prírodné zaujímavosti

- **Potok Machnáč** – prírodná pamiatka od r. 1983

Architektonické a historické zaujímavosti

- Pamiatkou obce je starobylý gotický kostol Mikuláša biskupa (13. stor.), a obecná pečať (1733). Tiež sa tu nachádza **kaplnka Panny Márie Sedembolestnej** z roku 1945.

Technické zaujímavosti

- Pán Juraj Jánošík vlastní 5-6 áut - veteránov, chodíva na prehliadky a rallye, kde si ich môžu záujemcovia prezrieť

Významné osobnosti obce

- **Pavol Gašparovič Hlbina** - narodil sa 13.5.1908 vo Veľkých Kršteňanoch, zomrel 21.10.1977 v Bobote - Rímskokatolícky kňaz predstaviteľ Katolíckej moderny, ktorý od roku 1945 až do svojej smrti bol správcom fary v Bobote.
- **Michal Rešetka** – narodil sa 2.9.1794 v Bobote, zomrel 9.5.1854 v Hornej Súči - Rímskokatolícky kňaz, náboženský spisovateľ, editor.
- **Rudolf Gallo** - 1930 - Populárny športový reportér (prezývaný tiež "Bican"), rodák z obce Bobot, ktorý pôsobil v Slovenskom rozhlase a Slovenskej televízii, kde sa venoval najmä hokejovej problematike. Akreditovaný novinár na jednej letnej a siedmich zimných olympiádach.
- **Ján Šumný** – narodil sa 13.8.1901 v Bobote, zomrel v roku 1981 v Zlatých Moravciach - Slovenský pedagóg a matematik

Infraštruktúra cestovného ruchu a služby cestovného ruchu

- Priamo v obci nie sú **ubytovacie zariadenia, stravovanie** je dostupné v 2 miestnych podnikoch.
- **Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity** – futbalové ihrisko.
- **Kultúrne zariadenia** – kultúrny dom a knižnica.
- **Agroturistika** – chov koní a jazdecké kurzy v Poľnohospodárskom dvore Bobot, dobré podmienky pre poľovníctvo a rybárčenie.

Obec DUBODIEL

Návštevníka privíta už na začiatku obce drevený pekne vypracovaný a farebne zladený erb obce s typickým dubom. Obec sa spomína už v r. 1439. Má poľnohospodársku tradíciu, obyvatelia boli pestovateľmi šafranu, obrábali vinice, zaoberali sa výrobou slameníc a hrnčiarstvom.

Prírodné zaujímavosti

- vrch **Ostrý kameň, prameň Patrovec** v Zádvorí, ktorý sa nachádza asi 2 km severozápadne od obce v koryte Hradnianskeho potoka. Prístupný je z cesty Trenčianske Jastrabie - Dubodiel poľnou cestou cez kopec Zádvorie. Prameň je zachytený a upravený betónovou konštrukciou. Minerálny prameň je upravený a zachytený betónovou konštrukciou

Architektonické a historické zaujímavosti

- Návštevníci môžu obdivovať **rímsko-katolícky kostol** z roku 1923. Kostol je zasvätený **Najsvätejšej Sviatosti Oltárnej**.
- V obci Dubodiel sa nachádza taktiež **Kaplnka Lurdskej Panny Márie** a **zvyšky stredovekého hradiska** s valmi za obcou, odkiaľ je pekný výhľad na okolie.
- V dedine sa nachádzajú domčeky so starodávnou ľudovou architektúrou – **gazdovské dvory a dvory s výškou**.
- Z pivovaru, ktorý fungoval v obci v 18. storočí, nezostali žiadne pozostatky, iba písomné záznamy a fotografie.

Významné osobnosti obce

- **RNDr. Peter Baláž CSc.** - slovenský fyzik a pedagóg,
- **Adam Beták** – príslušník II. generácie Bernolákovcov,
- **Gregor Malec**- ľudový rezbár,
- **Anton Judiny** – inšitný maliar

Infraštruktúra cestovného ruchu a služby cestovného ruchu

- Priamo v obci nie je ubytovacie zariadenia orientované na ubytovacie služby.
- Stravovanie je dostupné v 1 miestnom podniku.
- **Turistické trasy** – z obce Dubodiel vedie značená turistická trasa na **Považský Inovec**.
- Ostatné turistické trasy v okolí obce, do Soblahova, na Kulháň a Starú horu sú prevažne neznačené.
- Okolie obce patrí k rozšíreným a **známym hubárskym lokalitám** a každoročne priláka množstvo návštevníkov do obce.
- **Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity** – futbalové ihrisko, školské ihrisko, v zime prírodné klzisko za obcou. V obci bolo v roku 2011 vybudované multifunkčné ihrisko, ktoré slúži širokej verejnosti ako aj miestnemu futbalovému klubu.
- V katastri obce sú dobré podmienky pre **cykloturistiku, poľovníctvo a hubárčenie**.
- **Kultúrne zariadenia** – kultúrny dom a knižnica. Kultúrny dom slúži občanom na organizovanie rôznych kultúrnych a spoločenských podujatí v obci. Priestory si taktiež môžu prenajímať občania na oslavy a svadby.
- **Ľudové remeslá:** Košíkárstvo – rôzne výrobky z prútia – koše na zemiaky, na hríby, na prádlo, na dáždnyky, ozdobné kvetináče, metly atď.

Obec HORŇANY

Prírodné zaujímavosti

- cez obec preteká **potok Machnáč** – prírodná pamiatka od r. 1983

Architektonické a historické zaujímavosti

- Pamiatkou obce je **kostol v empírovom slohu** zo zač.19.stor., zasvätený Panne Márii.

Významné osobnosti obce

- 24.12.1915 sa v Horňanoch narodil **Svetoslav Veigl** - slovenský básnik, reprezentant slovenskej Katolíckej moderny, katolícky rehoľný kňaz františkán

Infraštruktúra cestovného ruchu a služby cestovného ruchu

- Priamo v obci nie sú ubytovacie a stravovacie zariadenia
- **Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity** – futbalové ihrisko, park, tenisové ihrisko
- **Kultúrne zariadenia** – kultúrny dom, knižnica.

Obec MOTEŠICE

Podľa turistických máp, sprievodcov a internetových informácií sa obec javí ako veľmi zaujímavá. Je ale škoda, že návštevník prichádzajúci do obce prvýkrát, má veľký problém sa zorientovať, kde sa vlastne nachádza ten chránený park či kostol, ktorý je vyznačený na mape v blízkosti kaštieľa. Jednoznačne tu chýbajú informačné tabule. Obec Motešice bola pôvodne zložená z dvoch samostatných obcí Horné a Dolné Motešice, ku ktorej boli neskôr pridružené ďalej obce Peťovka a Petrova Lehota (neskôr samostatná obec).

Prírodné zaujímavosti

- Kataster obce leží väčšinou priamo v údolí potoka Machnáč, začína pod úpäťm vrchu Machnáč (568 m.n.m.) na úbočiach a svahoch s veľkým sklonom.
- Neďaleko obce vedľa cesty vedúcej smerom na miestna časť Peťovka sa nachádzajú **tri rybníky**, jeden menší rybník sa tiež nachádza priamo v obci v parku. Pôvodné krasové jazierko v dolnej časti Motešíc teraz zachytené a slúži ako zdroj pitnej vody.
- Ďalej sa tu nachádzajú aj mnohé **zákonom chránené rastliny**.

- V Horných Motešiciach sa nachádza pri kaštieli **historický park**. Žiaľ, v minulosti bol narušený jednak umiestnením nevhodných stavebno-technických prvkov na ploche parku ako aj komunikáciou, ktorá ho teraz rozdelila na dve časti. Časť pri kaštieli je takmer úplne zdecimovaná výstavbou futbalového ihriska a krytej jazdiarne. V ďalšej časti parku vľavo od cesty porasty nadobudli časom charakter lesa.
- Zachovalá vysoká zeleň poukazuje na to, že centrum Motešíc v minulosti tvorilo ucelenú jednotku parkovej zelene. Po ľavej strane cesty do Motešíc sa urobila druhová a zdravotná asanácia stromov a vyčistil sa park, obnovili sa chodníky, mosty cez potok a osadili sa lavičky. Zrekonštruovala sa vodná nádrž, ktorá z prísnych tvarov obdĺžnika má teraz tvar ľadviny s ostrovčekom stromov v strednej časti.
- Pri ceste do Petrovej Lehoty, v blízkosti horárne, stojí mohutný, štátom chránený buk lesný, ktorého vek sa odhaduje na viac ako 300 rokov. Podľa povesti pod týmto bukom odpočívalo **vojsko Františka Rákoczyho**, keď tiahlo na Trenčín.
- V okolí obce sú toho času vyhlásené dva chránené prírodné výtvy (CHPV) a to Potok Machnáč a Potok v Havránkovej doline. CHPV Potok Machnáč bol vyhlásený v roku 1983 na ochranu cenných brehových porastov i samotného vodného toku so zachovalou samočistiacou schopnosťou. CHPV Potok v Havránkovej doline je územie s významnými biologickými a estetickými prvkami, typickými pre charakter geografického regiónu. Sú tam zachované brehové porasty s drobnými slatinami, močaristými príbrežnými lúčkami. Sem zalieta loviť bocian čierny, ktorý v blízkych lesoch hniezdi.

Architektonické a historické zaujímavosti

- V obci je ranogotický rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie z čias okolo r. 1309. storočia a **kaplnka sv. Jána Nepomuckého** z roku 1736 v neskoro barokovom slohu.
- **Žrebčín** funguje v Motešiciach od r.1923. Najdôležitejšou stavbou Plemenárskeho podniku, ktorý tu sídlil, je výstavba výcvikového strediska - krytej jazdiarne. S výstavbou tohto objektu - jedného z najväčších svojho druhu v Európe, začali v roku 1983 a do užívania bola odovzdaná v roku 1987. V posledných rokoch podarilo obnoviť tradíciu chovu koní v Motešiciach.

- V žrebčine sa narodili traja víťazi Československej derby a to žrebce Blyskáč, Myjavan a Hviezdar, taktiež tu bol narodený aj trojnásobný víťaz Veľkej Pardubickej steeplechase žrebec Korok. V dnešnej dobe sa v krytej jazdiarni žrebčina konávajújú **Halové jazdecké preteky**.
- **Kaštieľ v Horných Motešiciach** z r.1620, - opevnený typ so štvorcovým pôdorysom a nárožnými vežami patriaci do roku 1944 dvornému radcovi Siebensteinovi, bol po oslobodení daný do užívania vojenskej správe. V rokoch 1950-56 bol kaštieľ prebudovaný pre potreby firmy Nitrates Svinná na výrobu tkaných kobercov. V rokoch 1956-1958 bol znova prebudovaný a slúžil ako dom dôchodcov. V jeseni 1961 sa kaštieľ dostal znovu do správy vojenskej správy, ktorá ho spravuje až doteraz.
- **Baroková kúria** zo začiatku 18. storočia..

Významné osobnosti obce

- **Milan Peťovský** (1931 - 2000), významný kameraman a režisér v oblasti trikovej kamery a animovaných filmov - narodil sa 11.januára 1931 v Motešiciach,
- **PaedDr. Blažej Belák** (nar.1938), básnik, spisovateľ, prekladateľ.
- **Viktor Bucha** (1892 - 1965), významný ovocinár a šľachtiteľ,
- **Daniel Krman st.** (1624 - 1687), nábožensky spisovateľ,
- **Milan Mikuš** (nar.1926), ochranca prírody, popularizátor vedy a techniky – istý čas žil a pôsobil v Motešiciach - založil Klub mladých ochrancov prírody. Viedol ho 21 rokov. Založil pobočku Slovenskej spoločnosti pre dejiny, vedu a techniku pri Slovenskej akadémii vied s cieľom propagovať významné osobnosti trenčianskeho regiónu a históriu prírodných a technických vied. Do tohto obdobia spadá začiatok sledovania a zbierania životopisov významných prírodovedcov. Vydal množstvo statí, článkov, publikácií, monografií. Venoval sa propagácii ochrany prírody medzi mládežou, jeho celoživotným koníčkom sú dejiny prírodných vied. Zozbieral a pre súčasnosť objavil mnohých významných prírodovedcov regiónu. Vydal Biobibliografický slovník prírodovedcov a lekárov Trenčianskeho kraja od najstarších čias po súčasnosť. Žije v Trenčíne.

Infraštruktúra cestovného ruchu a služby cestovného ruchu

- V obci sa nenachádza **ubytovacie zariadenie** a **stravovacie služby** poskytuje Reštaurácia STARÉ KINO.
- **Turistické trasy** – (žltá) - na sedlo Lúčky a odtiaľ na Inovec, do Soblahova, do Kubrej, alebo Trenčianskych Teplíc.
- V obci a okolí sú vytvorené dobré podmienky pre **cykloturistiku**.
- **Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity** – futbalové ihrisko, park, školská telocvičňa
- **Kultúrne zariadenia** – kultúrny dom, knižnica.

Obec NEPORADZA

Architektonické a historické zaujímavosti

- V obci je **rímskokatolícka kaplnka Panny Márie** z roku 1743.

Významné osobnosti obce

- Narodil sa tu **Alfonz Bednár** - slovenský prozaik, scenárista a prekladateľ

Infraštruktúra cestovného ruchu a služby cestovného ruchu

- Návštevníci obce môžu využiť ponuku jedného stravovacieho zariadenia, ubytovacie zariadenie sa v obci nenachádza.
- **Turistické trasy** – (neznačené) na sedlo Lúčky.
- Cez obec vedú neznačené **cyklotrasy** – smer Trenčín – Trenč. Teplá – Motešice.
- Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity – futbalové ihrisko, v zime lyžovanie na bežkách
- **Kultúrne zariadenia** – kultúrny dom a knižnica.
- **Ľudové remeslá** – košíkárstvo - venujú sa mu pán Elemír Laco a František Konta, výrobky dajú sa dať kúpiť priamo u nich, na objednávku.

Obec PETROVA LEHOTA

Pôvodne bola obec miestnou časťou Motešíc od 70-tych rokov minulého storočia je samostatnou obcou.

Prírodné zaujímavosti

- v blízkom okolí obce ležia chránené prírodné zaujímavosti: **Havránkova dolina, Trubárka, Bindárka, Ostrý vrch a potok Machnáč**

Architektonické a historické zaujímavosti

- V obci je **rímskokatolícky kostol sv. Michala Archanjela** pôvodne neskororománsky z roku 1332, prestavaný v barokovom slohu koncom 18. storočia a upravený v 20. storočí, zachoval si pôvodnú dispozíciu, nesie viditeľné znaky stredovekej architektúry.

Infraštruktúra cestovného ruchu a služby cestovného ruchu

- V obci nie je stravovacie ani ubytovacie zariadenie.
- **Turistické trasy** – (zelená), na sedlo Lúčky.
- Obec má veľmi výhodnú polohu z hľadiska dostupnosti hlavných značených turistických trás aj bežkárskych tratí v tejto oblasti.
- **Športovo-rekreačné zariadenia** sa v obci nenachádzajú.
- **Kultúrne zariadenia** – kultúrny dom a knižnica

Obec SVINNÁ

Obec Svinná leží v regióne Stredného Považia, ktoré je z hľadiska cestovného ruchu (CR) veľmi zaujímavou a pestrou krajinou vzhľadom na prírodné i historické atrakcie, kúpeľníctvo a solídne služby. Okolie obce obklopujú turistami vyhľadávané miestne vrcholy Machnáč (568 m. n. m.) a Inovec (1042 m. n. m.).

Obec je písomne známa od r. 1439, vznikla zrejme koncom 12. stor. Bola majetkom trenčianskeho hradu a bánovského panstva. Dnes má Svinná dobre vybudovanú infraštruktúru a služby. Tunajší dobrovoľný požiarny zbor má vyše 120 - ročnú tradíciu, v obci pôsobia aj viaceré spolky i umelecké súbory a úspechy dosahuje obecný spevácky zbor dospelých a detí. Súčasťou obce je Malá Neporadzka - ktorá leží severne až severozápadne od „hlavnej“ obce Svinná a prakticky je s ňou spojená.

Prírodné zaujímavosti

- Horná časť horského potoka Svinnica od r.1983 vyhlásená za prírodnú pamiatku. V obci sa nachádza **vodná nádrž Svinnica** využívaná na zavlažovanie a rekreačné účely – predovšetkým rybárstvo. **Vodná nádrž v sebe skrýva potenciál pre vybudovanie pláže.**

Architektonické a historické zaujímavosti

- Dominantou obce je **kostol Povýšenia sv. Kríža** z r. 1923 (sviatok sa slávi 14. septembra).
- Kostol vo Svinnej stavali vtedajší veriaci Svinnej a Malej Neporadzky (dokumentuje to aj nápis nad vchodom) Vysvätený bol 11. novembra 1923 Dr. Karolom Kmeťkom. Kostol je postavený v secesnom slohu s neogotickými prvkami, je to jednoloďový kostol s polkruhovým zakončením sanktuária a so vstavanou, ihlanovito zavrhšnou vežou, majúce dvojité lomené zvukové okná. Hlavný oltár mal pôvodne tri schody, v jeho strede je obraz Pána na kríži, ktorý maľoval Rudolf Zaťko. Na bočnom oltári Božieho hrobu je socha Piety z polovice 17. storočia, ktorá je chránená pamiatkovým úradom ako jediná kultúrna pamiatka v kostole.
- Pri vysvätení kostola sa prvý raz verejne obci predstavila aj miestna dychovka, založená v roku 1920
- V katastri Malej Neporadzky stojí aj jedna z dvoch kaplniek v obci Svinná. Rok jej postavenia sa uvádza 1900. Je však domnienka, že bola postavená ešte skôr, pretože najstarší občania uvádzajú, že stojí „odjakživa“.

- Kaplnka Panny Márie pri moste v dolnej časti obce sa v jednom zo záznamov datuje rokom 1944.
- V obci je niekoľko krížov, z ktorých každý má svoju históriu.

Významné osobnosti obce

- **Hugo Gross** – narodil sa 21.5.1894 vo Svinnej, zomrel 25.1.1971 v Trenčíne - Akademický maliar.
Tvoril najmä krajinomalbu, venoval sa však aj maľbe zátiší a portrétov. Vychádzal z lyriky ladenej farebnosti impresionizmu získanej na stredoeurópskych akadémiách. Námety čerpal najmä z Trenčína a okolia. Jeho obrazy sa nachádzajú v expozícii Oblastnej galérie M. A. Bazovského v Trenčíne, v Trenčianskom múzeu, v niektorých verejných budovách a súkromných zbierkach.
- **Ján Haranta** - narodil sa 3.12.1909 v Turzovke, zomrel 27.3.1983 vo Svinnej - Básnik a prekladateľ.
Ako správca fary pôsobil od r. 1963 do svojej smrti vo Svinnej. Bol predstaviteľom Katolíckej moderny.

Infraštruktúra cestovného ruchu a služby cestovného ruchu

- V obci je stravovacie zariadenie Pizza Lucia a ubytovacie zariadenie Biely dom.

- **Športovo-rekreačné zariadenia** - veľká komfortná viacúčelová športová hala s hľadiskom, ihrisko, vodná nádrž Svinnica s prírodnými plážami a asfaltovou príjazdovou cestou od Trenč. Jastrabia výbornej kvality. Možnosti pre poľovníctvo a rybárčenie (vodná nádrž).

- **Kultúrne zariadenia a aktivity** – kultúrny dom, knižnica a izba kultúrneho dedičstva – stála expozícia. Kultúrne podujatia v obci Svinná majú veľmi dlhú tradíciu najznámejšími sú fašiangy – v sobotu sa koná sprievod fašiangových masiek obcou a pochovávanie basy. Hasičský zbor má družbu s obcou Kunovice – na Morave, čo môže byť dobrým začiatkom budúcej cezhraničnej spolupráce.

V obci pôsobí **dobrovoľný spevácky zbor Sv. Cecílie**, ktorý účinkuje na nedeľných svätých omšiach a vystupuje pri rôznych kultúrnych a spoločenských udalostiach v obci a v blízkom okolí.

Základná umelecká škola Karola Pádivého, elokované pracovisko Svinná zase so svojim súborom Osminiek a jednotlivými žiakmi umeleckých odborov naplňa svojim vystúpeniami kultúrny život obce.

- **Ľudové remeslá** – pletenie košíkov – venuje sa mu pán Gabriel Malinovský, ktorý aj organizoval kurzy pletenia košíkov. Výrobky sa dajú kúpiť u neho.

Obec TRENČIANSKE JASTRABIE

Obec sa spomína v r. 1269 ako súčasť hradu Trenčín, odvtedy bola majetkom zemianskych rodín. Návštevník obce ocení pekne upravený areál kostola oproti zaujímavému, priestrannému, netypicky riešenému obecnému úradu pri vchode s pamätnými tabuľami gen. Milanovi Rastislavovi Štefánikovi a padlým v 1. sv. vojne.

Prírodné zaujímavosti

- **V chotári obce je 6 prameňov minerálnej vody.** Sviničná dolina – potok Svinnica (jeho časť) je od r.1983 vyhlásená za prírodnú pamiatku. Chránená je horná časť horského potoka so zachovalým korytom a zvyškami brehových porastov. Plní významnú ekologickú a krajnotvornú funkciu. V katastri obce sa nachádza najvyšší vrch pohoria Považský Inovec – Inovec.

Architektonické a historické zaujímavosti

- Obnovený kostol s jaskyňou Panny Márie Lurdskej, ktorého úprava areálu sa ešte dokončuje.

Infraštruktúra cestovného ruchu a služby cestovného ruchu

- **Ubytovacie a stravovacie** kapacity ponúka už spomínaná Škola v prírode, návštevníci môžu tiež využiť ponuku Chaty pod Inovcom,
- **Kultúrne zariadenia** - Kultúrny dom, Obecný dom a obecná knižnica,
- **Športovo-rekreačné zariadenia** – dve športové ihriská – futbalové a školské, možnosť využívať blízky lyžiarsky vlek na Inovci.

Obec TRENČIANSKE MITICE

Obec s 805 ročnou históriou - Trenčianske Mitice - leží na južných svahoch Strážovskej hornatiny. V minulom delení šľachtického majetku na panstve Mýto vznikli tri obce s rovnakým názvom Mitice, ktoré v počiatočnom období svojho vývoja dostali rozlišovacie prívlastky: Rožňové Mitice, Zemianske Mitice, Kostolné Mitice. Zlúčením týchto 3 obcí vznikla v r. 1960 obec Trenčianske Mitice.

Prírodné zaujímavosti

- Chránené územie Mitická slatina – vyhlásená r. 1985 – ochrana zvyšku slatinného rašeliniska ako útočiska mokradnej fauny a flóry. V tesnej blízkosti je vrt výbornej minerálnej vody.
- Chránené stromy Mitické gaštany - 4 exempláre gaštana jedlého, 22m vysoké, v súkromnej záhrade v časti Zemianske Mitice sa nachádza táto skupina vyhlásená za chránené od roku 1983 z krajinnárskeho a estetického dôvodu, pôvod stromov - južná Európa, vek 200 rokov, Slovensko je jedinou krajinou, kde sa nevyničili tieto stromy hubovou chorobou.
- Strážovské vrchy – časť, je chránenou krajinou oblasťou od r.1989.
- Minerálny prameň – otvorený pre verejnosť a okolie každý deň od 8.00 hod – 21.00 hod. v altánku v intraviláne obce Trenčianske Mitice.

Architektonické a historické zaujímavosti

- V obci sa nachádza klasicistický kostol zo začiatku 19. stor. V časti Rožňové Mitice je postavený **kaštieľ** z roku 1520, ktorý sa postupne prebudovával, v dôsledku čoho bol pozmenený celý charakter stavby. Dnes je kaštieľ vo veľmi zlom stave a je verejnosti neprístupný. V súčasnosti je zrekonštruovaná strešná krytina.

Významné osobnosti obce

- **Michal Učnai** – kňaz, prozaik, publicista
- **Jozef Puder** – piarista, botanik

Infraštruktúra cestovného ruchu a služby cestovného ruchu

- V obci nie je stravovacie ani ubytovacie zariadenie pre návštevníkov.
- **Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity** – futbalové ihrisko v Kostolných Miticiach sa nevyužíva. K dispozícii je fitness centrum – využívané na 60%, viacúčelová športová hala v časti Rožňové Mitice prístupná širokej verejnosti bez poplatku - využívaná je na 80%.
- **Turistické trasy** – značené - priamo z obce nevedú, ale blízkym okolím prechádzajú viaceré značené turistické chodníky
- Cez obec vedú **neznačené cyklotrasy** – smer Trenčín – Trenč. Teplá – Motešice – Neporadza – Trenč. Mitice

- **Kultúrne zariadenia** – na území obce sú **3 kultúrne domy** - 2 sú využívané čiastočne, kultúrny dom v Kostolných Miticiach sa pre zlý technický stav nevyužíva vôbec. V obci je tiež knižnica
- V katastri obce sú výborné podmienky pre **poľovníctvo**.

Obec VEL'KÁ HRADNÁ

Obec leží v severnom výbežku sprašovej Nitrianskej pahorkatiny v blízkosti Považského Inovca na hornom toku Hradnianskeho potoka.

Už samotný názov nasvedčuje tomu, že ide o starobylé osídlenie. Hradná, Hradište, Hradisko sú názvy, ktoré sa často objavujú v dobách veľkomoravských. Bývali útočiskom v nebezpečných situáciách, najmä počas maďarských vpádov koncom 9. storočia. Obec sa spomína v roku 1329. Je však určite staršia, pretože v jej katastri je archeologicky nepreskúmané hradisko pravdepodobne z veľkomoravského obdobia - v chotárnej časti Kostolnica. V cyrilo-metodskej dobe existoval v obci arcidiakonát.

Prírodné zaujímavosti

V záreze štátnej cesty pri obci sú skalné bralá v sopečných horninách, ktoré sa vytvorili počas geologického vývoja pohoria Vtáčnik. Zaujímavou časťou veľkohradnianskeho chotára je **Železník**. Je to **horský chrbát**, ktorý sa tiahne v centrálnej časti Inoveckého pohoria severovýchodne od Inovca. Tento dávny zrejme ľudový názov sa používa aj na starých topografických mapách a má do určitej miery svoje geologické opodstatnenie. Približne v strede na svahu k údoliu potoka Svinica vidieť prepadnuté ústie starej neznámej štôlne. Na Železníku okrem pozostatkov starých kutacích prác možno nájsť aj iné zaujímavosti starého železiarstva. V širšom okolí najmä, medzi obcami Veľká Hradná a Dubodiel, sa údajne v minulých dobách ťažili hrnciarske hliny, v ktorých sa nachádzali kusy nečistého limonitu neznámeho pôvodu s obsahom 23 – 25% železa.

Architektonické a historické zaujímavosti

- **Rímsko-katolícky kostol** bol postavený v r.1935, zasvätený je **Lurdskej Panne Márii**. Na vežu bol prenesený zvon z bývalej kaplnky.
- V obci Veľká Hradná v časti **Patrovec** sa nachádza **národná kultúrna pamiatka** kaštieľ s prevládajúcim slohom historizmus-novobarok. **Kaštieľ** začali stavať začiatkom roka 1937 začali pre grófa Pallavicíniho, v r. 1939 ho aj dokončili. Po oslobodení tu vzniká lesná správa. V kaštieli v roku 1948 zriadili lesnícku učňovskú školu, v ktorej sa vyučovalo

až do r. 1959. Objekt potom prevzal zväz umelcov. Až do konca roka 2014 sa kaštieľ využíval ako škola v prírode vo vlastníctve TSK. Prístupný je z cesty medzi Trenčianskym Jastrabím a Dubodielom v lese zvanom Húštie.

Významné osobnosti obce

- V roku 1937 sa v obci narodil **Stanislav Filko**. Venoval sa maľbe, inštaláciám, videu, fotografii a množstvu iných výtvarných prístupov. Filko zastupoval v roku 2005 Slovensko na Benátskom bienále a patrí medzinárodne k najznámejším slovenským výtvarníkom. Jeho diela nájdeme v Slovenskej národnej galérii, v Národnej galérii v Prahe, ale taktiež v Guggenheimovom múzeu v New Yorku. Ako vyučený maliar sa nevenuje zobrazovaniu viditeľného sveta, ale prevažne inštaláciám a prostrediam (environment), to znamená usporiadaniu, zostavovaniu objektov a materiálov, pretváraní priestorov podľa jedného umeleckého konceptu. Jeho celoživotná tvorba smeruje k zobrazovaniu skrytých hybných síl našej existencie. Symbolickou rečou vyjadruje otázku kolobehu života a jeho zakotvenia v nekonečne. Zomrel v roku 2015 v Bratislave.
- **Stanislav Lobotka** – rodák z Veľkej Hradnej je slovenským futbalovým reprezentantom od roku 2017 pôsobil v španielskom futbalovom klube Celta Vigo, v roku 2020 prestúpil do talianskeho futbalového klubu SSC Neapol, jeho meno sa dostalo do všetkých športových médií.

Infraštruktúra cestovného ruchu a služby cestovného ruchu

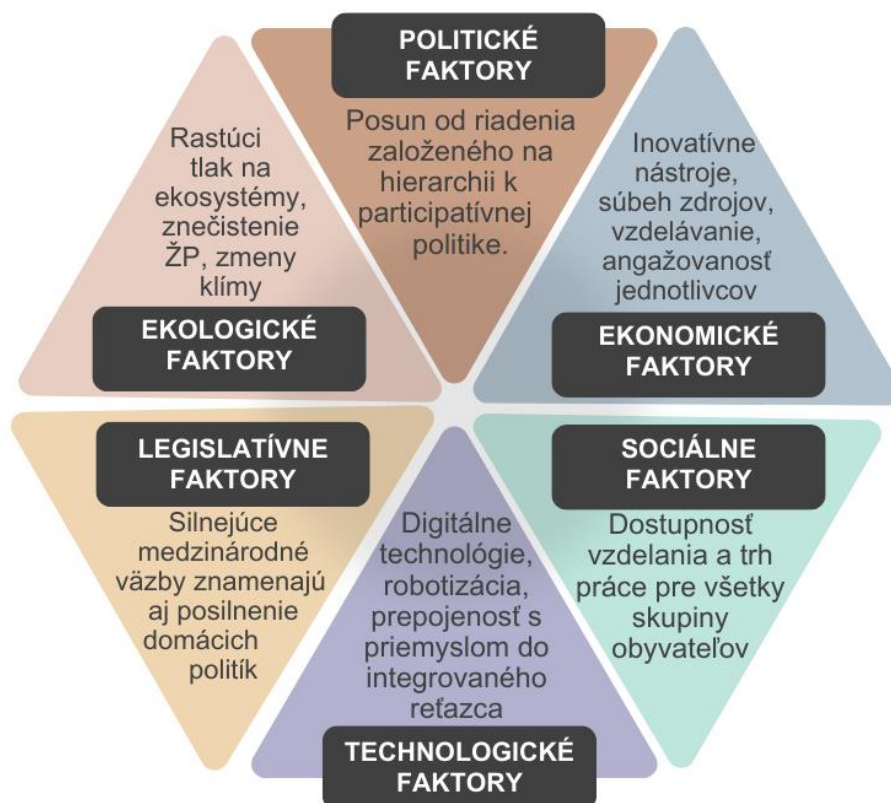
- Priamo v obci nie je stravovacie ani ubytovacie zariadenie pre návštevníkov avšak v ponuke je tiež ubytovanie pre verejnosť v kaštieli Patrovec, aj v samostatných chatkách. Prístupová cesta ku kaštieli vedie z Trenčianskeho Jastrabia.
- **Športovo-rekreačné zariadenia** – futbalové ihrisko, tenisové ihrisko. Do chotára patrí vodná nádrž na Svinici, ktorá sa využíva neoficiálne na rekreačné účely najmä v letnom období.
- **Kultúrne zariadenia** – kultúrny dom

3.3 SWOT analýza

3.3.1 Identifikácia výziev a problémov z vonkajšieho prostredia

Predložená stratégia reaguje na vonkajšie výzvy, limity a problémy vyplývajúce z vývoja vo vonkajšom prostredí (EÚ, SR, susediace územné subjekty). Na základe analytických výstupov boli identifikované kľúčové výzvy z vonkajšieho prostredia, t.j. politické, ekonomické, sociálne, technologické, legislatívne a environmentálne výzvy „Analýza PESTLE“.

Obr. č. 4 Analýza vonkajších zdrojov

Pri definovaní podmienok udržateľného rozvoja boli vzané do úvahy najmä nadradené koncepcie európskeho významu. Boli určené limitujúce faktory (bariéry) z pohľadu strategického, územnoplánovacieho a environmentálneho, ktoré môžu ohroziť rozvoj územia a hlavné problémy v oblasti ľudských zdrojov, infraštruktúry a procesov.

3.3.2 Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

SWOT analýza je základným nástrojom, ktorý sa používa na vyhodnotenie súčasného stavu z rôznych hľadísk, a to z hľadiska silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození. Zároveň načrtáva možné alternatívy budúceho vývoja, možnosti na ich využitie, prípadne ich riešenie. Táto analýza je vlastne kombináciou analýzy O-T a S-W. Pričom O-T analýza predstavuje vonkajšiu (externú) analýzu, ktorá sa zameriava hlavne na vonkajšie prostredie (príležitosti a ohrozenia). S-W analýza predstavuje vnútornú (internú) analýzu, v ktorej ide o rozbor vnútorných faktorov organizácie (silných a slabých stránok). Cieľom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov obce k uskutočneniu určitých zámerov a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
HOSPODÁRSKA OBLASŤ	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostatok pracovnej sily pre priemysel ▪ dobrá dopravná dostupnosť ▪ vybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie ▪ existencia verejného osvetlenia ▪ existencia verejného rozhlasu ▪ z časti vybudovaná technická infraštruktúra: plynofikácia, vodovodné siete, kanalizácia, ČOV ▪ vyhovujúci systém regionálnej autobusovej dopravy ▪ pravidelný odvoz TKO a separovanie ▪ existencia vhodných plôch pre budovanie oddychových častí ▪ spolupráca s podnikateľským sektorom ▪ podpora podnikateľov a vytvorenie vhodných podnikateľských podmienok ▪ čerpanie prostriedkov EÚ ▪ pokrytie signálom mobilných operátorov ▪ stabilizované podnikateľské subjekty s rozvojovým potenciálom ▪ dobrá dopravná dostupnosť ▪ surovinové zabezpečenie poľnohospodárskej výroby 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vysoká odchádzka za prácou do okolitých miest ▪ nízky rozpočet obcí nedovoľuje v dostatočnej miere podporovať podnikateľské aktivity obyvateľstva, ▪ nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov, ▪ vysoká finančná zaťaženosť a administratívne bariéry obmedzujúce rozvoj podnikania, ▪ nevyriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom a stavbám, ktoré sa môžu stať prekážkou pri rozvoji podnikateľských aktivít, ▪ zlý technický stav ciest a komunikácií ▪ zlý technický stav chodníkov popri ceste a miestnych komunikáciách ▪ absencia verejných priestranstiev alebo ich nežiadúci technický stav ▪ nedobudovaná technická infraštruktúra ▪ administratívna náročnosť pri získavaní prostriedkov z fondov EÚ ▪ nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry ▪ absencia ubytovacích a reštauračných služieb ▪ prevládajúca krátkodobá forma cestovného ruchu, čo z hľadiska ekonomického prínosu cestovného ruchu nemá veľký význam

SOCIÁLNA OBLASŤ

▪ nárast počtu obyvateľov ▪ kultúrno-historické pamiatky ▪ množstvo významných rodákov ▪ sieť turistických trás ▪ výborná dopravná poloha /blízka diaľnica, hustá sieť miestnych komunikácií/ ▪ existencia domov kultúry ▪ fungujúce základné školy s materskými školami ▪ voľnočasové aktivity ▪ strategická východisková poloha na poznávacie výlety do širšieho okolia mikroregiónu ▪ kvalifikovanosť personálu, pedagógov ▪ široká ponuka mimoškolských činností ▪ relatívne dobrá vzdelanostná úroveň miestnych obyvateľov ▪ zachovanie kultúrnych tradícií ▪ záujem o miestnu knižnicu ▪ krásne a zdravé prírodné prostredie ▪ možnosť športového vyžitia v oblasti letných aj zimných športov ▪ existencia futbalových ihrísk ▪ záujem obyvateľov o šport ▪ existencia dostatočného množstva zdravotníckych zariadení ▪ poskytovanie opatrovateľskej služby - zariadenie opatrovateľskej služby ▪ zabezpečenie možnosti stravovania starších občanov ▪ ponuka rôznych kultúrnych, športových a spoločenských podujatí ▪ dostupnosť obecných úradov obyvateľom	▪ negatívny demografický vývoj zapríčinený stálym poklesom prirodzenej reprodukcie obyvateľov ▪ nárast počtu obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku ▪ slabá propagácia podujatí v mikroregióne aj v širšom okolí ▪ nedostatočná podpora spoločenských udalostí ▪ slabo využitý potenciál pre turistický ruch, nedostatočný marketing a propagácia ▪ nevyznačené /neoficiálne/ cyklotrasy a turistické chodníky ▪ nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich a výstavbu nových športovo-rekreačných objektov ▪ nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže ▪ nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť kultúrnych zariadení a ich rozvoj ▪ nerozvinutá kultúrna turistika ▪ slabá propagácia kultúrnych aktivít obce ▪ nedostatočne rozvinutý cestovný ruch ▪ nedostatočná spolupráca s cestovnými kancelárkami, chýbajúce TIC ▪ slabá propagácia ľudových tradícií a remesiel, ako i miestnych špecifík ▪ nevyhovujúci technický stav objektov občianskej infraštruktúry ▪ absencia kúpaliská/plavárne ▪ nedostatočná kapacita sociálnych zariadení pre seniorov, dlhodobo chorých a bezvládných ▪ nedostatočná kapacita odborných lekárov ▪ nutnosť dochádzať za odbornými vyšetreniami ▪ nedostatok obchodov – mäso, ovocie, zelenina, drogéria, papiernictvo, chlieb a pečivo ▪ absencia služieb ako oprava obuvi, zákazkové krajčírstvo ▪ zlý technický stav existujúcich domov smútku ▪ slabá digitalizácia služieb verejnej správy

ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ

▪ vysoký stupeň zásobovania vodou ▪ veľkoplošné chránené územia PR Považský Inovec a CHKO Strážovské vrchy ▪ veľký počet maloplošných chránených území priamo v mikroregióne alebo v blízkom okolí ▪ prírodný potenciál – vrcholy, minerálne pramene a kyselky, vyhladkové vrcholy ▪ zmiešané lesné porasty (využívané pre hospodárske účely s potenciálom možnosti rozvoja cestovného ruchu - turistika, hubárčenie) ▪ zdroje podzemných vôd ▪ výskyt poľovnej zveri ▪ pomerne vysoká biodiverzita územia ▪ vyvážený pomer medzi poľnohospodárskou, lesnou a zastavanou plochou ▪ existencia separovaného zberu ▪ zabezpečený systém odvozu a likvidácie komunálneho odpadu	▪ znečistenie a znečisťovanie povrchových vôd – vodné toky sú hlavnými recipientmi odvádzania splaškových a odpadových vôd ▪ absencia kanalizácie a ČOV v mikroregióne ▪ nedostatočné environmentálne povedomie obyvateľstva ▪ nízky objem finančných zdrojov investovaných do tvorby a ochrany prírodného prostredia ▪ absencia monitoringu cenných prírodných území z hľadiska biodiverzity ▪ prevaha hospodárskych lesov nad lesmi s ochrannou funkciou ▪ nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov ▪ existencia čiernych skládok ▪ vysoká intenzita automobilovej dopravy na trase Trenčín – Bánovce nad Bebravou – znečisťovanie ovzdušia (najmä CO) a vyššia hlučnosť

PRÍLEŽITOSTI

OHROZENIA

HOSPODÁRSKA OBLASŤ

▪ využitie prírodného potenciálu (rozvoj ekoturizmu) ▪ nadviazanie nových partnerstiev na úrovni SR a aj v zahraničí ▪ orientácia na efektívne partnerstvá a kooperáciu aktérov regionálneho rozvoja ▪ vysporiadanie pozemkov ▪ ideálne podmienky na rozvoj cestovného ruchu, ▪ možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, ▪ zahraničné investície, ▪ podpora rozvojových investícií, ▪ vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách, ▪ zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva môže byť hybnou silou rozvoja podnikateľských aktivít,	▪ prehlbovanie štrukturálnych rozdielov medzi ponukou a dopytom ▪ slabá kúpyschopnosť obyvateľstva ▪ opätovná centralizácia verejnej správy ▪ nezáujem obyvateľov o založenie živnosti a poskytovanie chýbajúcich služieb ▪ nezáujem pracovať v sektore poľnohospodárstva ▪ administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, ▪ veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU, ▪ nedostatok investičného kapitálu, ▪ neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity, ▪ neochota obyvateľov investovať do ďalšieho vzdelávania, ▪ malá miera podpory obcí zo strany štátu,

<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostatok ľudských zdrojov s dostatočnými skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva, ▪ existencia vhodných podmienok na rozvoj poľnohospodárstva, ▪ maximálna podpora podnikateľov a vytváranie vhodných podnikateľských podmienok, ▪ rozvoj technickej infraštruktúry, ▪ rozvoj informačných technológií – lepší prístup k informáciám, ▪ rozvoj environmentálne vhodných technológií, ▪ vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách, ▪ spájanie pravidelných, tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít pre podnikateľské účely (poznávacia a kultúrna turistika) ▪ využiť potenciál mladých ľudí a prisťahovaných občanov ▪ vybudovanie moderného letného kúpaliska na vodnej nádrži vo Svinnej ▪ rozvoj mikroregiónu na základe dobrej dopravnej polohy a existencie IS ▪ budovanie cyklotrás 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, ▪ nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, ▪ nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, ▪ pokles rozsahu prepravy na železnici a zvyšovanie negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie, ▪ zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry, ▪ oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete, ▪ spomalenie hospodárskeho rastu, ▪ narastanie environmentálneho zaťaženia, ▪ trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu, ▪ nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností verejnej správy, ▪ zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu,
SOCIÁLNA OBLASŤ	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ výborné podmienky pre rozvoj vidieckeho CR a agroturistiky /koníky, ľud.remeslá, dedinská architektúra, terén vhodný pre cykloturistiku/ ▪ zlepšovanie spolupráce so susednými regiónmi ▪ využívanie podporných programov EÚ ▪ ponúkať na trhu CR krátke – jednodňové poznávacie zájazdy po mikroregióne, zamerané na turistiku, cykloturistiku, agroturistiku ▪ možnosť získať prostriedky z fondov EÚ ▪ ochota pedagógov podieľať sa na rozvoji škôl ▪ postupné zvyšovanie jazykovej a počítačovej gramotnosti žiakov ▪ rozšírenie ponuky vzdelávania aj pre dospelých /učiteľov a rodičov/ ▪ rekonštrukcia a modernizácia KD ▪ vhodná propagácia kultúrnych podujatí ▪ lepšia ponuka kultúrnych akcií 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zvyšovanie priemerného veku obyvateľstva – rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku ▪ v prípade zastavenia počtu obyvateľov, ktorí sa prisťahujú, hrozí pokles celkového počtu obyvateľstva ▪ nízka uplatniteľnosť na trhu práce z dôvodu nízkej vzdelanostnej úrovne ▪ zničenie rozpadávajúcich sa stavieb dedinskej architektúry ▪ zhoršovanie sa stavebno-technického stavu ostatných pamiatok ▪ poškodzovanie životného prostredia, chránených prírodných lokalít ▪ slabá kúpna sila domáceho obyvateľstva, ktorá im neumožňuje vynaložiť finančné prostriedky na účasť na CR ▪ nedostatok finančných prostriedkov na rekonštrukcie objektov občianskej infraštruktúry

- zlepšenie komunikácia s občanom
- spolupráca v rámci mikroregiónu, TSK, SR
- nové možnosti cezhraničnej spolupráce v rámci EÚ
- vybudovanie verejných internetových prístupových bodov
- rozšírenie zdravotných služieb a zriadenie nových ordinácií
- šírenie osvedy o preventívnej zdravotnej starostlivosti a zdravom stravovaní
- možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ
- výstavba domu sociálnych služieb
- vybudovanie nákupného centra
- podpora rozvoja propagácie a informačného systému
- zriadiť spoločnú úradovňu pre oblasť stavebníctva a výrubu stromov
- digitalizácie služieb verejnej správy

- vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež /závislosti, xenofóbia, konzumný spôsob života a kultúry, hoaxy, kyberšikana.../
- nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovaných detí a mládeže v jednotlivých druhoch športov, umenia, vede a cudzích jazykoch
- postupný zánik kultúrnych tradícií
- odchod mladých a vzdelaných ľudí z mikroregiónu z dôvodu chýbajúcich perspektív
- pokles a strata súkromných iniciatív v oblasti kultúry
- nedostatok finančných prostriedkov
- zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva
- zhoršovanie zdravotného stavu obyvateľov
- zanedbávanie preventívnej lekárskej starostlivosti
- zvyšovanie počtu detí a dospelých trpiacich obezitou
- pokles kvality služieb
- nezáujem o prevádzkovanie podnikateľskej činnosti – poskytovanie služieb
- nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov

ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ

- využívanie obnoviteľných alternatívnych zdrojov energie, najmä biomasy
- agroturistika a vidiecka turistika (turistické a cyklistické trasy, chov koní)
- ekologické poľnohospodárstvo (ekofarmy), zvýšenie podielu organických hnojív
- zvyšovanie diverzity poľnohospodárskej krajiny – ochrana pôdy pred vodnou a veternou eróziou – zvýšenie podielu NSKV (drevinové zloženie zodpovedajúce stanovištným podmienkam a potenciálnej prirodzenej vegetácii)
- obnova lúčnych ekosystémov – kosenie lúk, odstraňovanie nežiadúcej (náletovej, nepôvodnej) vegetácie
- bezodpadové alebo nízkoodpadové hospodárenie

- zníženie biodiverzity
- ohrozenie lesných ekosystémov aj nelesných spoločenstiev
- možné zvyšovanie erózie (voda, vietor) poľnohospodárskej pôdy
- zvyšovanie priemerného veku stromov
- nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi
- zvýšenie stupňa eutrofizácie vody najmä v dôsledku poľnohospodárskej činnosti (chemizácia – hnojenie, postrek) a komunálneho znečistenia
- meliorácie, regulácie potokov, odlesňovanie – rýchly odtok povrchovej vody z územia – nedostatok vlhky počas vegetačného obdobia, zmena celkového vodného režimu v území
- klčovanie lesov, úprava vodných tokov, poľnohospodárska výroba – znižovanie stavu a zmeny pôvodných živočíšnych spoločenstiev
- spôsob likvidovania odpadových vôd

<ul style="list-style-type: none"> ▪ diverzifikácia ekonomickej základne vidieka využitím prírodných a kultúrnych hodnôt ▪ zvýšenie eko-efektívnosti pri využívaní prírodných zdrojov ▪ tvorba nových pracovných príležitostí vo sfére tvorby a ochrany kvalitného životného prostredia ▪ tvorba nových pracovných príležitostí pri odstraňovaní ekologických záťaží ▪ realizácia programov starostlivosti o chránené územia a programov záchrany ohrozených druhov a častí prírody ▪ realizácia opatrení na zvýšenie kvality vodných tokov ▪ budovanie systému separovaného zberu odpadov ▪ osvetové a náučné programy v oblasti životného prostredia ▪ získavanie finančných zdrojov na riešenie a odstraňovanie problémov životného prostredia ▪ rozvoj odpadového hospodárstva 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ napojenosť len na jedného zneškodňovateľa odpadov ▪ zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja, ▪ znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, ▪ dopady na zdravotný stav obyvateľov, ▪ pretrvávajúce vykurovanie tuhými palivami, ▪ nárast množstva vyvázaných odpadov, ▪ nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, ▪ existencia problému „čiernych“ skládok,
--	---

3.3.3 Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

V predchádzajúcej časti spracovaná SWOT analýza, ako aj celá analytická časť nám ukázali disparity a faktory rozvoja, ktoré sú dané pre jednotlivé obce ako aj pre celý mikroregión a ktoré môžu byť podporným bodom v jej ďalšom rozvoji alebo naopak sa môžu stať prekážkami, s ktorými treba počítať a pracovať s nimi. Výber kľúčových potrieb predstavuje najdôležitejší krok v strategickom plánovaní a zostavení samotnej stratégie PHRSR. Prioritné oblasti stratégie PHRSR vychádzajú z identifikovaných základných problémov a potrieb a predstavujú oblasti rozvoja, do ktorých je potrebné plánovať financovanie, personálne a materiálne zdroje. Prebehlo viacero stretnutí na úrovni pracovných skupín, ako aj so samotnými štatúrami obcí a zastupiteľstvom, kde boli rozobrané všetky oblasti, ktoré sú súčasťou pripravovaného dokumentu. Ďalšia identifikácia prebiehala prostredníctvom Dotazníkového prieskumu, do ktorého sa zapojili podnikatelia, spolky, združenia, obyvatelia a široká verejnosť. Dotazníkový prieskum bol smerovaný na tieto oblasti a výsledky sú spracované v texte nižšie a zapracované sú v strategickom časti dokumentu.

Neriešením problémov a potrieb obce sa znižuje kvalita života miestnych obyvateľov, spomaľuje rozvoj obce a znižuje sa jeho konkurencieschopnosť. Zmierňovanie disparít sa stane efektívnejšie, ak sa rozvojové snahy zacielia na oblasti, ktoré sú z hľadiska potrieb občanov považované za najproblematickejšie a najakútnejšie. V neposlednom rade bude budúci rozvoj obec závisieť aj od vývoja národného hospodárstva a ekonomickej situácie na nadnárodnej úrovni.

Tab. č.22. Hlavné faktory rozvoja a kľúčové disparity

Hlavné faktory rozvoja mikroregiónu	Kľúčové disparity
<ul style="list-style-type: none"> • starnutie obyvateľstva • nedostatok pracovných príležitostí - nutnosť dochádzania za prácou • zatraktívnenie územia skvalitnením a modernizáciou infraštruktúry CR, • vybudovanie rekreačno - športovej oblasti, oddychovej časti • nutná podpora vzdelávania, infraštruktúry vzdelávania a voľnočasové aktivity, • potreba rozvoja kultúry, kultúrnych podujatí, • potreba podpory športu, dobudovanie infraštruktúry športu, • nutná modernizácia objektov a prvkov sociálnej infraštruktúry, potreba skvalitnenia poskytovania sociálnych služieb, • absencia komunitného centra, • potreba vytvárania podmienok pre zvýšenie bezpečnosti v obci, • nutnosť znižovania energetickej záťaže verejných budov a ich modernizácia, • potreba zabezpečiť účinné opatrenia k ochrane životného prostredia, • potreba skvalitnenia a zefektívnenia nakladania s odpadmi a podpora prechodu na obehové odpadové hospodárstvo, • potreba prijímania účinných opatrení k zlepšeniu ekonomickej kondície obce 	<ul style="list-style-type: none"> • málo pracovných príležitostí a nízke príjmy obyvateľov • nevyhovujúca kvalita životného prostredia • nedostatočne využitý kultúrno-historický potenciál mikroregiónu • nedostatok sociálnych a zdravotných služieb • nízka úroveň kvality verejnej infraštruktúry a služieb • nedostatočná kvalita ľudských zdrojov a spoločenského života • spolupráca v rámci mikroregiónu, • nevyhovujúce / chýbajúce prvky zdravotnej a sociálnej infraštruktúry, • nedostatočné využitie rozvojového potenciálu obce, • nedostatočný objem prostriedkov na realizáciu všetkých potrebných zámerov z obecného rozpočtu, • nevyužívanie kultúrneho a prírodného potenciálu obce v oblasti cestovného ruchu, • nedostatočné využívanie možností informačných a komunikačných technológií vo všetkých sektoroch, hlavne v sektore cestovného ruchu, služieb a verejnej správy, zaostávanie v oblasti elektronických komunikácií (možnosti širokopásmového, rýchleho spojenia), • nedostatočná pripravenosť vzdelanostnej infraštruktúry v obci

Zdroj: vlastné spracovanie

Predstavitelia obcí vyvinú maximálne úsilie na to, aby ich rozvojové plány uspeli a obec sa sústredila najmä na elimináciu kľúčových disparít. Budúci vývoj teda počíta s využívaním finančných prostriedkov z vonkajších zdrojov ako aj s využitím endogénneho potenciálu obce samotnej.

Z hľadiska vyváženého a optimálneho rozvoja územia mikroregiónu a zvyšovania kvality života obyvateľov je nevyhnutné zamerať sa v programovom období 2021 – 2027 na rovnomernejšiu koncentráciu zdrojov do všetkých strategických priorít. Skoordinovaná koncentrácia zdrojov by sa mala prejavovať nielen vo vyššej efektívnosti a účinnosti implementácie verejných politík, ale i možnosti využívania zdrojov z fondov EÚ. Na základe získaných skúseností prvoradá intervencia by mala smerovať do aktivít, ktoré budú mať výraznejší dopad na hospodársky a sociálny rozvoj mikroregiónu.

3.3.4 Strom výziev a problémov

Strom výziev a problémov sme vzhľadom na nové programové obdobie, ktoré sa týka aj platnosti PHRSR spracovali do 5-tich základných bodov, ktoré kopírujú ciele Európskej Politiky súdržnosti, Partnerskej dohody a samotného OP SLOVENSKO. Tieto výzvy sa stali automaticky cieľom a prioritami, ktoré budú spomenuté v rozvojovej stratégii mikroregiónu.

Obr. č. 5 Strom výziev a problémov

4 STRATÉGIA ROZVOJA MIKROREGIÓNU

4.1 Vízia na roky 2024-2030

Základné priority každej z obcí v mikroregióne sú: **rozvoj hospodárstva, rozvoj v sociálnej oblasti a rozvoj v environmentálnej oblasti**, preto bol hlavný cieľ stanovený nasledovne:

„Do roku 2030 chceme byť sociálnejšia, zelenšia, dostupnejšia, inteligentnejšia a pracovne atraktívnejšia obec“

Predpokladom pre úspešný rozvoj mikroregiónu je budovanie trvaloudržateľnej ekonomiky, zabezpečenie kvalitnej verejnej infraštruktúry, atraktivity územia a kvalita ľudských zdrojov.

4.2 Stanovenie cieľov, priorít a opatrení

Dominantnú úlohu v procese napĺňania vízie vo vymedzenom časovom období zohráva stratégia rozvoja, ktorá sa prostredníctvom koncentrácie kľúčových disparít zameriava na riešenie lepšieho využívania existujúcich (tradičných) zdrojov a zároveň, na základe príležitostí a nových faktorov vytvára nové možnosti rozvoja v nasledujúcom programovom období. Stanovený bol systém cieľov, ich súvislostí a indikátory na strom výziev a problémov.

Hlavný cieľ: Zdravá obec s udržateľnou a odolnou ekonomikou, kvalitnými službami s modernou samosprávou a angažovanými komunitami.

Hlavný cieľ bude naplnený prostredníctvom čiastkových cieľov:

- *Budovať technickú infraštruktúru obce, hlavne v nadväznosti na zvýšený záujem o nové lokality*
- *Budovať konkurencieschopnú miestnu ekonomiku s minimálnymi negatívnymi vplyvmi na životné prostredie*
- *Vytvárať podmienky pre spokojný život v modernej obci s kvalitnými službami a občianskou vybavenosťou*
- *Chrániť životné prostredie a zdravie obyvateľov - Rozvíjať cestovný ruch a propagáciu obce*
- *Zapojiť verejnosť do rozvoja obce a zvýšiť transparentnosť procesov v samospráve*

Štruktúra priorít a ich väzby: Obec si stanovila tri prioritné oblasti s ohľadom na ďalšie špecifické ciele, ktoré budú spomenuté ďalej. Definovali sme 3 základné prioritné oblasti:

Obr. č. 6 Štruktúra priorít

4.2.1 Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority

Ciele mikroregiónu sú určené na základe Partnerskej dohody, ako aj samotného OP Slovensko. Na tomto základe vznikol Strom výziev a problémov, ktorý je totožný so stromom našich cieľov. Nakoľko riešenie každého problému sa v našej samospráve stáva cieľom a prioritou.

STRATEGICKÉ CIELE:

1. Hospodárska oblasť
2. Sociálna oblasť
3. Environmentálna oblasť

ŠPECIFICKÉ CIELE:

1. Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia obec
2. Prepojenejšia obec
3. Sociálnejšia obec
4. Zeleňšia obec
5. Obec bližšie k občanom

Pre strategický prístup sme zvolili podporovanú Smart stratégiu, ktorá je založená na posilnení silných stránok a využívaní príležitostí, ktoré boli definované v SWOT analýze. Veľmi dôležitým prvkom rozvoja mikroregiónu je jeho dobrá dopravná dostupnosť ku krajskému mestu Trenčín a mesta Bánovce nad Bebravou a obcí s kvalitným občianskym vybavením pre svojich obyvateľov. Participácia a súdržnosť sú jedným zo základných nástrojov ako dosiahnuť rozvoj jednotlivých obcí a celého územia. Riešenie relatívne širokého spektra existujúcich rozvojových potrieb je závislé na aktívne vstupujúcich aktéroch z verejného, súkromného a neziskového sektora, ktorí majú rôzne kompetencie, záujmy a finančné zdroje.

Na základe dole uvedenej tabuľky s rozdelením cieľov, priorít a špecifických cieľov je jasné, že partnermi, ktorí budú zapojení pri implementácii PHRSR sú všetky subjekty v obciach.

V **oblasti hospodárskej** ide najmä o podnikateľov, ale s ohľadom na špecifický cieľ prepojenejšia obec aj o všetkých obyvateľov, kde každý využíva dopravné spojenie, komunikácie v obci. V neposlednom rade sa digitalizácia dotkne každej sféry života a preto je jasné, že rozvojové aktivity v tejto oblasti nie sú len o zapojení podnikateľov, ale všetkých obyvateľov. **Cieľom obce na roky 2024-2030 v hospodárskej oblasti je zvyšovanie konkurencieschopnosti a tvorba pracovných príležitostí.** Tento cieľ sa bude napĺňať prostredníctvom *3 špecifických cieľov a 4 vybraných opatrení.*

Sociálna oblasť je zameraná na všetky vekové kategórie obyvateľov. Či už hovoríme o deťoch s ich využívaním materskej či základnej školy, alebo o staršie obyvateľstvo využívajúce našu opatrovateľskú službu či Zariadenie opatrovateľských služieb. Nemožno zabudnúť, že v tejto časti sa pracuje aj s trhom práce a preto obyvatelia v produktívnom veku sú tiež veľmi dôležitým partnerom pri implementácii tejto oblasti. **Cieľom obce na roky 2024-2030 v sociálnej oblasti je vytvoriť podmienky pre kvalitný život občanov.** Tento cieľ sa bude napĺňať prostredníctvom *2 špecifických cieľov a 4 vybraných opatrení.*

Environmentálna oblasť je oblasť ktorá sa týka celého spektra obyvateľov, podnikateľov a návštevníkov obce. Je nám jasné, že v tejto časti je veľmi dôležité využívanie synergie a spolupráce medzi jednotlivými skupinami, nakoľko životné prostredie a jeho ochrana je v rukách každého jednotlivca. **Cieľom obce na roky 2024-2030 v environmentálnej oblasti je ochrana a tvorba životného prostredia.** Tento cieľ sa bude napĺňať prostredníctvom *2 špecifických cieľov a 6 vybraných opatrení.*

Tab. č.23. Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov

1. Strategický cieľ HOSPODÁRSKA OBLASŤ	
1 Špecifický cieľ - Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia obec 2 Špecifický cieľ - Prepojenejšia obec 5 Špecifický cieľ - Obec bližšie k občanom	
Opatrenie 1.1	Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci.
Opatrenie 1.2	Optimálna sieť zmodernizovaných verejných budov.
Opatrenie 1.3	Kvalitné, bezpečné a udržiavané miestne komunikácie, chodníky
Opatrenie 1.4	Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu, marketing
2. Strategický cieľ SOCIÁLNA OBLASŤ	
3 Špecifický cieľ - Sociálnejšia obec 5 Špecifický cieľ - Obec bližšie k občanom	
Opatrenie 2.1	Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov.
Opatrenie 2.2	Podpora aktivít a projektov v oblasti školstva a vzdelávania vrátane zlepšenia materiálno technických podmienok škôl a školských zariadení
Opatrenie 2.3	Podpora kultúrnych, športových a spoločenských podujatí
Opatrenie 2.4	Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom
3. Strategický cieľ ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ	
4 Špecifický cieľ - Zelenšia obec 5 Špecifický cieľ - Obec bližšie k občanom	
Opatrenie 3.1	Dobudovanie verejného vodovodu
Opatrenie 3.2	Plynofikácia obce a obnoviteľné zdroje
Opatrenie 3.3	Úsporne a esteticky osvetlená obec a ozvučená s dôrazom na bezpečnosť
Opatrenie 3.4	Obec s účinným, ekonomicky udržateľným a ekologickým systémom odpadového hospodárstva.
Opatrenie 3.5	Ochrana obyvateľov pred povodňami.
Opatrenie 3.6	Podpora aktivít v oblasti prírodného dedičstva

Tab. č.24. Partneri pre implementáciu PHRSR

Obce	Bobot, Dubodiel, Horňany, Motešice, Neporadza, Petrova Lehota, Svinná, Trenčianske Jastrabie, Trenčianske Mitice, Veľká Hradná
Verejnosť a dotknutá verejnosť	osoby zapojené do procesu tvorby PHRSR
Sociálno-ekonomický partneri rozvoja obce	<p>Obec Bobot: LUDOPRINT a.s, Poľnohospodárske družstvo Bobot-Horňany,, Urbariát Bobot I, Urbariát Bobotska Lehota, TJ Tatran Bobot, Pozemkové spoločenstvo Bobot, Dychová hudba Boboňanka, Klub turistov, Slovenská pošta, a.s., COOP Jednota Prievidza, spotrebné družstvo, ZŠ a MŠ Bobot, Farský úrad Bobot.</p> <p>Obec Dubodiel: Spolagro Eko, s.r.o. Dubodiel, Štátne lesy SR, š. p., Lesná správa Dubodiel, R.Š. plus, s.r.o., Slovenská pošta, a.s Spolagro Eko, s.r.o. Dubodiel, Štátne lesy SR, š. p., Lesná správa Dubodiel, R.Š. plus, s.r.o., Slovenská pošta, a.s., ZŠ s MŠ Dubodiel, Farský úrad Dubodiel.</p> <p>Obec Horňany: ZAMA predajňa potravín, Pizzeria & bar Pohoda, Drevovýroba Brachtýr Svinná, LM autoservis, Poľnohospodárske družstvo Bobot-Horňany, PD Vlára Nemšová, TJ Slovan Horňany, Jednota Dôchodcov, Miestna organizácia zväzu chovateľov poštových holubov, Urbariát, Poľovné združenie Vyšovec, SHR.</p> <p>Obec Motešice: Prima group s. r. o., Furioso s.r.o. - žrebčín Motešice, Poľovné združenie Vyšovec, DHZ Motešice, TJ Dynamo Motešice, Slovenská pošta Motešice, ZŠ s MŠ Motešice, Rímskokatolícka cirkev - Farnosť Motešice</p> <p>Obec Neporadza: Prima group, s.r.o., Juraj Lančarič, spracovanie dreva, Združenie súkromných vlastníkov lesov, Pozemkové a lesné spoločenstvo Bošianska Neporadza, TJ Slovan Neporadza, DHZ Neporadza, Jednota dôchodcov Slovenska, miestna organizácia, Miticko - Neporadzky poľovnícky spolok - poľovné združenie, Bradu - Branislav Dužek - záhradkárské a chovateľské potreby, Nicol One s.r.o., rozličný tovar, Rozličný tovar Tatiana Laššová, Lukáš Ševčík - umelecký rezbár, ZŠ a MŠ Neporadza</p> <p>Obec Svinná: Rímsko-katolícka Cirkev, Farnosť Svinná, Základná škola Svinná Materská škola Svinná, Základná umelecká škola vo Svinnej, Dobrovoľný hasičský zbor Svinná, Miestny Odbor</p>

Matice Slovenskej, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenský rybársky zväz, Hudobná skupina Comeback, Pozemkové spoločenstvo urbárikov obce Svinná, Slovenský červený kríž, Coop Jednota SD, , CDRC, s.r.o., Pekáreň Inovec, Kopecká Marcela, Real – K, s.r.o., Real – bau SK, s.r.o., Slovenská pošta a.s., Nitrutex, výrobné družstvo tkáčske, KUPAS TRADE, s.r.o., Mlyn Trenčan s.r.o. Agrotria s.r.o.

Obec Trenčianske Jastrabie:

ZŠ a MŠ v Trenčianskom Jastrabí, Obecná knižnica Trenčianske Jastrabie, OZ Emergency support, Babinec, Dobrovoľný hasičský zbor v Trenčianskom Jastrabí, TJ INOVEC Trenčianske Jastrabie, o.z, Klub Stolného Tenisu DRIVE Trenčianske Jastrabie, WORLD JUMPING TRENČIANSKE JASTRABIE, Kaderníctvo LENKA, Kaderníctvo Katarína Pecárová, Salón Ivet, Studio DAHLIA, COOP Jednota, HELD, Mäsiarstvo MAJA, ZLATNÍCTVO Anna Kmeťová, Kvetinárstvo ADRIANA, Predajňa Praktik, Slovenská pošta, a.s. – Trenčianske Jastrabie, ICHTOS s.r.o., ambulancia praktického lekára pre dospelých, Detský lekár, Zubný lekár, Lekáreň Pod Inovcom

Obec Trenčianske Mitice:

Miticko –neporadzký poľovnícky spolok, Združenie súkromných vlastníkov lesov časť Zemianske Mitice, Lesné pozemkové spoločenstvo Kostolné Mitice, Pozemkové spoločenstvo lesy Rožňové Mitice, Pozemkové spoločenstvo pasienky Rožňové Mitice, Dobrovoľný hasičský zbor Trenčianske Mitice, Športový karate klub Suchánkovej , Predajňa rozličného tovaru Oľga Králiková a Nicol One, s.r.o., best4stage, s. r. o. ,Fodrek s.r.o., Peter Červenec – Tatratrans, Vladimír Gallo – Gallokov, Trenčianske minerálne vody a.s., závod Plniareň minerálnych vôd, Poľnohospodárske družstvo Trenčianske Mitice, AGRO – FERMAT s.r.o., Veľké Ostratice, Samostatne hospodáriaci roľník Pavol Jánošík

Obec Veľká Hradná:

Coop Jednota, Vladimír Detko- PAP potraviny, Poľnohospodárske družstvo, Urbariát Veľká Hradná, pozemkové spoločenstvo, ZŠ s MŠ Veľká Hradná - samostatný právny subjekt, zriaďovateľ obec VH, Obecný futbalový klub Veľká Hradná (o. z.), DHZO Veľká Hradná, Atletický Klub A.K. Dukla Trenčín, Detská folklórna skupina DFSk Jarabinka, Poľovnícke združenie Hradište- Veľká Hradná, miestni včelári.

5 ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE A HODNOTENIA

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mikroregiónu Machnáč-Inovec je strednodobý dokument, prostredníctvom ktorého sa uskutočňuje podpora miestneho rozvoja s dôrazom na sociálno-ekonomickú sféru, ako aj ďalšie oblasti rozvoja mesta. Charakterizuje sa ako **program cielených opatrení, prípadne intervencií**, ktorý bol navrhnutý pre oživenie ekonomického a sociálneho rozvoja, ako aj iných oblastí. Konkretizuje opatrenia na dosahovanie strategických cieľov. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je dôležitý najmä preto, že sumarizuje základné informácie o obciach k stratégii vo všetkých súvislostiach rozvoja. Slúži ako koncepčný materiál pre formulovanie cieľov rôznych projektových zámerov. Slúži tiež ako podklad pre žiadosti o finančnú podporu na realizáciu týchto projektových zámerov a tiež na upresňovanie, získavanie a koordináciu partnerov na území obce.

Zodpovednosť za plnenie celého programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mikroregiónu majú najvyššie orgány **Obecné zastupiteľstvá na čele so starostom a starostkami obcí**. Dokument PHRSR bol vypracovaný v súlade s požiadavkami zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý bol zmenený a doplnený zákonom 309/2014 Z. z. Programové a strategické ciele vychádzajú z endogénnych rozvojových faktorov nachádzajúcich sa na území mikroregiónu, berú do úvahy exogénne zdroje a tendencie. Realizačná časť PHRSR nadväzuje na programovú časť a zameriava sa najmä na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obcí, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja mikroregiónu s ustanovením merateľných ukazovateľov a na vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja jednotlivých obcí samostatne formou akčných plánov.

Nevyhnutnosť tvorby dokumentu vychádza najmä **z podpory zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu**, na ktoré sa obsah dokumentu viaže. PHRSR predstavuje nástroj komunikácie mikroregiónu, **vymedzuje hlavné problémy, identifikuje priority, riadi rozvoj a iniciuje zmeny**. Realizácia PHRSR je zabezpečená koordinovaným prístupom a spoluprácou so všetkými aktérmi regionálneho rozvoja na území mikroregiónu.

Jednotlivé opatrenia, ktoré boli zadané a sú potrebné pre ďalší rozvoj obce sú rozdelené **do 3 častí HOSPODÁRSKA, SOCIÁLNA a ENVIRONMENTÁLNA** - tie sú zároveň základné ciele a oblasti rozvoja. Jednotlivé opatrenia obsahujú indikatívne aktivity, ktoré považujeme za podstatné pre ďalšie napredovanie mikroregiónu a rozvoj.

5.1 Nástroje na implementáciu stratégie

5.1.1 Hospodárska oblasť

V oblasti hospodárskych cieľov obce so zameraním na špecifické ciele:

- ✓ **1 Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia obec**
- ✓ **2 Prepojenejšia obec**
- ✓ **5 Obec bližšie k občanom**

Sú evidované 4 opatrenia na ich dosiahnutie:

- **Opatrenie 1.1** Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci
- **Opatrenie 1.2** Optimálna sieť zmodernizovaných verejných budov
- **Opatrenie 1.3** Kvalitné, bezpečné a udržiavané miestne komunikácie, chodníky
- **Opatrenie 1.4** Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu, marketing

5.1.1.1 Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci

Podnikateľský sektor je výrazným prvkom napredovania každej obce. Či už z hľadiska socioekonomického rozvoja, tvorby pracovných miest, ekonomického prínosu, alebo z pohľadu poskytovania služieb pre obyvateľov. Blízkosť pracoviska je tiež veľmi výrazným prvkom v rozhodovaní obyvateľov o mieste ich trvalého bydliska a života s rodinou.

Obec by mala vychádzať v ústrety záujemcom o podnikanie a podnikateľom v obci a vytvárať podmienky na ich konkurencieschopné podnikanie. Lokalita atraktívna svojou lokalizáciou od krajského mesta Trenčín a mesta Bánovce nad Bebravou či Trenčianske Teplice tento fakt iba podporuje. Sú tu vhodné podmienky aj pre návrat k poľnohospodárskej malovýrobe, chovu zvierat a výrobe poľnohospodárskych produktov. Táto činnosť by mohla byť zaujímavá aj v prípade, že by pokrývala iba potreby občanov obce, resp. blízkeho okolia.

V povedomí obyvateľov treba preto pestovať vzťah k poľnohospodárstvu, ktoré k vidieckemu spôsobu života nesporne patrí a to predovšetkým v snahe udržať takú mieru obhospodarovania súkromných poľnohospodárskych plôch, ktorá nenaruša vzhľad okolia a neznižuje kvalitu pôdy.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 1.1.1 *Spracovanie stratégie podpory podnikania a zvýšenie informovanosti o možnostiach podpory zo strany obce, VUC, štátu, EÚ*
- 1.1.2 *Komunikácia s hlavnými sociálno-ekonomickými partnermi pri koordinácii rozvojových aktivít*
- 1.1.3 *Zakladanie a podpora malých a stredných podnikov aj s majetkovou účasťou obce*
- 1.1.4 *Podpora tradičných odvetví a zavádzanie nových technológií-poľnohospodárstvo*

- 1.1.5 *Inteligentné mestá a regióny, digitálne riešenie pre podnikateľov a obyvateľov*
- 1.1.6 *Priemyselná transformácia*

5.1.1.2 Optimálna sieť zmodernizovaných verejných budov

Rekonštrukcia verejných budov, ich modernizácia s ohľadom na nízku energetickú náročnosť verejných budov je dôležitým rozvojovým prvkom v každej obci. Obce majú vo vlastníctve viacero budov, kde v niektorých prebehla rekonštrukcia v minulom období, avšak vždy je potrebné ísť s novými trendami, najmä čo sa týka ochrany životného prostredia, využívania obnoviteľných zdrojov energie, elektronizácie a digitalizácie verejných služieb a bezpečnosti.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 1.2.1 *Rekonštrukcia obecného úradu, zvýšenie energetickej efektívnosti, digitalizácia, vybavenie, rekonštrukcia vnútorných priestorov*
- 1.2.2 *Rekonštrukcia kultúrneho domu, zvýšenie energetickej efektívnosti, digitalizácia, vybavenie, rekonštrukcia vnútorných priestorov*
- 1.2.3 *Rekonštrukcia a rozšírenie domu smútku zvýšenie energetickej efektívnosti, digitalizácia, vybavenie*
- 1.2.4 *Rekonštrukcia a rozšírenie obecného cintorína*
- 1.2.5 *Rekonštrukcia a modernizácia Zdravotného strediska*
- 1.2.6 *Rekonštrukcia a modernizácia futbalového ihriska/ športového areálu*
- 1.2.7 *Rekonštrukcia Hasičskej zbrojnice, zvýšenie energetickej efektívnosti, digitalizácia, vybavenie*
- 1.2.8 *Digitalizácia a obnova knižného fondu, rekonštrukcia knižnice + zvýšenie energetickej efektívnosti, digitalizácia, modernizácia, vybavenie*
- 1.2.9 *Rekultivácia verejných oddychových zón v obci, úprava a tvorba verejných priestranstiev v obci*

5.1.1.3 Kvalitné, bezpečné a udržiavané miestne komunikácie, chodníky

Základná infraštruktúra v podobe kvalitných miestnych komunikácií a upravených verejných priestranstiev tak, aby zodpovedala environmentálnym a bezpečnostným požiadavkám. V tomto prípade je nevyhnutné rekonštruovať nevyhovujúce komunikácie a plochy. K rekonštrukcii komunikácií patrí aj rekonštrukcia verejných priestranstiev a úprava zelene predovšetkým v zastavanom centre obce. Budovanie chodníkov zvyšujúcich bezpečnosť chodcov, prípadná rekonštrukcia resp. udržiavanie dobrého stavu jestvujúcich autobusových zastávok, lavičiek a inej drobnej infraštruktúry v obci. Moderný verejný rozhlas a osvetlenie, ktoré je energeticky nenáročne. Patrí sem tiež budovanie inžinierskych sietí k novým obytným zónam. Zahŕňame sem aj rekonštrukciu cestnej, miestnej a účelovej komunikácie, lesných ciest, poľných ciest.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 1.3.1 *Rekonštrukcia miestnych komunikácií, lesných a poľných ciest a dobudovanie do nových častí, rekonštrukcia a rozšírenie miestnych komunikácií*
- 1.3.2 *Rekonštrukcia chodníkov v obci*
- 1.3.3 *Rekonštrukcia asfaltových plôch a parkovísk*
- 1.3.4 *Značenie ciest chodníkov a ulíc, dopravné značenie, merače rýchlosti, spomaľovače - Značenie ulíc na miestnej úrovni podľa zaužívaných názvov*
- 1.3.5 *Bezpečnostné prvky v cestnej premávke*
- 1.3.6 *Príprava nových lokalít na výstavbu IBV podľa dopytu*
- 1.3.7 *Pozemkové vysporiadanie, zmeny a doplnky v územnoplánovacej dokumentácii, pozemkové úpravy obce*

5.1.1.4 Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu, marketing

Cieľom obce je aj vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu. Organizácia kultúrnych podujatí a akcií podporujúca širšie možnosti kultúrneho využitia v obci úzko súvisí s dobrým technickým stavom objektov, ktoré sú predmetom kultúrnych aktivít.

Patrí sem rekonštrukcia kultúrnych domov, ale i príprava vonkajších priestorov pre organizáciu kultúrno-spoločenských akcií. Na úseku športu a športových aktivít - nevyhnutné vymedziť priestor na športové aktivity, aby nedochádzalo k svojvoľnému devastovaniu okolia za účelom prevádzania športových aktivít, ako aj rozvíjať športové aktivity detí a mládeže aplikovateľné pre obec. Keďže sa v obci nachádzajú tiež národné kultúrne pamiatky NKP musí sa obec postarať o zachovanie a obnovu týchto kultúrnych pamiatok. Tie ďalej môže využívať na rozvoj cestovného ruchu v obci, ale predovšetkým v záujme zachovania kultúrneho dedičstva.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 1.4.1 *Výstavba viacúčelového ihriska*
- 1.4.2 *Výstavba/rekonštrukcia pamätnej izby/múzea*
- 1.4.3 *Vybudovanie rozhľadne, náučné chodníky, oddychové miesta*
- 1.4.4 *Dostupnosť a propagácia prírodných a historických pamiatok a ich obnova*
- 1.4.5 *Podpora vytvárania nových atraktivít v obci*
- 1.4.6 *Spracovanie histórie, monografie obce*
- 1.4.7 *Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií a ich maximálne využitie v CR*
- 1.4.8 *Rozvíjanie a podpora nových športových aktivít v obci, cyklotrasy, elektro nabíjacie stanice*
- 1.4.9 *Vybudovanie kultúrneho a spoločenského centra obce*
- 1.4.10 *Spolupráca s ostatnými obcami - Medzi obecná spolupráca medzi okolitými obcami a v rámci mikroregiónu*

Väzby na strategické dokumenty kraja

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trenčianskeho kraja na roky 2022-2030 úzko nadväzuje na jednotlivé dokumenty, ktoré boli vypracované na regionálnej úrovni. Pre záujmové územie mikroregiónu Machnáč-Inovec uvádzame súlad s prioritami, cieľmi a opatreniami PHRSR TSK na nové obdobie. Z hľadiska priorit Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja sa mikroregiónu dotýkajú priamo nasledovné priority a opatrenia z pohľadu hospodárskeho cieľa:

Priorita Inovatívny kraj

Strategický cieľ 1 Inovatívna regionálna ekonomika a rozvoj SMART infraštruktúry

Špecifický cieľ 1.2 Podpora regionálnej ekonomiky a inovatívne partnerstvá

Opatrenie:

- c) podpora obecných sociálnych podnikov a sociálnych podnikov MaS
- d) infraštruktúra pre podnikanie vrátane priemyselných parkov

Špecifický cieľ 1.3 Udržateľné a inovatívne poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

Opatrenie:

- a) podpora modernizácie poľnohospodárskych areálov
- b) podpora efektivity prvovýroby (budovanie závlah, digitalizácia prvovýroby, zlepšenie životných podmienok zvierat, podpora neproduktívnych investícií (budovanie/rekonštrukcia skladovacích kapacít na hospodárske hnojivá, podpora nových technológií v oblasti prvovýroby
- d) budovanie a podpora systémov podpory lesného hospodárstva
- e) ekologizácia prvovýroby napr. využitie alternatívnych metód ochrany rastlín (znižovanie množstva používaných chemických ochranných látok
- k) obnova potenciálu lesného hospodárstva a všetkých funkcií lesov, ktoré sú narušené prírodnými a antropogénnymi faktormi, prispôsobenie sa negatívnym vplyvom klimatickej zmeny, eliminácia invázných druhov drevín,
- l) zakladanie a obnova sprievodnej a rozptýlenej vegetácie (háje, ostrovčeky, remízky, atď.) v poľnohospodárskej krajine

Špecifický cieľ 1.4 Cestovný ruch ako pilier regionálnej ekonomiky

Opatrenie:

- a) rozvoj cykloturistiky ako segmentu cestovného ruchu – budovanie a údržba siete cykloturistických trás, vrátane infraštruktúry (lávky, odpočívadlá, rozhľadne, tematické infotabule a pod.),
- c) budovanie a kompletizácia infraštruktúry najmä cyklotrás prepájajúcej špecifické prvky atraktivity regiónov (komplementárne ku sieti cyklodopravy),
- d) obnova národných kultúrnych pamiatok, kultúrnych pamiatok (vrátane sakrálnych) ako významných atrakcií cestovného ruchu,
- e) obnova a modernizácia ostatnej kultúrnej infraštruktúry (vrátane vybavenosti),
- h) využitie prírodného potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu vrátane podpory kúpeľníctva,
- i) podpora tradičnej živej kultúry a folklóru ako atraktorov cestovného ruchu,

- j) podpora rozvoja ekoturizmu a voľnočasových aktivít zameraných na ochranu prírody,
- k) využitie náboženských pamiatok a aktivít pre rozvoj cestovného ruchu (pútnické miesta, historické pamiatky a pod.),
- l) využitie potenciálu športu a aktívneho životného štýlu pre rozvoj cestovného ruchu
- m) rozvoj regionálnych produktovej cestovného ruchu v kraji na báze regionálnych špecifik,

Strategický cieľ 3 Rozumný kraj, mestá a obce

Špecifický cieľ 3.2 Infraštruktúra pre rozumné mestá a obec (smart cities)

Opatrenie:

- b) platformy pre zdieľanie informácií s verejnosťou napr. smart verejný rozhlas a pod.

Špecifický cieľ 3.3 Moderné služby rozumných miest, obcí a regiónov

Opatrenie:

- a) digitalizácia služieb pre verejnosť,
- c) digitalizácia knižníc,
- d) digitalizácia vzdelávacích materiálov pre školstvo,
- f) digitalizácia a prepojenie rôznych informácií potrebných pre obyvateľov (napr. digitalizácia farských matríc v nadväznosti na spoluprácu so štátnou správou pri evidovaní uzatvorených manželstiev, pohrebov a pod.),
- g) infraštruktúra pre dostupný internet na celom území kraja,

Špecifický cieľ 3.4 Spolupracujúci a efektívny kraj, región, mestá a obce

Opatrenie:

- b) podpora kreovania a spoločného poskytovania služieb na báze regionálnej spolupráce samospráv – napr. v oblasti územného plánovania, manažmentu operácií regionálneho rozvoja a pod.

Špecifický cieľ 3.5 Bezpečný kraj, región, mestá a obce

Opatrenie:

- a) budovanie systémov a prvkov zvyšovania bezpečnosti obyvateľov, ochrany zdravia a životov (napr. kamerové systémy, bezpečné priechody a pod.),
- b) obnova existujúcich systémov vrátane potrebnej infraštruktúry v regiónoch (napr. mestské polície, dobrovoľné zložky hasičského zboru).

Priorita Zelený kraj

Strategický cieľ 1 Energetická efektívnosť územia a verejnej infraštruktúry

Špecifický cieľ 1.1 Obnoviteľné zdroje energie

Opatrenie:

- a) inštalácia OZE lokálnych zdrojov využívajúc verejné budovy, bytové domy, brownfields a voľné nevyužívané plochy výrobných podnikov

Špecifický cieľ 1.2 Energetická efektívnosť verejnej infraštruktúry

Opatrenie:

- c) obnova a modernizácia systémov verejného osvetlenia

Priorita Prepojený kraj

Strategický cieľ 1 Ekologická multimodálna mobilita

Špecifický cieľ 1.3 Cyklomobilita

Opatrenie:

- b) regionálna a lokálna sieť cyklotrás prepájajúce sídla, vrátane siete cyklotrás na území miest pre zvýšenie dostupnosti dochádzky za prácou, vzdelaním a službami v území,
- e) budovanie cykloparkovísk na spoločných územiach železničných, autobusových terminálov atď.

Strategický cieľ 2 Bezpečná dopravná infraštruktúra

Špecifický cieľ 2.2 Bezpečná cestná infraštruktúra

Opatrenie:

- d) balík zámerov obnovy a modernizácií ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií na území kraja
- e) zvyšovanie bezpečnosti na kritických úsekoch cestnej siete (budovanie peších komunikácií, priechody pre chodcov, zmena organizácie dopravy, zmena technického riešenia križovatiek (napr. prebudovanie na kruhové križovatky a pod.), zmena technického riešenia povrchov (hladký povrch a bezpečné vedenie špeciálnej infraštruktúry cez automobilovú dopravu, bezbariérovosť a pod.)
- f) obnova a rekonštrukcia mostných objektov na území kraja,
- i) upokojuvanie dopravy a zvyšovanie bezpečnosti na kritických úsekoch cestnej siete (napr. v obytných zónach) aj formou prvkov, ktoré zvyšujú bezpečnosť dopravy, napr. budovaním vyvýšených križovatiek, stavebných spomaľovačov, vyvýšených priechodov pre chodcov (mimo hlavných tranzitných komunikácií); spomaľovacích ostrovčekov pred vjazdom do obce, školských zón a pod.

Priorita Zdravý, vzdelaný a sociálny kraj

Strategický cieľ 2 Moderné vzdelávanie, šport a životný štýl

Špecifický cieľ 2.3 Podpora športu a zdravého životného štýlu

Opatrenie:

- a) budovanie a obnova multi-športovísk, budovanie regionálnej špecifickej športovej infraštruktúry, obnova existujúcej infraštruktúry,
- b) rekonštrukcia športových areálov, kúpalísk,
- c) vybudovanie a obnova športovo-rekreačných zón, siete náučných chodníkov, zelených oáz
- d) zlepšenie športových možností pre obyvateľov kraja,
- e) podpora športovej infraštruktúry na školách, prepojenie školstva a športu
- g) vybudovanie siete ekocentier, podpora voľnočasových, vzdelávacích a osvetových aktivít zameraných na ekológiu a ochranu prírody

5.1.2 Sociálna oblasť

V oblasti sociálnych cieľov obce so zameraním na špecifické ciele:

- ✓ **3 Sociálnejšia obec**
- ✓ **5 Obec bližšie k občanom**

Sú evidované 4 opatrenia na ich dosiahnutie:

- **Opatrenie 2.1** Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov
- **Opatrenie 2.2** Podpora aktivít a projektov v oblasti školstva a vzdelávania vrátane zlepšenia materiálo technických podmienok škôl a školských zariadení
- **Opatrenie 2.3** Podpora kultúrnych, športových a spoločenských podujatí
- **Opatrenie 2.4** Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom

5.1.2.1 Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov

Dôležitým prvkom rozvoja je starostlivosť o znevýhodnené skupiny obyvateľov. Opatrovateľská služba v obciach, Zariadenie opatrovateľských služieb, rozvoz jedál, služby sociálneho charakteru prispievajú k plnohodnotnému života obyvateľov čo má byť jedným zo základných cieľov každej obce. Cieľom obcí je aj výstavba nájomných bytov, kde by boli prednostne umiestňované menej zárobkové osoby a rodiny ohrozené chudobou. Práca s nezamestnanými ako aj podpora ich začleňovania patrí taktiež k našim úlohám a preto ju máme v zámeroch mikroregiónu pre nasledujúce obdobie. Opatrenie počíta so zabezpečením primeranej sociálnej starostlivosti odkázaným občanom vo forme ošetrovateľskej starostlivosti na úrovni obce. Tu je možné zabezpečiť čiastočnú opatrovateľskú starostlivosť.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 2.1.1 *Vybudovanie Domu sociálnych služieb, zvýšenie energetickej efektívnosti, digitalizácia, vybavenie*
- 2.1.2 *Opatrovateľská služba v obci, denné centrum, modernizácia, komunitné centrum*
- 2.1.3 *Výstavba nájomných bytov*
- 2.1.4 *Znižovanie nezamestnanosti a aktivácia nezamestnaných – práce pre nezamestnaných zabezpečenie pracovných pomôcok a náradia, školenia, poistenie, spolupráca s ÚPSVaR, podpora zamestnávania obyvateľov*
- 2.1.5 *Podpora sociálne znevýhodnených skupín osôb, marginalizované skupiny, utečenci a iné vylúčené a znevýhodnené skupiny*

5.1.2.2 Podpora aktivít a projektov v oblasti školstva a vzdelávania vrátane zlepšenia materiálo technických podmienok škôl a školských zariadení

Kvalitné vzdelávanie a podmienky pre základné i nadstavbové vzdelávanie je v momentálnom období transformácie priemyslu na vzdelanostno - vedecké fungovanie veľkou prioritou. Nakoľko sa v mikroregióne nachádzajú aj materské ako aj základné školy je našou prioritou poskytnúť žiakom moderné, didaktické vzdelávanie, ktoré naplní najvyššie očakávania a štandardy. Preto je našim cieľom mať školstvo v obciach na vysokej úrovni či už z hľadiska stavu budov, alebo vybavenia, digitalizácie a techniky ktorá je v modernom školstve nevyhnutnou súčasťou.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 2.2.1 *Rekonštrukcia Materskej a Základnej školy, zvýšenie energetickej efektívnosti, digitalizácia, vybavenie, rekonštrukcia vnútorných priestorov a vybavenie kuchyne a jedálne, vonkajšie priestory*
- 2.2.2 *Digitalizácia, technické a materiálové vybavenie s ohľadom na moderné a interaktívne metódy výučby*
- 2.2.3 *Podpora vzdelávacích programov MŠ a ZŠ, krúžková činnosť, vydávanie publikácií, interaktívne programy, výmenné pobyty, technologické vybavenie*

5.1.2.3 Podpora kultúrnych, športových a spoločenských podujatí

Kultúra je v mikroregióne na vysokej úrovni a to najmä organizovaním pravidelných podujatí v obciach Takéto podujatia sú aj v oblasti športových a spoločenských akcií. Tešia sa veľkej obľube a je dôležité v nastavenom trende pokračovať. Pandémia Covid – 19 nám ukázala, ako zle vplýva separácia a nemožnosť stretávania sa na zdravie, psychiku a spoločenské vzťahy. Naším cieľom je vytvárať v mikroregióne všetky možné podmienky pre rozvoj spoločenského a komunitného života, či už tvorbou programov, alebo tvorbou priestorov na komunitné stretávanie a život v susedstve. Samotný dotazníkový prieskum ukázal, že občania požadujú oveľa viac kultúrnych, športových a spoločenských podujatí.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 2.3.1 *Organizovanie pravidelných kultúrnych, športových či spoločenských podujatí*
- 2.3.2 *Podpora spolkov a združení v obci ako aj ich priestorového a materiálneho vybavenia*

5.1.2.4 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom

Inteligentné mestá a regióny s ohľadom na digitalizáciu patria k pilierom Politiky súdržnosti Európskej únie a taktiež ich považujeme za dôležitý rozvojový predpoklad v modernej dobe akú žijeme. Mnoho vecí prechádza elektronizáciou, tak ako verejná správa, aj život obyvateľov naberá na technologickom smerovaní a obce by vo svojom rozvoji mali počítať aj s modernými technológiami. Kvalitné verejné služby sú spojené aj s tvorbou partnerstiev na

miestnej, regionálnej, národnej ale i cezhraničnej spolupráci. V dobe zlučovania inštitúcií s cieľom zefektívniť ich činnosť a dosiahnuť synergický efekt má účasť v partnerstvách na rôznej úrovni väčší význam ako kedykoľvek v minulosti. Obce sa spájajú do mikroregiónov a do Miestnych akčných skupín v snahe o koordinovanejší rozvoj územia a využitie zvláštností a daností jednotlivých obcí v prospech ostatných účastníkov partnerstva.

Spájanie obcí umožňuje taktiež lepšie čerpanie finančných prostriedkov z EÚ. Pre obce Bobot, Dubodiel, Horňany, Motešice, Neporadza, Petrova Lehota, Svinná, Trenčianske Jastrabie, Trenčianske Mítyce a Veľká Hradná je preto členstvo v mikroregióne nevyhnutné. V súvislosti s polohou obcí v blízkosti hraníc s Českou republikou sa otvárajú mikroregiónu možnosti na využitie slovensko - českej spolupráce s niektorou z obcí v ČR alebo iným mikroregiónom na území Českej republiky. **Slovensko-české partnerstvo** umožní okrem iných pozitívnych dopadov zároveň čerpať finančné prostriedky z programu cezhraničnej spolupráce SK-CZ. Pre toto cezhraničné partnerstvo je potrebné vyhľadať obec/ mikroregión podobné obci/mikroregiónu Machnáč-Inovec a rozvíjať spoločné oblasti spolupráce. Spolupráca umožňuje nachádzať stále nové prístupy k riešeniu rovnakých problémov a naštartovať zrkadlové aktivity, ktoré preukázateľne pomôžu oživiť život v oboch obciach.

Rovnako dôležitá ako spolupráca v rámci verejného sektora je dôležitá aj spolupráca súkromného a verejného sektora ako aj spolupráca s občanmi. Občania ako majitelia objektov, ktoré by mohli slúžiť ako ubytovacie kapacity, resp. ponúkať iné služby, sú pre obec dôležitým artiklom a preto veľmi záleží na úrovni a kvalite tejto spolupráce.

Obce v Združení Mikroregiónu Machnáč-Inovec sa plánujú v novom programovom období zapojiť do členstva v **miestnej akčnej skupine (MAS)**. V rámci tejto účasti bude potrebné aktívne sa podieľať na chode MAS a zodpovedne pripravovať podklady pre riešenie záležitostí MAS s cieľom regionálneho rozvoja.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 2.4.1 *Projekt elektronizácie a digitalizácie služieb verejnej správy – SMART prvky*
- 2.4.2 *Aktualizácia/tvorba rozvojových dokumentov obce*
- 2.4.3 *Využívanie medzinárodnej spolupráce pre rozvojové aktivity a propagáciu obce, budovanie partnerstiev - vytváranie partnerstiev s družobnou obcou*
- 2.4.4 *Výmena zariadení, optických káblov, podperných bodov, zavedenie internetu do káblovej TV, internet, digitalizácia, inteligentné mestá a regióny, kamerové systémy*

Väzby na strategické dokumenty kraja

Z hľadiska priorít Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja sa mikroregiónu dotýkajú priamo nasledovné priority a opatrenia z pohľadu sociálneho cieľa:

Priorita Zdravý, vzdelaný a sociálny kraj

Strategický cieľ 1 Dostupné a efektívne služby

Špecifický cieľ 1.1 Moderné zdravotnícke služby

Opatrenie:

- a) modernizácia a dobudovanie existujúcej infraštruktúry zdravotníckych služieb ambulantnej a ústavnej zdravotnej starostlivosti (nemocnice, polikliniky, ambulancie, doplnenie a obnova materiálne – technického vybavenia) na území kraja,
- c) budovanie a podpora integrovaných služieb v oblasti zdravotníctva a sociálnych služieb najmä v oblasti dlhodobej starostlivosti,
- d) budovanie systému podpory kapacít terénnej sociálnej a zdravotníckej služby (ošetrovateľskej služby) rešpektujúc regionálne kapacitné požiadavky,
- e) doplnenie, stabilizácia a rozvoj ľudských kapacít (vrátane vzdelávania, odborného rastu, ohodnotenia a vytvárania vhodných pracovných podmienok).

Špecifický cieľ 1.2 Moderné sociálne služby a inklúzivne bývanie

Opatrenie:

- b) kompletizácia siete (modernizácia existujúcich a budovanie nových) zariadení poskytujúcich sociálne služby (ZSS) –rešpektujúc regionálne kapacitné požiadavky, so zabezpečením dostupnosti služieb v súlade s potrebami komunity
- c) kompletizácia siete (modernizácia existujúcich a budovanie nových) zariadení sociálnych služieb, ktoré poskytuje ošetrovateľskú starostlivosť hradenú z verejného zdravotného poistenia rešpektujúc regionálne kapacitné požiadavky, so zabezpečením dostupnosti služieb v súlade s potrebami komunity,
- i) podpora komunitných služieb stabilizujúcich seniorov a osoby v nižších štádiách zdravotnej odkázanosti čo najdlhšie v domácom prostredí,
- n) podpora služieb prevencie, poradenstva a terénnych služieb realizovaných na komunitnej úrovni, rozvoj služieb podpory prechodu prijímateľov sociálnej starostlivosti z inštitucionálnej starostlivosti do komunitnej starostlivosti,

Strategický cieľ 2 Moderné vzdelávanie, šport a zdravý životný štýl

Špecifický cieľ 2.1 Predprimárne vzdelávanie

Opatrenie:

- a) rozširovanie kapacít zariadení predprimárneho vzdelávania na území kraja,
- b) inovácie v oblasti výchovného systému vrátane modernizácie vybavenia zariadení predprimárneho vzdelávania na území kraja.

Špecifický cieľ 2.2 Primárne vzdelávanie

Opatrenie:

- a) rozširovanie kapacít zariadení primárneho vzdelávania na území kraja,
- b) inovácie v oblasti výchovného systému vrátane modernizácie vybavenia zariadení primárneho vzdelávania na území kraja,
- c) podpora komunitných škôl a komunitného vzdelávania,
- d) podpora environmentálneho vzdelávania a osvetu mládeže.

5.1.3 Environmentálna oblasť

Ľudstvo, orgány štátnej správy, ale i Európska únia a vlastne všetky štáty a organizácie si uvedomujú alarmujúci stav životného prostredia, vyčerpávanie zdrojov, ktoré nám ponúka planéta a preto vytvárajú mechanizmy, opatrenia a prijímajú zákony, ktoré sú nevyhnutné k zlepšeniu stavu životného prostredia. Táto téma sa týka každého jednotlivca, vyseparovaním každého možného odpadu, ktorý vyprodukuje, ale aj starostlivosťou o prírodu a životné prostredie môžeme každý prispieť k zachovaniu a obnove životného prostredia. Týmto špecifickým cieľom sme sa priblížili k naplneniu globálnych cieľov strategického dokumentu Európskej zelenej dohody.

V oblasti environmentálnych cieľov obce so zameraním na špecifické ciele:

- ✓ **4 Zelenšia obec**
- ✓ **5 Obec bližšie k občanom**

Je evidovaných 6 opatrení na ich dosiahnutie:

- **Opatrenie 3.1** Dobudovanie kanalizácie, verejného vodovodu a ČOV
- **Opatrenie 3.2** Energetika, plynifikácia a obnoviteľné zdroje
- **Opatrenie 3.3** Úsporne, esteticky osvetlená a ozvučená obec s dôrazom na bezpečie
- **Opatrenie 3.4** Obec s účinným ekonomicky udržateľným a ekologickým systémom odpadového hospodárstva
- **Opatrenie 3.5** Ochrana obyvateľov pred povodňami
- **Opatrenie 3.6** Podpora aktivít v oblasti prírodného dedičstva

5.1.3.1 Dobudovanie kanalizácie, verejného vodovodu a ČOV

V mikroregióne je vybudovanosť kanalizácie na 0 %. V mikroregióne nie je vybudovaná ani ČOV. Bude potrebné dobudovanie verejného vodovodu do niektorých obcí a taktiež počítať so vznikom nových IBV, ktoré so sebou prinášajú potrebu na napojenie na kanalizačnú sieť, vodovod, plyn, elektrinu, osvetlenie a rozhlas. Územne patria do okresu Trenčín, avšak z pohľadu možnosti budovania kanalizácie spadajú geograficky do povodia Nitry. Vzhľadom k pomerne vysokému umiestneniu na hladinou väčších tokov (Bebrava, Nitra) a nízkemu prítoku prítokov Bebravy (Svinica, Machnáč) sa vybudovanie čistiarny odpadových vôd v rámci mikroregiónu javí ako nerealizovateľná záležitosť bez pomoci vyššieho územného celku, resp. štátu.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 3.1.1 *Výstavba/rekonštrukcia miestnej kanalizácie a ČOV*
- 3.1.2 *Výstavba/rekonštrukcia obecného vodovodu*

5.1.3.2 Energetika, plynofikácia a obnoviteľné zdroje

Obce sú v súčasnosti plynofikované na 84,4 %, aj keď je dôležité brať v úvahu novú IBV a vznik nových častí v obciach určených na výstavbu. Naším cieľom je však aj prechod na využívanie obnoviteľných zdrojov energie nielen na obecných a verejných budovách ale v tomto trende podporovať aj obyvateľov obce. Solárne panely, fotovoltika, veterná energia, zelené strechy to je len pár možností ako možno znížiť zaťaženie na životné prostredie.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 3.2.1 *Využívanie obnoviteľných zdrojov energie - Solárne panely, fotovoltika, veterná a vodná energia, biomasa, alternatívne zdroje energie, zelené strechy, vodozádržné opatrenia – využitie v obecných budovách ale i podpora a osveť medzi obyvateľmi*
- 3.2.2 *Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov*

5.1.3.3 Úsporne, esteticky osvetlená a ozvučená obec s dôrazom na bezpečie

Obce majú rekonštruované verejné osvetlenie a rozhlas no napriek tomu s výhľadom do budúceho obdobia je možná jeho modernizácia a znižovanie energetickej náročnosti tohto typu infraštruktúry, v neposlednom rade je dôležité dbať na ochranu pred vandalizmom a pestovať pocit bezpečia prostredníctvom kamerových systémov. V tejto časti považujeme za potrebné aj dbať na miesta kde je možný voľný prístup k internetovej sieti.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 3.3.1 *Dobudovanie verejného osvetlenia do nových častí obce a rekonštrukcia*
- 3.3.2 *Rekonštrukcia a modernizácia verejného rozhlasu a ústredne, bezdrôtový, rozšírenie verejného rozhlasu do nových ulíc a lokalít*
- 3.3.3 *Kamerové systémy v centre obce – rozšírenie, verejné body pre internetové pripojenie wifi*

5.1.3.4 Obec s účinným ekonomicky udržateľným a ekologickým systémom odpadového hospodárstva

V rámci opatrenia je na úrovni obcí dôležité dbať na zlepšenie separácie odpadov a zabezpečenie vhodnej likvidácie nebezpečných odpadov. Na úrovni separácie odpadov je možné navýšenie nádob na separáciu odpadu, rozšírenie portfólia druhov separácie ako i zvláštne separovanie biologického odpadu a hľadanie ciest jeho ďalšieho využitia resp. zhodnotenia. V tejto oblasti je potrebné taktiež zvyšovať povedomie obyvateľov a ich motiváciu k separácii. Pre obec je potrebné do budúca počítať s vybudovaním obecného kompostoviska a zberného dvora pre separovaný zber. Samozrejme aj s materiálno technickým zabezpečením. Prípadné obstaranie komunálnej techniky do obecného majetku pre zvyšovanie bezpečnosti.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 3.4.1 *Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom, mobilne zbery, triedenie odpadu, odstránenie nelegálnych a čiernych skládok, revitalizácia územia*
- 3.4.2 *Vybudovanie zberného dvora – výstavba budovy, oplotenie, zabezpečenie technológií na zber, separovanie a zhodnocovanie odpadov, kontajnerové stojiská*
- 3.4.3 *Projekty osvetvy a propagácie separovaného zberu*
- 3.4.4 *Spracovanie biologického odpadu a zriadenie kompostoviska + technické vybavenie*
- 3.4.5 *Zakúpenie kompostérov a nádob na BRO do každej domácnosti,*
- 3.4.6 *Nákup techniky, traktora so štiepkovačom, vlečkou, radlicou, posýpačom, traktorbager, príp. malé nákladné vozidlo.*
- 3.4.7 *Odstraňovanie čiernych skládok, prevencia pred ich vznikom*

5.1.3.5 Ochrana obyvateľov pred povodňami

Ochrana obyvateľov pred povodňami zahŕňa okrem úpravy vodných tokov a ich regulácie aj príválové dažde, ktoré sú v posledných rokoch veľkým problémom. Obec by v rozvojových aktivitách mala počítať aj s týmto prvkom a hľadať možnosti ako sa vyhnúť škodám na majetku a zdraví obyvateľov.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 3.5.1 *Projekt protipovodňových opatrení a regulácie toku*
- 3.5.2 *Projekt budovania odvodňovacích jarkov v celom katastri obce*
- 3.5.3 *Nákup techniky na ochranu pred povodňami a digitalizácia záchranného systému*
- 3.5.4 *Aktivity na ochranu pred príválovými dažďami*

5.1.3.6 Podpora aktivít v oblasti prírodného dedičstva

Opatrenie je smerované na ochranu prírody, zachovanie priaznivého stavu biotopov a podporu povedomia obyvateľov v oblasti ochrany prírody. Cieľ je možné naplniť dobudovaním infraštruktúry ochrany prírody, teda náučných chodníkov a informačných tabúl. Dostatočná informovanosť verejnosti je prvotným predpokladom k zvýšenej pozornosti a ohľaduplnosti k územiám, ktoré chceme chrániť.

Realizácia opatrenia s naplnením špecifického cieľa pomocou indikatívnych aktivít:

- 3.6.1 *Vybudovanie turistickej a cyklistickej infraštruktúry s ohľadom na zachovanie prírodného dedičstva a environmentalistiku*
- 3.6.2 *Osveta v oblasti ochrany životného prostredia a projekty na vzdelávanie*
- 3.6.3 *Rekonštrukcia pamiatok v obci*
- 3.6.4 *Budovanie oddychových zón, komunitných záhrad a iné*

Väzby na strategické dokumenty kraja

Z hľadiska priorít Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja sa mikroregiónu dotýkajú priamo nasledovné priority a opatrenia z pohľadu environmentálneho cieľa:

Priorita Zelený kraj

Strategický cieľ 2 Obehová ekonomika a manažment odpadov

Špecifický cieľ 2.1 Regionálny manažment odpadov

Opatrenie:

- b) budovanie regionálnej infraštruktúry spracovania odpadov, vrátane biologicky rozložiteľného odpadu,
- c) budovanie systému pre spracovanie odpadov pre energetické zhodnotenie,
- e) budovanie lokálnych zdrojov pre energetické zhodnotenie odpadov (biomasa, bioodpad, tuhé alternatívne palivá a i.),
- f) podpora prechodu na účinné systémy zásobovania teplom v rámci existujúcich zariadení, napr. bioplynové stanice a i.

Špecifický cieľ 2.2 Dostupná a efektívna technická infraštruktúra - vodovody, kanalizácia

Opatrenie:

- a) identifikované balíky investícií podľa Plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Trenčianskeho kraja na roky 2021 – 2027,
- b) balíky investičných zámerov samospráv na budovanie a obnovu infraštruktúry verejnej vodovody,
- c) balíky investičných zámerov samospráv na budovanie a obnovu infraštruktúry verejnej kanalizácie,
- d) ochrana a rozvoj vodných zdrojov na území kraja,
- e) alternatívne prístupy k odkanalizovaniu odpadových vôd: koreňové čistiarne, domové čistiarne vo vybraných územiach kraja.

Špecifický cieľ 2.3 Adaptácia na zmenu klímy, ekosystémové služby a ochrana biodiverzity

Opatrenie:

- b) revitalizácia a budovanie nových prvkov zelenej infraštruktúry v sídlach vrátane opatrení na zvyšovanie biodiverzity (verejné priestory, vnútrobloky, areály ZŠ a MŠ a pod.)

Špecifický cieľ 2.4 Manažment krajiny a protipovodňová ochrana

Opatrenie:

- f) realizácia protipovodňových a regulačných opatrení na tokoch a vodných plochách kraja,
- g) systém čistenia vodných tokov,
- h) úprava (vyzdvihnutie) a obnova mostných konštrukcií v povodiach tokov,
- i) výsadba remízok, alejí, stromoradií a inej zelene na otvorených priestranstvách,
- j) budovanie vodozádržných opatrení vo verejnom priestore sídiel (vsakovanie ako i opätovné využitie vody pre údržbu územia),

Špecifický cieľ 2.5 Environmentálne záťaž a ochrana vody, pôdy a ovzdušia

Opatrenie:

- a) sanácia a revitalizácia plôch zaťažených existujúcou environmentálnou záťažou (likvidácia nelegálnych skládok, envirozáťaž v územiach brownfields, sanácia a revitalizácia skládok komunálneho odpadu),
- e) lokálne zlepšenie kvality ovzdušia, napr.: podporou výmeny starých spaľovacích zariadení v rodinných domoch či bytových domoch za efektívnejšie zariadenia

5.2 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

5.2.1 Organizačné zabezpečenie manažmentu programu

Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok každej obce. **Najvyšším orgánom je obecné zastupiteľstvo.** Starosta/ka obce a najvyšší orgán prijíma rozhodnutia o postupe programu, ustanovuje riadiaci tím, ktorý je poverený riadením procesu. Schvaľuje návrhy a projekty rozvoja a dojednáva partnerské vzťahy. Hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu. Zabezpečuje realizáciu programu a rozhoduje o zmenách. Najvyšší orgán v obci zároveň preberá činnosť riadiaceho tímu.

Hlavnou činnosťou manažmentu programu je dodržať **organizačné a technické zabezpečenie programu, vykonávať kontrolu fyzickú, ekonomickú a kvalitatívnu**, ako aj pomocou ukazovateľov vykonať **monitoring** a viesť evidenciu. Ďalšou činnosťou riadiaceho tímu je urobiť **priebežné a záverečné hodnotenie** a spracovanie správ o stave a výsledkoch. Zvlášť dôležitá je **účasť verejnosti**, pretože určuje výslednú legitimitu a dôveryhodnosť celého programu ako aj jeho plnenie a záväznosť. Verejnosť sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje prostredníctvom svojich zástupcov a účasťou na prerokovávaní čiastkových a celkových výsledkov.

Zároveň je v záujme obcí, aby pri realizovaní jednotlivých aktivít boli oslovené **cieľové skupiny**, pre ktoré je konkrétna aktivita pripravená a zabezpečí komunikáciu s nimi prostredníctvom jeho orgánov. V prípade implementácie PHRSR obecné zastupiteľstvo schvaľuje celý dokument a jedenkrát ročne vyhodnotí jeho plnenie. Kompetenciou zastupiteľstva je aj rozhodovanie o spolufinancovaní jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov, ale aj z rozpočtu obce. V prípade hodnotenia PHRSR zastupiteľstvo schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o aktualizácii programu. Starosta/ka obce riadi samotný proces implementácie, podpisuje schválenie strategického dokumentu, vykonáva uznesenia, zastupuje obec nielen vo vzťahu k právnickým a fyzickým osobám, ale aj vo vzťahu k štátnym orgánom.

5.2.2 Administratívne a inštitucionálne zabezpečenie realizácie PHRSR

Pre Združenie obcí Mikroregión Machnáč-Inovec je príprava a realizácia tohto dokumentu vysokou prioritou. Obce majú na riadenie aktivít, projektov, **finančnú administratívu a odbornú realizáciu dostatočné kapacity s potrebnou kvalifikáciou a skúsenosťami**, resp. spolupracuje s **externými odborníkmi** v rôznych oblastiach. **Projektové dokumentácie, rozpočty a verejné obstarávania** k jednotlivým naplánovaným aktivitám sú spracované a vykonávané vždy odborne spôsobilými osobami. Obce majú dostatočné **prevádzkové kapacity**, t. j. kancelárie, výpočtovú a telekomunikačnú techniku, prístup na internet a ďalšie materiálno-technické zariadenia. **Zamestnanci obcí**, ktorí budú dohliadať na implementáciu programu a jednotlivých naplánovaných aktivít, pracujú v kancelárskych priestoroch obecného úradu a majú kompletne vybavenie a možnosti na to, aby realizácia aktivít prebehla bez problémov. Kancelárie sú vybavené potrebnými **informačno-komunikačnými technológiami**. **Materiálno-technické a priestorové zázemie** je pre potreby realizácie momentálne dostatočné, ale v prípade potreby a vzhľadom na dlhodobú platnosť dokumentu sa predpokladá obstaranie dodatočného vybavenia. Toto materiálno-technické zabezpečenie bude k dispozícii aj pre externých spolupracovníkov.

Začiatok realizácie PHRSR sa začína po jeho vypracovaní a schválení v obecnom zastupiteľstve každej obce a zabezpečuje ju počas celej jeho platnosti podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Za realizáciu PHRSR na programovej a projektovej úrovni bude zodpovedať starosta/ka obce a obecné zastupiteľstvo. Za finančné riadenie na programovej a projektovej úrovni bude niesť zodpovednosť obec.

Administratívne a inštitucionálne náležitosti obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom, uskutočňuje obecný úrad, ktorého činnosť riadi starosta/ka obce:

Tab. č.25. Inštitucionálne zabezpečenie

Činnosť	Obecné zastupiteľstvo	Starosta/ka obce	Komisia obce	OcÚ	Hlavný kontrolór
Financovanie	<i>Schvaľuje</i>	<i>Riadi</i>	<i>Hodnotí</i>	<i>Vykonáva</i>	
Implementácia	<i>Schvaľuje</i>	<i>Riadi</i>	<i>Hodnotí</i>	<i>Vykonáva</i>	
Hodnotenie	<i>Schvaľuje</i>	<i>Riadi</i>		<i>Vykonáva</i>	
Monitorovanie	<i>Schvaľuje</i>	<i>Riadi</i>	<i>Hodnotí</i>	<i>Vykonáva</i>	
Kontrola	<i>Schvaľuje</i>	<i>Riadi</i>	<i>navrhuje</i>		<i>Vykonáva</i>

Zdroj: vlastné spracovanie

5.2.3 Komunikačná stratégia

Nevyhnutnosť tvorby dokumentu vychádza najmä z podpory zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu, na ktoré sa obsah dokumentu viaže. **PHRSR predstavuje nástroj komunikácie obce, vymedzuje hlavné problémy, identifikuje priority, riadi rozvoj a iniciuje zmeny**. Realizácia PHRSR je zabezpečená koordinovaným prístupom a spolupracou so všetkými aktérmi regionálneho rozvoja na území mikroregiónu. Súčasťou PHRSR je aj tvorba

komunikačnej stratégie. Komunikácia obecnej samosprávy s občanmi je okrem výkonných povinností pokladaná za jednu z dôležitých základných činností.

Prostredníctvom komunikačnej stratégie obec nielen informuje občanov o svojej činnosti, o svojich zámeroch, plánoch a výsledkoch, ale aj získava spätnú väzbu, názory i nápady od občanov. Komunikačná stratégia vo vzťahu k PHRSR je zameraná na jeho obyvateľov ako hlavnú cieľovú skupinu. Okrem občanov sa sústreďuje aj na podskupiny: *zamestnanci, organizácie a partneri*. Komunikačná stratégia vo vzťahu k občanom a organizáciám predstavuje dosiahnutie včasného stavu informovanosti občanov a organizácií o realizácii aktivít PHRSR v dostatočnom rozsahu a primeranou formou. Komunikačná stratégia voči partnerom nevyžaduje mimoriadne opatrenia.

Za **hlavný komunikačný nástroj** je považovaná **webová stránka**. **Sekundárnymi komunikačnými nástrojmi** sú **informačné tabule, úradná tabuľa a obecný rozhlas**. Každá členská obec mikroregiónu zabezpečí účasť verejnosti na prerokovávaní vyhodnotení plnenia PHRSR za každý rok, aktualizáciu akčného plánu, prípadne iné zmeny v dokumente, a to prostredníctvom rôznych foriem zapojenia verejnosti, pričom bude zvolávať verejné zhromaždenie občanov k týmto pripomienkovaniam podľa potreby, najmenej však raz za dva roky.

5.3 Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie je systematický proces, ktorého cieľom je sledovať, či realizované opatrenia a aktivity sú v súlade so stanovenými cieľmi a nakoľko sa stanovené ciele naplňajú. Monitorovanie si vyžaduje vytvoriť systém zberu, triedenia a uchovávanía relevantných informácií o vecnom a finančnom plnení programu rozvoja mikroregiónu, ako aj funkčnú inštitucionálnu štruktúru schopnú tento systém naplňovať. Monitorovanie bude prebiehať na základe vopred definovaných monitorovacích indikátorov výsledku stanovených pre jednotlivé opatrenia. Údaje získané monitorovaním sa využijú na priebežné sledovanie výkonnosti – dosahovaných výsledkov.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom programu. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie. Hodnotí sa relevantnosť (posúdenie vzájomnej súvislosti priorít samosprávy, zámerov a strategických cieľov), účinnosť (hodnotenie miery dosiahnutia strategických cieľov programu, širších plánovaných aj neplánovaných prínosov a pozitívnych resp. negatívnych vplyvov realizácie programu), efektívnosť a hospodárnosť (posúdenie efektívnosti vstupov k dosiahnutým výstupom, či za rovnaké vstupy bolo možné získať vyššie výstupy, alebo či bolo možné za nižšie vstupy získať rovnaké výstupy), užitočnosť a dopad (porovnanie plánovaného, resp. dosiahnutého vplyvu cieľov programu s potrebami cieľovej skupiny) a stabilita a udržateľnosť (posúdenie perspektívnosti pôsobenia očakávaných kladných zmien vyplývajúcich z realizácie častí programu po ich ukončení, či sa očakávané kladné zmeny nestanú zastaranými v krátkom časovom období).

Monitorovanie a hodnotenie napĺňania PHRSR bude realizované podľa plánu monitorovania a hodnotenia a to **raz ročne**.

Hodnotiacia správa bude:

- **mať písomnú formu** (text, tabuľky, grafické prvky),
- **obsahovať zoznam informovaných subjektov** (napr. pracovná skupina, riadiaci výbor, gestor implementácie stratégie, štatutárny orgán územnej samosprávy, orgán štátnej správy alebo územnej samosprávy, v ktorého gescii sú nadradené dokumenty za oblasť regionálneho rozvoja a pod.),

Hodnotiacia správa o realizácii priorít a cieľov PHRSR bude zameraná na zistenie:

- ✓ úspešnosti plnenia priorít a cieľov pri implementácii PHRSR,
- ✓ správnosti voľby nástrojov pri implementácii PHRSR,
- ✓ či sú ciele, proces implementácie, alebo výsledky implementácie stratégie ovplyvnené meniacimi sa okolnosťami, efektívnosti alokovaných zdrojov.

System monitorovania a hodnotenia napĺňania PHRSR:

- zodpovedný/á za monitoring hodnôt jednotlivých indikátorov, míľnikov a ukazovateľov efektívnosti je starosta/ka
- za spracovanie správ o výsledkoch monitoringu je taktiež zodpovedný/á starosta/ka obce
- hodnotiace správy budú vypracované písomnou formou a elektronicky
- prekladajú sa na úrovni TSK, ale sú k dispozícii pre zastupiteľstvo obce a obyvateľov
- hodnotenie monitorovacích správ je v rukách zastupiteľstva obce

Tab. č.26. System monitorovania a hodnotenia napĺňania PHRSR

Názov indikátora/ míľnika/ ukazovateľa efektívnosti	Spôsob monitorovania	Časové body monitorovania	Územná podrobnosť monitorovania	Zodpovednosť za monitoring
<i>Projektový zámer/ žiadosť/ realizácia/ ukončené</i>	<i>Stav zámeru</i>	<i>Ročne</i>	<i>Obec</i>	<i>Starosta/ka obce</i>

Zdroj: vlastné spracovanie

Riadiaci tím vytvorí systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Združenia mikroregiónu Machnáč-Inovec – zabezpečuje monitorovanie plnenia akčného plánu a jeho aktualizáciu. Samospráva raz ročne získa a spracuje pripomienky obecného úradu, poslancov a verejnosti, zvyčajne počas zostavovania rozpočtu na ďalší rok, taktiež vyhodnotí dosiahnuté výsledky a dopady realizovaných opatrení a aktivít. Aktualizáciu Projektových aktivít PHRSR obec uskutoční každé 3 - 4 roky. Riadiaci tím zabezpečí fungovanie partnerstva, informovanie verejnosti o realizácii PHRSR a v prípade potreby verejné prerokovanie aktualizácie PHRSR a akčného plánu.

Monitorovanie a hodnotenie plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mikroregiónu je možné na základe stanovených merateľných ukazovateľov pri jednotlivých aktivitách. Hodnoty jednotlivých merateľných ukazovateľov sa zbierajú po rokoch. Ako merateľné ukazovatele sú navrhnuté najmä tie, ktoré sa týkajú výstupov v danej oblasti. Ďalej sú to merateľné ukazovatele výsledkov sledujúce strednodobý efekt alebo merateľné ukazovatele vplyvov sledujúce dlhodobý efekt a dôsledky na cieľovú skupinu. Okrem toho sú medzi merateľné ukazovatele zaradené aj ukazovatele popisujúce samotnú cieľovú skupinu v danej oblasti. Všetky aktivity a ich merateľné ukazovatele sú rozpísané v nasledujúcej tabuľke č. 23 a taktiež zachytené v prílohe č. 2 PHRSR – Prehľad projektových zámerov obce.

Tab. č.27. Merateľné ukazovatele jednotlivých aktivít

OPATRENIE	AKTIVITA	NÁZOV MERATEĽNÉHO UKAZOVATEĽA	UKAZOVATEĽ VÝSTUPU
Opatrenie 1.1 Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci	1.1.1	Počet spracovaných stratégií	Počet
	1.1.2	Počet rozvojových aktivít	Rozvojové aktivity (počet)
	1.1.3	Počet založených podnikov	Počet
	1.1.4	Počet podporených tradičných odvetví	Počet
	1.1.5	Počet digitálnych riešení	Počet
	1.1.6	Prvky podporujúce priemyselnú transformáciu	Počet
	1.1.7	Prvky rozširujúce priemyselnú infraštruktúru	Počet
Opatrenie 1.2 Optimálna sieť zmodernizovaných verejných budov a priestranstiev	1.2.1	Rekonštruovaný obecný úrad vrátane vybavenia	Rozsah (%)
	1.2.2	Rekonštruovaný kultúrny dom vrátane vybavenia	Rozsah (%)
	1.2.3	Rekonštruovaný dom smútku vrátane vybavenia	Rozsah (%)
	1.2.4	Rekonštruovaný obecný cintorín	Rozsah (%)
	1.2.5	Modernizované zdravotné stredisko	Rozsah (%)
	1.2.6	Modernizované športovisko	Rozsah (%)
	1.2.7	Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice vrátane vybavenia	Rozsah (%)
	1.2.8	Inovačné prvky knižnice	Rozsah (%)
	1.2.9	Zmodernizované verejné priestranstvo a oddychové zóny	Rozsah (%)
Opatrenie 1.3 Kvalitné, bezpečné a udržiavané miestne komunikácie, chodníky	1.3.1	Rozsah zrekonštruovaných miestnych komunikácií v celej obci	Rozsah (%)
	1.3.2	Rozsah zrekonštruovaných chodníkov v celej obci	Rozsah (%)
	1.3.3	Zrekonštruovaná asfaltová plocha a parkovisko	Rozsah (%)
	1.3.4	Zvýšené bezpečnostné prvky v dopravnej infraštruktúre	Rozsah (%)

	1.3.5	Zvýšené bezpečnostné prvky v dopravnej infraštruktúre	Rozsah (%)
	1.3.6	Nové lokality pre výstavbu IBV	Rozsah (%)
	1.3.7	Percento vysporiadania pozemkov	Rozsah (%)
Opatrenie 1.4 Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu	1.4.1	Počet vybudovaných ihrísk	Počet
	1.4.2	Počet vybudovaných/zrekonštruovaných múzeí	Počet
	1.4.3	Počet vybudovaných rozhľadní, náučných chodníkov a oddychových miest	Počet
	1.4.4	Počet propagačných prvkov	Počet
	1.4.5	Počet nových atrakcií v obci	Počet
	1.4.6	Počet monografií	Počet
	1.4.7	Počet prvkov podpory pri zachovaní ľudových tradícií	Počet
	1.4.8	Počet prvkov rozvíjajúcich športové aktivity v obci / metrov cyklotrás a elektronabíjajúcich staníc	Počet
	1.4.9	Novovybudované kultúrne a spoločenské centrum	Počet
	1.4.10	Počet partnerov spolupráce	Počet
OPATRENIE	AKTIVITA	NÁZOV MERATEĽNÉHO UKAZOVATEĽA	UKAZOVATEĽ VÝSTUPU
Opatrenie 2.1 Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov	2.1.1	Modernizovaný/vybudovaný dom sociálnych služieb	Počet
	2.1.2	Modernizované/vybudované centrum	Počet
	2.1.3	Počet najomných bytov	Počet
	2.1.4	Prvky prvkov znižujúcich nezamestnanosť	Počet
	2.1.5	Počet podporených marginalizovaných skupín	Počet
Opatrenie 2.2 Podpora aktivít a projektov v oblasti školstva a vzdelávania vrátane zlepšenia materiálne technických podmienok škôl a školských zariadení	2.2.1	Rekonštruovaná/modernizovaná MŠ a ZŠ	Rozsah (%)
	2.2.2	Inovačné zložky	Rozsah (%)
	2.2.3	Zlepšená podpora vzdelávania	Zlepšenie úrovne %
Opatrenie 2.3 Podpora kultúrnych, športových a spoločenských podujatí	2.3.1	Zvýšenie počtu organizovaných kultúrnych, športových a spoločenských podujatí	Zlepšenie úrovne %
	2.3.2	Pomoc zruženiam a spolkom v obci	Podpora spolkov %
	2.4.1	Inovačné prvky	Podiel %

Opatrenie 2.4 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom	2.4.2	Počet zaktualizovaných/ vytvorených dokumentov	Počet
	2.4.3	Počet partnerov v spolupráci	Partneri (počet)
	2.4.4	Inovačné prvky	Rozsah %
OPATRENIE	AKTIVITA	NÁZOV MERATEĽNÉHO UKAZOVATEĽA	UKAZOVATEĽ VÝSTUPU
Opatrenie 3.1 Dobudovanie kanalizácie, verejného vodovodu a ČOV	3.1.1	Počet metrov vystavenej a zrekonštruovanej kanalizácie a ČOV	Rozsah (%)
	3.1.2	Počet metrov vystaveného a zrekonštruovaného vodovodu	Rozsah (%)
Opatrenie 3.2 Energetika, plynifikácia a obnoviteľné zdroje	3.2.1	Zvýšenie používania obnoviteľných zdrojov energie	Rozsah (%)
	3.2.2	Počet budov, ktorým sa znížila energetická náročnosť	Počet
Opatrenie 3.3 Úsporne, esteticky osvetlená a ozvučená obec s dôrazom na bezpečie	3.3.1	Dobudované verejné osvetlenie	Rozsah (%)
	3.3.2	Modernizovaný verejný rozhlas	Rozsah (%)
	3.3.3	Zlepšenie bezpečnosti kamerovým systémom alebo dostupnosť wifi	Rozsah (%)
Opatrenie 3.4 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom	3.4.1	Zlepšenie vo vytriedenom odpade	Zlepšenie triedenia odpadu (%)
	3.4.2	Počet prvkov v zbernom dvore	Počet
	3.4.3	Informovaná verejnosť o separácií	Zvýšenie informovanosti (%)
	3.4.4	Počet zriadených kompostovísk alebo technického vybavenia	Počet
	3.4.5	Počet zakúpených komposterov	Počet
	3.4.6	Komunálna technika s príslušenstvom	Počet
	3.4.7	Počet odstránených čiernych skládok	Počet
Opatrenie 3.5 Ochrana obyvateľov pred povodňami	3.5.1	Protipovodňové opatrenia	Rozsah (%)
	3.5.2	Odvodňovacie jarky	Rozsah (%)
	3.5.3	Digitalizácia a ochranná technika pred povodňami	Počet
	3.5.4	Počet chranných aktivít	Počet
Opatrenie 3.6 Ochrana obyvateľov pred povodňami	3.6.1	Turistická a cyklistická infraštruktúra	Rozsah (%)
	3.6.2	Počet projektov alebo propagačných prvkov	Počet
	3.6.3	Zrekonštruované pamiatky	Rozsah %
	3.6.4	Počet vybudovaných prvkov	Počet

5.4 Riziká implementácie a ich prevencia

Riziká sme rozdelili podľa druhu rizika, nežiadúcich účinkov a pravdepodobnosti, že k problémovej situácii nastane. Riziká sme stanovili na základe spracovanej SWOT analýzy, ale aj na základe predchádzajúcich textov, ktoré sa zameriavali na zdroje financovania, vonkajšie a vnútorné faktory, ktoré vypracovanie PHRSR sprevádzajú. V neposlednom rade je dôležité spomenúť, že v poslednom období sme zaznamenali tzv. nepredvídateľné udalosti, ako je pandémia COVID-19, energetická kríza či utečenecká kríza, ktoré sú vonkajšieho charakteru a z pohľadu územnej samosprávnej jednotky neovplyvniteľné z hľadiska vzniku takejto situácie. Na druhej strane z hľadiska pomoci a pripravenosti je obec schopná zareagovať na podnety prichádzajúce z vonkajšieho nadnárodného významu, či na zmeny a podnety na úrovni štátu. Či už vo forme nariadení, opatrení, zmeny zákonov.

Riziko spojené s legislatívou, právnymi patreniami a s verejným obstarávaním	<i>Na elimináciu tohto rizika má obec k dispozícii vždy odborné a skúsené osoby, ktoré zabezpečujú všetky náležitosti týkajúce sa správnej realizácie v súlade s právoplatnými zákonmi na Slovensku a opatreniami v rámci rôznych zmlúv. Obec týmto eliminuje aj riziko spojené s oneskorenými procesmi v rámci verejného obstarávania a ohrozenia jeho plynulého priebehu.</i>
Administratívne zabezpečenie implementácie programu	<i>O zabezpečenie riadenia programu sa postarajú interní zamestnanci obce. Takéto zloženie projektového tímu umožňuje syntézu pracovných skúseností zamestnancov a ich odborných skúseností s implementáciou aktivít. Projektový tím bude kompaktný a k výkonu svojich povinností bude pristupovať zodpovedne a s vysokou mierou odbornosti, čím sa eliminuje riziko vzniku následných finančných korekcií súvisiacich s neplnením podmienok zmluvy o poskytnutí dotácie, či iných. V prípade potreby bude prizvaný externý odborník.</i>
Omeškanie realizácie aktivít	<i>Časový harmonogram je naplánovaný s dostatočnou časovou rezervou. Poskytnutie dotácie alebo iných zdrojov však obec nevie ovplyvniť. Časť aktivít bude financovaných priamo z rozpočtu obce.</i>
Neschopnosť obce spolufinancovať aktivity	<i>Financovanie aktivít z dotačných zdrojov bude podmienené prijatím uznesenia obecného zastupiteľstva o zabezpečení spolufinancovania projektov. Ďalším eliminujúcim prvkom je zodpovedné hospodárenie obce.</i>
Riziká z nedosiahnutia cieľových hodnôt ukazovateľov	<i>Nepredpokladáme nedosiahnutie merateľných ukazovateľov, nakoľko boli naplánované na základe predchádzajúcich skúseností a odborných predpokladov. Každoročná monitorovacia správa nám vyhodnotí dodržanie/naplnenie stanovených MU. V prípade potreby je možné MU upraviť v rámci aktualizácie dokumentu.</i>
Iné riziká	<i>Individuálne: Nezaujímam partnerov/obyvateľov o realizáciu PHRSR Ekologické: Zistenie doposiaľ neobjavených starých environmentálnych záťaží Sociálne: Nedostatočné kapacity, Odliv obyvateľstva Ekonomické: Neatraktívne prostredie pre investorov, Zvyšovanie nezamestnanost</i>

6 FINANČNÝ PLÁN

6.1 Plán využitia/aktivizácie zdrojov

Plán využitia stanovuje najmä finančné zdroje, na ktoré sú naviazané jednotlivé opatrenia. Ide o tzv. **AKČNÝ PLÁN**, ktorý stanovuje predpokladané výdavky na jednotlivé druhy aktivít. Previazaný je aj s časovým harmonogramom, ako aj s možnosťami financovania.

Plán využitia/aktivizácie zdrojov, najmä finančných v podobe finančného plánu implementácie stratégie podľa opatrení, stratégií a cieľov je vypracovaný v Prílohe č. 2 dokumentu, tak aby bol využiteľný aj pre potreby monitoringu.

PHRSR predstavuje integrovanú stratégiu, ktorej implementácia zahŕňa opatrenia realizované obcami, príp. ďalšími rozvojovými partnermi. Tieto opatrenia môžu byť financované z rôznych zdrojov. Stratégia tiež obsahuje opatrenia, ktoré zatiaľ nie sú finančne pokryté, ale financovanie ktorých je v dokumente navrhnuté. Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mikroregiónu je jeho schopnosť v priebehu realizácie programu rozvoja **zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie**. Preto je pri realizácii jednotlivých projektov nevyhnutné **finančné plánovanie**. Každý projekt musí mať **vlastné spolufinancovanie** buď z vlastných zdrojov alebo z úverových bankových zdrojov, príp. sponzorov. Je potrebné vopred plánovať svoje finančné toky a vyčleniť pre každý rok realizácie projektu, resp. projektov, potrebné financie. Tieto financie sa musia stať súčasťou rozpočtu obce a sú účelovo viazané na jednotlivé aktivity.

Na zabezpečenie zdrojov v prípade **neinvestičných aktivít** odporúčame postupovať podľa nasledovných krokov:

Obr. č. 7 Postup pri čerpaní zdrojov pri neinvestičných aktivitách

Naplnenie vízie, priorít a cieľov stratégie si bude vyžadovať zapojenie sociálno-ekonomických partnerov a kombináciu viacerých nástrojov naprieč finančnými a nefinančnými zdrojmi a „politickými cieľmi EÚ“.

Na zabezpečenie zdrojov v prípade **investičných aktivít** odporúčame postupovať podľa nasledovných krokov:

Obr. č. 8 Postup pri čerpaní zdrojov pri investičných aktivitách

Kroky pre investičný zámer sú 4 a každý z krokov je dôležitý.

Po určení priority je dôležité ešte pred podaním samotného projektu dbať na **vysporiadanie majetkových vzťahov**. V prípade, že pozemok/nehnutel'nosť nie je vo vlastníctve žiadateľa je potrebné odkúpiť pozemky/nehnutel'nosti. Niektoré dotačné a grantové schémy umožňujú časť rozpočtu venovať aj na kúpu pozemku/nehnutel'nosti. Ak by nemohlo dôjsť ku prevodu predmetnej nehnuteľnosti je potrebné uzavrieť s vlastníkom nehnuteľnosti nájomnú zmluvu, minimálne po dobu udržateľnosti projektového zámeru.

Ďalším krokom je **projektová dokumentácia** a následné **dodržanie Stavebného zákona**. Teda doloženie Stavebného povolenia, prípadne Oznámenia k ohláseniu o drobnej stavbe.

Dodržanie efektívnosti, hospodárnosti a úspornosti je deklarované **dodržaním Zákona o Verejnom obstarávaní** a teda vykonania prieskumu trhu/prípadné verejného obstarávania podľa práve platných limitov.

Posledným krokom je samotná realizácia, pre ktorú je dôležitý **výber** zodpovedného a skúseného **dodávateľa** a správne vypracovaná Zmluva so zhotoviteľom.

Na finančné zabezpečenie cieľov, úloh a aktivít bude mesto využívať finančné prostriedky predovšetkým z verejných a rôznych iných zdrojov:

- z rozpočtu jednotlivých obcí (**vlastné zdroje**),
- z rozpočtu **Trenčianskeho samosprávneho kraja**,
- z rozpočtu **mikroregiónu Machnáč-Inovec**,
- z alokácie **Miestnej akčnej skupiny**
- zo **štátneho rozpočtu** vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev (dotačné tituly jednotlivých rozpočtových kapitol ministerstiev a Úradu Vlády SR),
- **štátne účelové fondy** (Environmentálny fond, Štátny fond rozvoja bývania, Recyklačný fond),
- **bankové úvery**,
- **príspevky od právnických a fyzických osôb**,
- **sponzorské príspevky**,
- **príspevky medzinárodných inštitúcií, organizácií, nadácií** a pod.,
- prostriedky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi SR a inými štátmi (**Nórsky finančný mechanizmus, bilaterálne dohody, Švajčiarsky finančný mechanizmus**),
- **Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)**, ktoré Slovensko čerpá prostredníctvom Partnerskej dohody SR:
 - Operačné programy programového obdobia 2014 – 2020
 - Plán obnovy a odolnosti SR
 - Program Slovensko 2021 – 2027

Na základe poznatkov z minulých období došlo k zjednodušeniu schémy, kde z viacerých operačných programov vznikol 1 **Operačný program Slovensko**, ktorý sa skladá zo 6tich základných častí.

Pre obce v tomto období je výrazným nástrojom pre financovanie ich projektových zámerov aj **Plán obnovy a odolnosti**, kde cca 6mld. eur poskytuje Európska únia na zmierňovanie dopadov krízy spojenej s pandémiou Covid 19. Rozdelená je v 6tich prioritných oblastiach.

Nástroje na implementáciu stratégie môžu mať podobu nefinančných a finančných nástrojov využívaných integrovaným spôsobom špecificky pre oblasť hospodársku, sociálnu a environmentálnu:

– **inštitucionálnych a organizačných opatrení** (napr. v podobe úpravy existujúcich alebo tvorby nových všeobecne záväzných nariadení, vhodnou organizačnou štruktúrou a podporou kapacít),

– **informačných a vzdelávacích opatrení** (napr. zriadenie internetových komunikačných kanálov kampane pre zvýšenie povedomia verejnosti, vzdelávacie kampane, pravidelné stretnutia projektových tímov a zvyšovania ich zručností).

Projektové zámery na roky 2024-2030 si každá obec určila osobitne a tvorí prílohu č. 2 tohto dokumentu. Tabuľka projektových zámerov ukazuje počiatočnú hodnotu stavu akcií a plánovanú hodnotu do roku 2030. Rozpočet je určený podľa momentálnych cien a uváženia, je možné, že v priebehu realizácie dôjde k odchýlkam. Priority sú určené podľa nasledovného kľúča: *1. Najvyššia priorita 2. stredná priorita 3. najnižšia priorita*

Financovanie jednotlivých aktivít bude **viacdrojové**, pričom štruktúra zdrojov financovania bude závisieť od aktuálnej finančnej situácie obce a od vonkajších ekonomických podmienok. Pri získavaní zdrojov pre financovanie aktivít PHRSR sa bude využívať metóda aktívneho vyhľadávania finančných zdrojov. Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít je stanovené **kvalifikovaným odhadom**, pričom konkrétne rozpočty budú súčasťou žiadostí o nenávratný finančný príspevok alebo žiadostí o dotácie.

Pri schvaľovaní financovania jednotlivých aktivít programu sa bude prihliadať na ich potrebu a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj mikroregiónu Machnáč-Inovec. **Najvyššiu prioritu** majú aktivity, ktoré vyplývajú priamo z legislatívy a aktivity riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Do druhej kategórie (**stredná priorita**) sú zaradené aktivity vyplývajúce zo všeobecne–záväzných nariadení, strategických dokumentov a investičné projekty s ukončenou prípravnou fázou (spracovaná projektová dokumentácia a právoplatné stavebné povolenie). Tretiu kategóriu (**najnižšia priorita**) majú projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o zdroje EÚ a štátneho rozpočtu. V nízkej kategórii sa nachádzajú projekty zamerané ako zámery bez ukončenej prípravnej fázy (bez pripravenej projektovej dokumentácie).

Zoznam použitých zdrojov

- Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030
- Strategický plán SR pre investície z eurofondov
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030
- Stratégia rozvoja udržateľného cestovného ruchu do roku 2030
- Partnerská dohoda
- Plán obnovy a odolnosti
- Národný investičný plán
- Koncepcia územného rozvoja SR
- PHRSR Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2022-2030
- PHSR členských obcí na roky 2015-2023
- Štatistický úrad SR
- Webové stránky obcí

Zoznam použitých skratiek

CR	Cestovný ruch
ČR	Česká republika
EÚ	Európska únia
BMV	Biocentrá miestneho významu
BNV	Biocentrá nadregionálneho významu
MAS	Miestna akčná skupina
MBK	Miestne biokoridory
OcÚ	Obecný úrad
PHRSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
TSK	Trečiansky samosprávny kraj
ŠC	Špecifický cieľ
ŽP	Životné prostredie

Prílohy

Príloha č. 1 PHRSR Vstupná správa

Príloha č. 2 PHRSR Prehľad projektových zamerov obce

Príloha č. 3 PHRSR Záverečná správa